

VETERAN

GLASILO ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO

ZVEZA VETERANOV
VOJNE ZA SLOVENIJO

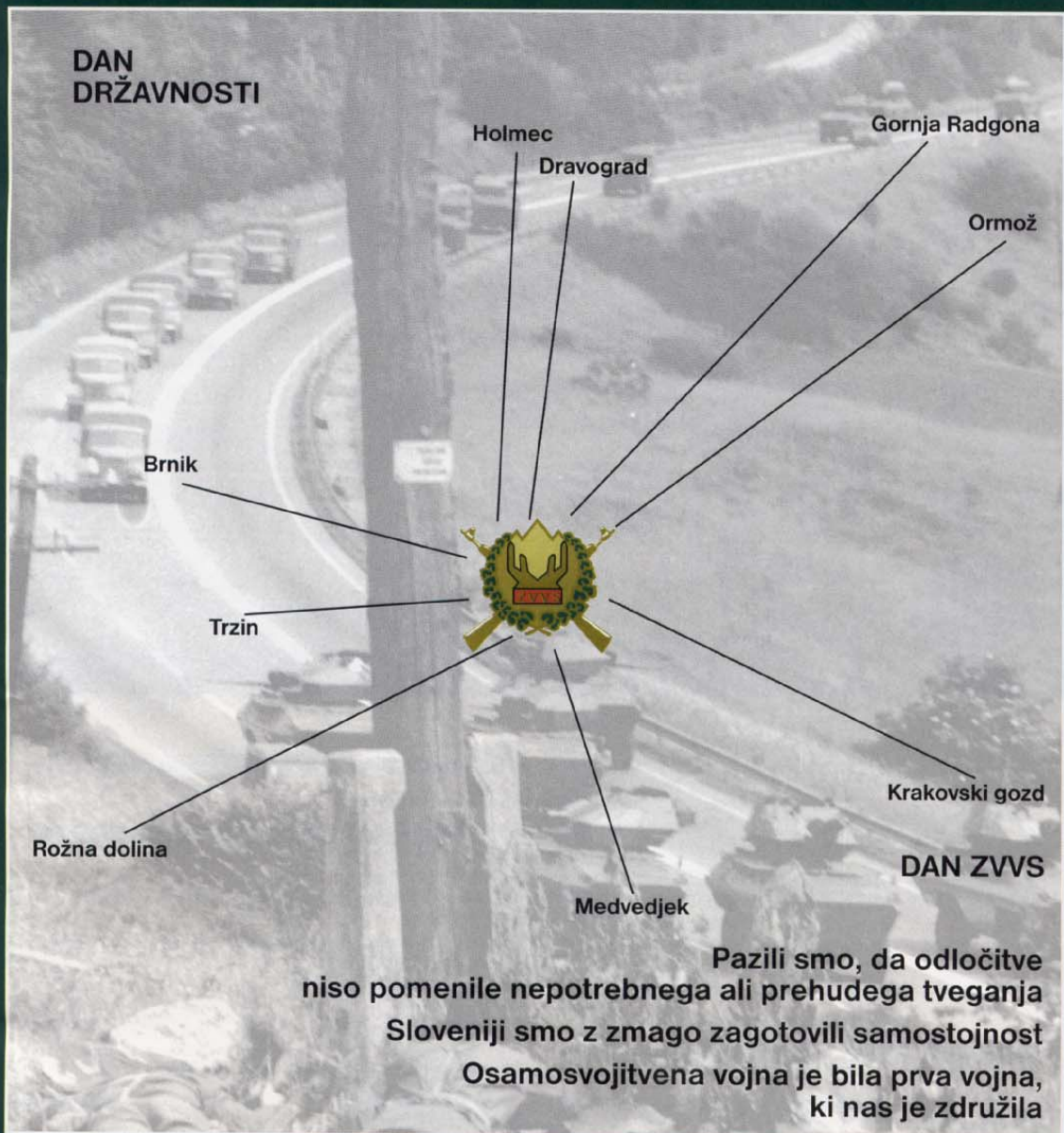
ŠTEVILKA 29

JUNIJ 2006

Fédération mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation

DAN
DRŽAVNOSTI

Krakovski gozd

DAN ZVVS

Pazili smo, da odločitve
niso pomenile nepotrebne ali prehudega tveganja
Sloveniji smo z zmago zagotovili samostojnost
Osamosvojitvena vojna je bila prva vojna,
ki nas je združila

ZAVAROVANJE STANOVANJSKE OPREME

Kako pomembne so stvari v stanovanju, se zavemo šele takrat, ko jih ni več. Z zavarovanjem stanovanjske opreme lahko zavarujete opremo stanovanja oziroma stanovanjske hiše, osebne stvari, gotovino, dragocenosti, umetniške predmete in drugo - tudi odgovornost za odškodninske zahtevke tretjih oseb. Zavarovanje lahko sklenete tudi na novo vrednost. Za več informacij pokličite 080 2864.

PRIPRAVLJENI NA VSE.

www.zav-triglav.com

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.

Vsebina

NAŠ POGOVOR	
Janez Janša o naši poti v samostojnost	4-5
MINILO JE 15 LET	
Sloveniji smo z zmago v vojni zagotovili samostojnost, Bil sem najmlajši po činu, stažu in starosti, Črni vragi so dobro opravili nalogo, Vojska kralja Matjaža in poskus trikratne razorožitve, Zakaj v občini Zalec niso oddali orožja, Spomini na osamosvojitveno vojno za Slovenijo, Izkazali so se tudi v vojni	
6-20	
NAŠ PRAZNIK	
Priveditev v geometričnem središču Slovenije	22-24
MEDNARODNA DEJAVNOST	
Zasedanje stalnega komiteja SVF	25
LETNI OBRAČUN	
Veteranska organizacija je delovala dobro	26-31
DA NE POZABIMO	
Tradicionalni pohod po poti generala Maistra	32-33
IZ DOPIŠNIČKE BELEŽKE	
Odkritje spominskega znamenja MSNZ na Vrhniki, Spomin na vojno za Slovenijo je živ, Nov veteranski dom, Seja predsedstva OZVVS Gornja Radgona, Volilni občni zbor ZVVS Litija, Petnajst let pozneje, Zbor veteranov OZVVS Ljutomer, Razstava o bojih za severno mejo gostovala v Kočevju, Koncert ob 5. obletnici, Sevniški veterani so bili delovni, Spominska plošča ZVVS krasi Gornjakov dom, Slovesnosti ob obletnici, OZVVS Kočevje volili, Uspešni belokranjski veterani, Pomoč Prizadetim v poplavih, Obisk Vojašnice generala Maistra v Mariboru, Obiščite Svetino, Četrty pohod spomina in prijateljstva, Prednovoletno srečanje veteranov, Tudi v Litiji Uporniki z razlogom, Praznovali so na domu vojnih veteranov, Nekaj utrinkov iz dela veteranov iz Spodnje Savinjske doline	
34-41	
V BESEDI IN SLIKI	
Trinajst let OZVVS Domžale	42-43
VAŠE PISMO	
Očetje in sinovi, Desetdnevna vojna za Slovenijo in veteranski zakon, Borutovo pismo, Prvič »zadišalo po slovenski vojski«, Saj ni res, pa je, Dokazi so na boljšem trgu, Veteranom 1991	44-47
LJUDJE IN OBRAZI	
Zgodba veterana Draga Kokota, Veteranski obisk ob rojstnem dnevu	48-49
V SPOMIN	
Zapustili so nas veterani	50-51
SPORT	
Tretje državno prvenstvo veteranov, Prehodni pokal ZVVS si je priborila ekipa gostiteljev, Tradicionalna tekma Veteranov, Kropa 2006	52-54
OBVESTILA	55
PREDSTAVLJAMO	
Sistemska tehnika z Raven	56-57
NAGRADNA KRIŽANKA	58
OGLASI	
Promocijska sporočila	2, 21, 54, 59 in 60

FOTO NA NASLOVNICI: Tomaž Bukovec, Nedeljski dnevnik

Spoštovane veteranke in spoštovani veterani!

Leta minevajo prehitro. Šele včeraj smo začeli priprave na našo osamosvojitve. Šele včeraj smo organizirali Manevrsko strukturo Narodne zaščite. Šele včeraj smo izbojevali veličastno zmago v vojni za samostojno Slovenijo. Pa vendar je od tistih vročih junjsko-juljskih dni leta 1991 minilo 15 let. Petnajst let smo starejši in prav toliko je stara naša DRŽAVA SLOVENIJA. V teh letih odraščanja smo dosegli neverjetne uspehe. Res je, da smo bili v času, ko smo se z orožjem v roki bojevali za samostojno državo, polni zanosa in idealov, da bo naša država postala samostojna ter članica združene Evrope in zveze Nato. Pa vendar so bile to le želje, naša skrita upanja, da bi se to zgodilo čim prej. Odkrito pa lahko priznamo, da nismo pričakovali, da nam bo ta korak uspel v dobrih desetih letih. Trma in naš pogum sta nam odprla vrata. Predvsem pogum vseh veteranov vojne za Slovenijo, ki so z zmago in osamosvojitvijo od nekdanje države ustvarili temelj za vse nadaljnje procese. Veterani pa imamo tudi znanje, ki nam je v mirnem času pomagalo, da smo uspešno končali pogajanja z Evropsko unijo in Natom ter postali polnopravni in enakovredni člani skupnosti, v kateri so človekove pravice in demokracija tiste univerzalne vrednote, ki predstavljajo bli našega življenja. Prav osamosvojitve nam je omogočila odmik od »Balkana« v njegovem najslabšem pomenu. In kakšen odmik? Odmik, ki se danes lahko meri v več desetletjih. Samo bežen pogled na države, ki so nastale na ozemlju nekdanje Jugoslavije, nas navdaja s ponosom, da smo se tako oddaljili od teh držav, nekdanjih naših republik in pokrajin, ki sicer poskušajo, pa vendar nikakor ne morejo preiti med demokratične države, ne le po nazivu. Za ta odmik pa so bile potrebne tudi žrtve. Svoja življenja so za domovino darovali Jernej, Peter, Franc, Edvard, Vinko, Stanko, Robert, Bojan, Željko ... Veterani in državljani Republike Slovenije ne smemo pozabiti njihove največje možne žrtve – mladega življenja. Skupaj z njimi smo zaustavili pohode jeklenih pošasti v Trzinu, na Brniku, v Radgoni, Krakovskem gozdu ... Seveda smo jih pričakali z orožjem v roki, kot se pač pričakuje agresorja.

In potem se pojavi neka gospa »PRIDANIČ«, ki govori o vojnih zločinih v osamosvojitveni vojni. Ti mladi teritorialci in policisti bi morali po njenem metati rožice v tanke. Škoda besed in misli za takšno bedno predstavo omenjene gospe.

Pomembno je le eno: da smo bili v prizadevanjih za samostojno Slovenijo enotni kot še nikoli v svoji zgodovini. To pa je tudi razlog, da dan državnosti praznujemo vsi državljani Republike Slovenije, ki smo se v tistih dneh z orožjem ali brez njega postavili pred sovraga, ki je skušal poteptati komaj vzklit cvet naše samostojnosti.

VETERANI, BODIMO PONOSNI, DA SMO BILI PRVI V NAŠI ZGODOVINI, KI SMO USTVARILI SAMOSTOJNO SLOVENIJO.

Jože Čibej

Izdajatelj: Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana; tel. (01) 524 17 84; matična št. 1211293, davčna št. 200075715; P. R. NLB - posl. Moste, Ljubljana, št. 02012-0089693246. Odgovorni urednik: Jože Čibej. Člani uredništva: mag. Rina Kliner, Bojan Kuntarič, Mirko Kržišnik in Jože Kuzman. Zunanji sodelavec: Cveto Erman (križanka). Grafični prelom: Studio Luksuria, d. o. o., Ljubljana; tisk: SET, d. d., Ljubljana; naklada: 22.000. Po mnenju Urada vlade za informiranje se za glasilo Veterani skladno s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS, št. 89/98) za nosilce besede, slike in zvoka obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8 %. Skladno s 1. točko 12. člena so plačniki davka na dodano vrednost davčni zavezanci,

ki opravijo promet blaga in storitev, od katerega se obračunava in plačuje DDV.

Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite na naslov: ZVVS, uredništvo glasila »Veteran«, Rojčeva ulica 16, p. p. 2780, 1001 Ljubljana.

Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo.

Prispevke za naslednjo številko Veterana pošljite najkasneje do 1. septembra 2006 po elektronski pošti ali na računalniških disketah 3,5« v urejevalniku Word for Windows.

ISSN 1580-4518

PREDSEDNIK VLADE RS JANEZ JANŠA O NAŠI POTI V SAMOSTOJNOST IN PRIZADEVANJIH ZA BOLJŠI JUTRI

Pazili smo, da odločitve niso pomenile nepotrebne ali prehudega tveganja

Gospod predsednik, lani smo praznovali petnajsto obletnico ustanovitve in delovanja Manevske strukture Narodne zaščite. Kaj je dejansko pomenila ustanovitev MSNZ za nastajajočo slovensko državo?

»Za razumevanje vloge MSNZ je treba poznati razmere, v katerih je nastala. V Sloveniji smo imeli po demokratičnih spremembah spomladi 1990 Teritorialno obrambo, na katero pa zaradi kadrovske sestave nismo mogli popolnoma računati. V nekaterih štabih Teritorialne obrambe so bili na pomembni mestih oficirji JLA ali slovenski kadri naklonjeni zveznim oblastem, vključno s komandantom TO in z načelnikom republiškega štaba TO. Politični razvoj osamosvajanja in splošne razmere v takratni SFRJ so ustvarjale potrebo po zavarovanju procesov tudi z vojaško silo. Glede na razvoj dogodkov je bilo pravzaprav samo vprašanje časa in načina, kako bo prišlo do neke oblike preventivnega organiziranja vojaškega odpora. Mejnik pri odločitvi je bil odvzem orožja iz skladišč Teritorialne obrambe. To je bil jasen signal, da se zvezne oblasti pripravljajo tudi na hujše scenarije. Po pravnem pokritju organiziranja MSNZ, odlič-

Ena od značilnosti leta 2006 je prav gotovo zaznamovanje 15. obletnice, ko smo Slovenci dokončno in za vedno pretrgali vse nenormalne in nenaravne povezave z drugimi državami, s katerimi smo bili nekaj desetletij v umetni tvorbi, ki se ji je reklo Jugoslavija. Po stoletjih hlapčevanja različnim gospodarjem je Slovenija postala samostojna. Zato smo se v uradništvu odločili, da prosimo za sprejem in pogovor pri predsedniku Vlade Republike Slovenije Janezu Janši, človeku, ki je bil pred petnajstimi leti eden od oblikovalcev in usmerjevalcev naših osamosvojitvenih želj in hotenj. Danes pa vodi slovensko vlado, ki ima težko nalogo, da spremeni miselnost ljudi ter nam vsem zagotovi uravnotežen razvoj in družbo, ki bo prijazna do vseh svojih državljanov.

ni izvedbi, ki jo je operativno vodil Anton Krkovič, ter mnogih drugih zavednih posameznikov, organizatorjev MSNZ, je Slovenija lahko v končni fazi računala na 20.000 oboroženih ljudi, pripravljenih braniti osamosvojitvene odločitve. Brez MSNZ bi lahko vsi napor osamosvajanja ob morebitni uspešni intervenciji JLA propadli ali pa bi bila naša osamosvojitve bolj podobna poznejšim dogajanjem v drugih nekdanjih jugoslovanskih republikah. MSNZ je torej eden od treh ključnih dejavnikov, zaradi katerih imamo danes svojo državo.»

V vašem nagovoru na proslavi v Cankarjevem domu, ko smo se 4. oktobra spomnili in dostojno proslavili petnajsto obletnico prenehanja delovanja MSNZ, ste opisali vlogo in pomen organizacije. Sprašujem pa vas po osebnih občutkih in dilemah, o katerih ste nekaj spregovorili tudi pri odkritju spomenika Mejnikom slovenske samostojnosti v Poljčah. Kdaj je bilo težje sprejemati usodne odločitve o slovenski samostojnosti: leta 1990 ali 1991?

»Težkih odločitev je bilo več, vendar smo vseskozi pazili, da sprejete odločitve niso pomenile nepotrebne ali prehudega tveganja. Delali smo postopne korake. Za plebiscit smo se odločili šele potem, ko smo ta korak z organizacijo MSNZ lahko zavarovali tudi z realno silo, kot smo takrat rekli

vojaškim pripravam. Razglasitev samostojne države pa smo izvedli takrat, ko smo jo lahko tudi dejansko ubranili. Navzven se to ni vedno videlo, vendar so bili ključni koraki osamosvajanja zelo dobro pripravljene in zadostno varovane. Najtežje pa je bilo delovati v prvi polovici leta 1991, že po izvedenem plebiscitu, ko sta takratna opozicija LDS in stranka komunistične prenovne v skupščini odločno glasovali proti obrambnemu proračunu, zakonu o obrambi, zakonu o vojaški dolžnosti ter vsem podobnim ukrepom, ki so omogočali slovensko vojaško suverenost. Nekatere odločitve smo tako sprejeli z enim ali dvema glasoma večine, zelo na tesno je šlo. Tudi Deklaracija za mir, s katero so celo predsednik in trije člani takratnega predsedstva republike oziroma vrhovnega poveljstva nastopili proti ustanovitvi slovenske vojske, je vnesla veliko tveganje v proces. Na srečo je vlada ostala trdna in priprave na obrambo kljub vsemu izpeljala.»

Katera odločitev v osamosvojitveni vojni je bila za vas najtežja in zakaj?

»Najtežjo okoliščino celotne osamosvojitve je predstavljalo dejstvo, da je bilo ob razglasitvi samostojne Slovenije v enotah JLA še več kot 6000 naših fantov. Vsaka odločitev, ki smo jo sprejeli, je morala računati na to okoliščino. Na vsak način smo se hoteli izogniti situacijam, ko bi bila ogrožena njihova varnost. Na srečo nam je večinoma to uspelo.»

Kaj je bil glavni razlog, da smo v osamosvojitveni vojni zmagali v relativno kratkem času, kljub izjemno številnemu nasprotniku, ki je bil pripravljen uporabiti vsa svoja bojna sredstva proti slovenskemu narodu?

»Dejavnikov je bilo gotovo več. Slovenija je bila nacionalno zelo homogena, za sabo smo imeli plebiscitno odločitev, nasprotnika nismo podcenjevali. Vsilili smo mu svojo strategijo in taktiko, tako da njegova premoč v tehniki ni mogla priti do izraza. Najpomembnejše pa je bilo, da smo bili mi doma, da smo branili svoj dom in do-

stem vrednot med mladimi, še posebno pa nas zanima, ali vlada ter Ministrstvo za šolstvo in šport načrtujeta spremembe v tistih delih učbenikov, ki govorijo o naši osamosvojitvi.

»Vaše ugotovitve so pravilne. Napake, storjene v preteklosti, bomo v tem mandatu odpravili.«

Vlada je s spremembami v financiranju veteranskih organizacij zagotovila enakopraven status vseh veteranskih organizacij. ZVVS je s tem veliko pridobila,

movino ter da smo bili enotni. Agresorska JLA je podcenjevala našo odločnost, dobro organiziranost in moč, saj so sami poveljujoči v JLA zaslepljeno predvidevali, da nas bodo pokorili v nekaj urah. Za nas ugodna je bila sestava tedanje JLA z naborniškimi sistemom. V boju je odločilnega pomena motiviranost. Lagati nabornikom o tem, da se pripravlja napad tujih držav, ne more biti vojaško produktivno.«

Letos praznujemo že petnajsto obletnico zmage v osamosvojitveni vojni. Veterani vojne za Slovenijo skušamo na različne načine umestiti ta enkratni dogodek v našo zgodovinsko zavest. V učbenikih zgodovine za osnovno in srednjo šolo so ti dogodki po našem mnenju glede na pomen za slovensko samostojnost preskrpomno predstavljeni. Kako bi lahko vrednote iz osamosvojitvenih procesov umestili med si-

polet tega pa postaja tudi najštevilnejša veteranska organizacija. Menimo, da je tako tudi prav, saj je bit veteranske organizacije, da je njeno članstvo najštevilnejše takoj po končani vojni, potem pa z leti njihovo število upada in na neki točki v prihodnosti tudi preneha delovati. V naši praksi pa to pravilo ne velja, saj število članov v borčevski organizaciji narašča. Kakšno je vaše mnenje o tem?

»Tu se namerno zamegljujeta status veteranske organizacije kot stanovske organizacije in status simpatizerskega društva. Pošteno bi bilo povedati, koliko imajo veteranske organizacije dejanskih veteranov v svojih vrstah, sicer navajanje števila meji na manipulacijo.«

Veterani vojne za Slovenijo delimo usodo z vsemi našimi državljani. Tudi naši člani ostaja-

jo brez dela in se spopadamo z najrazličnejšimi težavami. Mogoče smo le bolj pogumni in pripravljeni na spremembe, ki nam bodo jutri naredile življenje lepše. Prosim vas za kratek oris sprememb in reform, ki jih načrtujete.

»Po dokaj uspešnem prehodu v tržno gospodarstvo in vključitvi v evroatlantske povezave je Slovenija pred novimi izzivi, kako povečati blaginjo državljanov, zaposlenost in konkurenčnost ter po razvitosti ujeti najrazvitejše države Evropske unije. Majhni, kozmetični popravki zakonodaje v tem sodobnem svetu hitrega razvoja in starajočega prebivalstva žal več ne zadostujejo in tega se zavedajo tudi vse druge evropske države. Večjo blaginjo lahko ustvari samo močnejše gospodarstvo, kateremu je treba za to ustvariti ustrezne pogoje. V ta namen spreminjamo davčno okolje, trg dela, predvsem pa dajemo poudarek povečanju količine znanja v Sloveniji. Vlaganje v ljudi, v naš človeški potencial bo v prihodnje naša največja nacionalna investicija.«

Pred nami je za nas veterane vojne za Slovenijo najpomembnejši praznik: dan državnosti. To je bil čas, ko se vsi tisti, ki smo sodelovali v osamosvojitveni vojni, če uporabim besede predsednika Kennedyja, nismo spraševali, kaj lahko stori država za nas, ampak smo se spraševali, kaj mi lahko storimo za našo nastajajočo državo. Prosim za nekaj vaših misli ob prihajajočem prazniku.

»Včeraj sem se pogovarjal z nekdanjim finskim predsednikom Ahtisarijem, ki vodi pogajanja o prihodnjem statusu Kosova. Vprašal sem ga, ali se zaveda, da sta bila Kosovo in Slovenija še pred petnajstimi leti formalno del iste državne tvorbe. Dejal je, da si je danes to težko predstavljati, in da nam čestita za pravočasne in pogumne odločitve. To, kar navajam, je lahko v veliko zadoščenje vsem veteranom vojne za Slovenijo. Petnajsto obletnico osamosvojitve lahko dejansko praznujemo z dvignjeno glavo, saj so sadovi odločitev in dejanj veteranov danes nedvoumni in nedvomno dobri. Praznovanje je lahko iskreno veselo še toliko bolj, ker smo zmagali enotni in ker spomin na tiste čase ni v ničemer skaljen. Pred Slovenijo je danes lepa prihodnost, zavarovana z lastno suverenostjo in evroatlantskimi povezavami. Iskrena hvala torej vsem veteranom vojne za Slovenijo in čestitke ob rojstnem dnevu slovenske države.«

Gospod predsednik, hvala za odgovore!

Jože Čibej

Sloveniji smo z zmago v vojni zagotovili samostojnost

Generalmajor Janez Slapar

Teritorialna obramba in Policija sta bili obrambni sili, ki sta ob podpori civilne obrambe in prebivalcev zagotovili zmago v vojni za samostojno Slovenijo. Priprave na spopad z JLA segajo že v leto 1990. Cilj zveznih političnih in vojaških struktur takratne skupne države SFRJ, da z odvzemom orožja in s podreditvijo poveljevanja slovensko TO razpustijo in razorožijo, se niso uresničili. Ti poizkusi so Teritorialno obrambo Slovenije naredili še močnejšo in še bolj odločeno, da brani in zavaruje slovenske nacionalne interese. Na grožnje armade smo se odzivali z vso resnostjo. Bojno pripravljenost smo povečevali. Naše odgovornosti smo se zavedali. Odločitev, ki je sledila vojni, izraženi na referendumu za samostojno in neodvisno Slovenijo, smo bili v TO pripravljene in dolžni zavarovati z orožjem. Zato ni dileme, kdaj se je vojno obdobje za nas začelo. Manevska struktura, ki je nastajala poleti 1990 iz struktur Teritorialne obrambe, je priprave na oborožen spopad začela s formiranjem enot MSNZ. MSNZ je bila 3. oktobra razpuščena, njene zmogljivosti so bile podrejene TO. Za TO Slovenije se je osamosvojitvena vojna začela 28. septembra 1990. Končala se je z odhodom zadnjega vojaka z ozemlja RS v noči s 25. na 26. oktober 1991.

V pripravah smo našo organizacijsko in bojno strukturo prilagodili ocenam ogroženosti. Nasprotnika smo dobro poznali. Za bojno delovanje smo v štabih pripravili naslednje bojne formacije: 85 skupin za oviranje, 92 protiolepnih skupin, 6 bataljonov, 11 odredov čete sestave, 33 odredov vodne sestave, 142 čet oziroma baterij, 240 vodov in 59 oddelkov. Sile so predstavljale ekvivalent 378 čet ali 94 bataljonov ali 23 brigad. Zaradi velikega števila manjših namenskih enot v rangu skupine, oddelka, voda in čete je bilo neposredno poveljevanje z enotami zahtevno. V praksi je bilo treba iskatičasne rešitve, s katerimi se je predvsem na ravni območnega štaba z oblikovanjem začasnih poveljstev število neposredno podrejenih enot zmanjšalo. Za tako prilagoditev so bili pristojni in odgovorni poveljniki območnih štabov TO. Za delovanje TO v vojni smo pripravili načrte glede na naloge enot. Glede na posebne razmere

in naše ocene smo izdelali več načrtov, ki so vsebinsko ločeno opredelili naloge, cilje, enote in sredstva za (1) blokado vojašnic, (2) zavarovanje in prevzem nadzora državne meje (KAMEN), (3) zavarovanje in prevzem kontrole nadzora zračnega prostora, (4) nasilni izzem sredstev oborožitve iz skladišč JLA (NABAVA), (5) za premeščanje učnih centrov TO (nabornikov po enome-sečnem usposabljanju nismo načrtovali za izvajanje oboroženega boja), (6) za oblikovanje sprejemnih centrov za prebegle častnike in vojake JLA (JEZERO), (7) zavarovanje objektov posebnega pomena (OBJEKTI) in (8) načrt zvez (JUPITER).

Rojstvo države smo 26. junija 1991 praznovali na Trgu republike. Pogled na postroj mlade naborniške slovenske vojske je izzval navdušenje. Na slovesnosti so bile sanje veselja dovoljene, kljub vedenju, da bodo za ohranitev samostojnosti potrebni veliki napor, vključno z uporabo orožja. To so nam jasno sporočila vojaška letala Jugoslovanske armade, ki so neposredno pred slovesnostjo preletela Ljubljano. Toda že na dan slovesne razglasitve samostojnosti so enote JLA iz sestave reškega korpusa prodirale proti meji z Italijo. Vojna na celotnem območju Slovenije se je začela 27. junija, ko je prišlo do prvih oboroženih spopadov. Predsedstvo Republike Slovenije je ugotovilo, da je bila izvedena agresija, in odredilo zavarovanje samostojnosti z oboroženim bojem. Ukazal sem uporabo orožja in aktiviranje pripravljenih načrtov. Prvi dnevi vojne so bili izredno težki. Razdejanja, ki jih je JLA povzročila, so prikazovala grozoto podobo. Premoč v tehniki, zlasti oklepu in zračnih silah, je bila očitna. Do izraza pa sta prišli naša pripravljenost in odločenost. Naše ocene, cilji in načrti so se pokazali kot realni. Blokirane vojašnice in objekti armade, zavzete skladišča in obmejnih karavlov ter množični prebegi pripadnikov armade so tehnično zmage prevesili na našo stran.

Obrambne sile Slovenije, ki sta jih je sestavljali Teritorialna obramba in Policija, so ob podpori civilne obrambe in prebivalcev v desetih vojnih dneh v 72 spopadih in po treh sporazumih o prenehanju sovražnosti dosegle zmago. Jugoslovanska armada, ki je ob začetku sovražnosti na slovenskih

tleh štela več kot 22 tisoč mož, je po desetih dneh štela le še nekaj več kot 10 tisoč pripadnikov. Večina vojakov armade je prbežala na našo stran (3090) ali pa je bila zajeta (4693). Več kot tri tisoč nabornikov armade je pobegnilo domov, v republike takratne skupne države, od koder so prihajali. Z oviranjem vojašnic je bila več kot polovica oborožitvenih sredstev blokirana v vojašnicah, pripadniki obrambnih sil Slovenije so z bojem ali brez njega zavzemali obmejne vojašnice, skladišča in druge objekte Jugoslovanske armade. Teritorialna obramba se je okrepila številčno in z oborožitvijo, predvsem s sredstvi kolektivne oborožitve in bojnimi sredstvi za protioklepno borbo. Naše sile so od 16 tisoč mož na dan agresije narasle na več kot 37 tisoč pripadnikov.

Vojna je zahtevala tudi žrtve. Na naši strani je bilo 19 mrtvih pripadnikov Teritorialne obrambe in Policije ter 182 ranjenih. Ubitih je bilo tudi 12 tujih državljanov. Na strani Jugoslovanske armade je bilo 45 mrtvih in najmanj 146 ranjenih. Uničili ali poškodovali smo 31 tankov, 22 oklepnih transporterjev, 172 transportnih vozil, 20 terenskih vozil in 6 helikopterjev.

V tistem času zmaga na vojskovališču še ni bila dovolj. Nujno je bilo njeno mednarodno priznanje. Brionsko deklaracijo, ki je bila sprejeta 7. julija 1991 na Brionih, je vsilila evropska trojka. Z njo naj bi bili spopadi dokončno končani, proces osamosvo-

jitve naj bi bil odložen za tri mesece in na vojaškem področju naj bi razmere vrnili v stanje, ki je veljalo pred začetkom spopada. V Teritorialni obrambi z dogovorom nismo bili zadovoljni. Nerazumljivo nam je bilo, kako svet lahko zahteva celo vrnitev v vojni zaplenjenega orožja. Kazalo je, da lahko pride do ponovnih spopadov s silami armade. Deset dni po sprejeti Brionski deklaraciji so bile razmere na ozemlju Slovenije še vedno izredno napete. Odločitev Predsedstva Jugoslavije (18. julij 1991), da bo armada Slovenijo zapustila, je povečalo upanje, da se je vojna zares končala. Poraženi, demoralizirani in prepolovljeni Jugoslovanski armadi kaj drugega tudi ni preostalo.

Za obrambne sile se je vojna v Sloveniji končala v zgodnjih jutranjih urah 26. oktobra 1991, ko je ladja z zadnjimi vojniki Jugoslovanske armade, ki je iz koprškega pristanišča odplula nekaj minut čez polnoč, zapustila slovensko teritorialno ozemlje. Še danes se spominjam besed mojega poročanja predsedniku Predsedstva Republike Slovenije Milanu Kučanu na slovesnosti v Kopru: »Predsednik Predsedstva Republike Slovenije! Z odhodom zadnjih vojakov Jugoslovanske armade je bojna naloga, ki je bila obrambnim silam Republike Slovenije dana ob agresiji na našo domovino 27. junija letos, izvršena. Na naši zemlji ni več tujih vojakov. Svobodo in suverenost varujejo naše sile«.

Zmago smo zagotovili z učinkovitim vodenjem in poveljevanjem ter s koordinacijo bojnih dejavnosti med TO, organi za notranje zadeve in civilno obrambo. Zagotovljen je bil hiter in učinkovit manever manjših bojnih sil, bojne aktivnosti so se prenašale na celoten slovenski prostor. Pri tem je civilna obramba izvedla učinkovito blokado objektov in komunikacij. Informativno-propagandna dejavnost je pozitivno učinkovala na našo bojno moralo, slabila je bojno moralo Jugoslovanske armade. Zaradi tega je bila armada zaradi pobegov in prestopov številčno prepolovljena. Temeljni cilj našega bojnega delovanja je bil dosežen.

Teritorialna obramba je vlogo slovenske vojske v celoti upravičila. Sloveniji je zagotovila samostojnost in suverenost ter pogoje za vključitev v Evropsko unijo in Nato. Pridobljene bojne izkušnje je vgradila v današnjo Slovensko vojsko, s katero v okviru severnoatlantskega zavezništva, Evropske unije in Organizacije združenih narodov zagotavlja našo in skupno nacionalno varnost ter pomaga pri vzpostavljanju miru na kriznih območjih.

Bodimo ponosni na Slovensko vojsko in njeno predhodnico Teritorialno obrambo. Bodimo ponosni na dogodke iz obdobja, ko je nastala slovenska država.

Generalmajor Janez Slapar

Vojna se je začela v Poganjcih

Slovenska narodna zavest je skozi stoletja rasla iz ljudi. Karantanija, kmečki panti, Zedinjena Slovenija, boj generala Maistra in slovenskih domoljubov za našo severno mejo, nacionalni in vsesplošni odpor proti fašizmu in nacizmu, upor proti jugoslovanskemu centralizmu ter vojna za Slovenijo pred petnajstimi leti so mejniki našega večstoletnega boja za samostojno državo. So pa tudi naše nacionalne, v preteklost vpete vrednote, naša skupna dejanja, ki so preprečevala, da kot narod nismo izginili z zemljevidov svetovne zgodovine.

Kljub stoletnemu življenju v različnih državah smo se Slovenci ohranili kot narod z bogato narodno zavestjo, s klenostjo in z značilno upornostjo vsaki tuji oblasti. Združeval pa nas je skupen cilj: ponovno zaživeti v samostojni državi.

V razburkanem ozračju razpadajoče skupne države, v vse močnejših demokratičnih procesih po svetu in v Sloveniji, v preobrazbi nekoč ljudske, jugoslovanske arma-

de in predvidenem opuščanju teritorialne obrambe kot nacionalne vojske so se začeli oblikovati in ustvarjati pogoji za slovensko samostojnost.

Maja 1990 je bil izdan zloglasni ukaz o odvzemu orožja TO upravnim organom za obrambo v občinah, ki je razburkal slovensko javnost in politiko. Številni smo ukaz zavrnil. Dogodki, ki so sledili, so bili takrat javnosti povsem skriti. Žal tudi danes še

FOTO: Bruno Tola, Kerija Slovenska vojska

Generalpodpolkovnik Albin Gutman

Barikada na Medvedjeku Foto: Tomaž Bukovec, Nedeljski dnevnik

vedno ostajajo precej neznani. Neodvisno, samostojno, vendar povsem zakonito in ob veliki stopnji tveganja za vsakega posameznika je v okviru Narodne zaščite nastajala Manevrska struktura Narodne zaščite, ki je v tistih težavnih časih začela pripravljati vojaško obrambo prihodnje neodvisne Republike Slovenije. Oktobra 1990 so bili imenovani načelnik RŠTO in sedem poveljnikov PŠTO. Oblikovati se je začela nova slovenska vojska, ki je ohranila svoje dobro znano ime Teritorialna obramba. To je bil začetek intenzivnih priprav za zavarovanje plebiscitarne odločitve Slovencev z realno silo. Pomemben sporočilni dogodek je bil postroj 30. razvojne skupine TO Slovenije 17. decembra 1990 v Kočevski Reki. To je bilo nedvoumno sporočilo, da je Slovenija pripravljena braniti svojo odločitev za samostojnost in neodvisnost.

Izhajajoč iz pravice Slovencev do samoodločbe so se prebivalci Republike Slovenije na plebiscitu 23. decembra 1990 z absolutno večino odločili za samostojno in neodvisno državo Republiko Slovenijo. Dne 25. junija 1991 je slovenska skupščina razglasila temeljno ustavno listino, ustavni zakon in deklaracijo o neodvisnosti. Dan pozneje je bila v večernih urah pred takratno slovensko skupščino slovesna razglasitev neodvisne države Slovenije. Zgodnje jutranje ure komaj prebujajočega se 26. junija 1991 je po desetletjih miru zaznamovala vojna. Tokrat se je začela pri nas, v Poganjcih pri Novem mestu. Dolenjska se je že od prvih ur vojne znašla v središču vojnih spopadov. Začetno

začudenje. Kaj se vendar dogaja? Ali je res vojna? Časa za pojasnjevanje ni bilo. Ukrepati je bilo treba odločno in takoj. Nekdanja skupna armada JLA je postala agresor. Ob brezbriznosti svetovne javnosti je s silo poskušala zatreti samostojnost Slovenije. »Vsak odpor bo zlomljen«, so nam zagrozili. Pa ni bil. V Novem mestu, na Dolenjskem, JLA ni mogla zlomiti ničesar. Povsod po Sloveniji je JLA naletela na nepričakovan, vendar enoten in odločen odpor. Tudi enotnost Dolenjcev se je izkazala takoj. Izpolniti naloge državnega vodstva, ohraniti čim več življenj, izogniti se uničenjem, so nam bila glavna vodila pri načrtovanju in izvajanju bojnih dejavnosti Teritorialne obrambe Dolenjske. Pomoč vodilnih v občini, delovnih organizacij, občanov, zlasti pa najbližjih svojcev vseh, ki smo se za Slovenijo bojevali, je bila neprecenljiva podpora v tistih usodnih dnevih, ko se nam je smrt nevarno približala. Mnogi smo zavestno izpostavili svoja življenja.

Dogodki so se vrstili s filmsko naglico. Mnogi med vami ste bili soudeleženi in se tistih dogajanj še živo spominjate. In spomin na ta dogajanja je vedno ohraniti. Zgodovinski trenutek osebnih odločitev je bil to. Ni se jim bilo mogoče izogniti ali jih prestaviti na jutri, na neki drug čas. Vsi smo vedeli, da komaj rojena država Slovenija, edina domovina, ki jo imamo, potrebuje odločnost, voljo in pogum vsakega posameznika. Poziv domovine je bil jasen in nedvoumen. Številni Slovenci, pripadniki nekoč skupne armade, so se pozivu predsedstva Republike Slovenije

je odzvali in zapustili JLA. Drugi se tveganju niso izpostavljali in so po lastni volji ostali v njenih vrstah ter se kot sodobni janičarji bojevali proti lastni domovini. To pa je odločitev, ki je zgodovina ne odpusča.

Enote JLA so bile leta 1991 neučinkovite in neuspešne. Vendar ne zato, ker bi bil to načrtni način njihovega delovanja in zavestna odločitev poveljujočih, kot to danes poskušajo prikazati posamezni generali takratne JLA, ampak niso mogle delovati, ker sta jih slovenska TO in policija povsem onemogocili. Njihove enote so bile ustavljene in blokirane po vsej Sloveniji. Bombardiranje in raketiranje enot TO nista dosegla ciljev. Nenehne grožnje letalskih napadov po vseh pomembnejših slovenskih mestih, zlasti pa po Ljubljani in Novem mestu, so prebivalci prenesli dostojanstveno, s Slovincem značilno upornostjo. Nismo se dali ustrahovati. Enote iz vojašnic niso mogle nikamor. Bile so v pasti, iz katere ni bilo izhoda, brez možnosti, Slovenijo tudi vojaško pokoriti. Krog se je sklenil. JLA je bila v Sloveniji vojaško poražena.

Dne 7. julija 1991 je bila sprejeta Brionska deklaracija, in sicer po petnajstih urah pogajanj. Z deklaracijo je bilo določeno, da je treba najpozneje do 8. julija do 24. ure vzpostaviti stanje, ki je veljalo pred 25. junijem 1991. S tem so prenehale tudi sovražnosti, postopno so bile opuščene blokade vojašnic, odstranjene barikade s cest, enote JLA pa so se morale umakniti v vojašnice.

Generalpodpolkovnik Albin Gutman

Bil sem najmlajši po činu, stažu in starosti

FOTO: Ermano Točič, Republika Slovenija, vojska

Brigadir mag. Viktor Krajnc

V prelomnem času, leta 1990, ko se je v Sloveniji zgodilo veliko pomembnih dogodkov za nadaljnjo pot osamosvajanja, sem postal komandant TO Zahodnoštajerske pokrajine. To se je zgodilo ravno v času, ko je vojaška policija JLA 3. oktobra 1996 zasedla prostore RŠTO v Ljubljani. Bil sem eden izmed sedmih novih komandantov TO, najmlajši po činu, stažu in starosti ter edini z brado. Prezeli smo odgovorno delo, reorganizirati TO in izvesti potrebne obrambne priprave ter naloge za morebitno vojaško delovanje.

Moja naloga je bila med drugim tudi ta, da v okviru reorganizacije TO oblikujem nov pokrajinski štab novo oblikovane Zahodnoštajerske pokrajine, katerega odgovornost je obsegala prejšnje tri pokrajine: celjsko, Zasavje in Koroško. S sodelavci smo glede na splošno družbeno razpoloženje začeli uresničevati naloge resno in z vso intenzivnostjo. Pri tem nismo poznali odrejenega delovnega časa, delalo se je tudi po ves dan in marsikdaj tudi ponoči. Organizirali smo varovanje razseljenega orožja po skladiščih na domovih zanesljivih sodelavcev, teritorialcev in prijateljev. Prav tako smo organizirali intenzivno usposabljanje posameznih enot ter načrtovali reorganizacijo enot TO in takratnih občinskih štabov. V začetku decembra 1990 je prišlo tudi do prvih resnih groženj JLA z zahtevo, da se morajo oddati vse evidenc nabornikov. V ta namen smo organizirali zavarovanje oziroma skrivanje evidenc nabornikov občinskih organov za ljudsko obrambo in njihovih delovnih prostorov ter mobilizirali nekatere enote TO za morebitno delovanje ob nasilnem nastopanju JLA. Pri tem je le prišlo do izraza zelo dobro sodelovanje med TO, policijo in drugimi civilnimi organi. Z veseljem smo se nekateri udeležili tudi prvega zбора 30. razvojne skupine TO v Kočevski Reki (iz katere se je pozneje oblikovala brigada MORIS) in pričakali dan plebiscita, ki je z veliko večino glasov odločil, da smo začeli graditi svojo pot v odcepitve in samostojnost.

Tudi leto 1991 se je začelo z grožnjami JLA oziroma odločitvijo predsedstva SFRJ, da se mora JLA predati poveljstvo nad TO in vse njeno orožje. Do tega seveda ni prišlo. Začele pa so se intenzivne razprave o usodi prihodnje državne ureditve Jugoslavije oziroma odcepitve nekaterih delov, med katerimi smo bili v Sloveniji najbolj odloč-

ni in pripravljeni. Spomladi je prišlo v nekaterih delih države, še zlasti na Hrvaškem, tudi do nekaterih oboroženih incidentov. V Sloveniji pa smo intenzivno načrtovali obrambne, vojaške in druge ukrepe za osamosvojitve, nadaljevali usposabljanje enot TO, sprejeli nov zakon o obrambi in zakon o služenju vojaškega roka, začeli reorganizirati občinske štabe TO v območna poveljstva, pripravljati lastne učne centre za usposabljanje prvih vojakov slovenske vojske in načrtovati vojaške dejavnosti za primer potreb po agresivnem vojaškem delovanju pri ohranitvi poti osamosvajanja. Maja je tudi v Sloveniji prišlo do prvih resnih incidentov z JLA v Mariboru, kjer je ta obkolila učni center nabornikov v Pekrah, do prve žrtve med demonstranti, ki so demonstrirali na ulicah Maribora, in do ugrabitve poveljnika TO Vzhodnoštajerske pokrajine podpolkovnika Vladimirja Miloševića.

Tudi junija smo intenzivno izvajali naloge priprav na osamosvojitve. Na proslavi ob proglatitvi samostojnosti v Ljubljani sem bil le obveščen o premikih JLA. Zato sem takoj odšel na štab v Celje in v zgodnjih jutranjih urah smo že dobili sporočilo o napadu na Slovenijo in prve ukaze za ukrepanje. Nato so se dogodki začeli odvijati kot v filmu. Delo v PŠTO je bilo usmerjeno v koordinacijo nalog območnih poveljstev in mobiliziranih enot TO. Sam sem poleg PŠTO vodil še pokrajinsko koordinacijsko podskupino, s katero smo usklajevali dejavnosti TO, policije in organov civilne oblasti. Sledili so organizacija blokade vojašnic JLA v Celju in Dravogradu, odvzem 26 tovornjakov orožja TO, ki je bilo v skladišču JLA v Bukovžlaku, preprečitev poti koloni JLA iz Maribora proti mejnemu prehodu Vič, pogajanje s predstavniki JLA, zadrževanje vojaškega transporta JLA v Zidanem Mostu, zajetje

zveznih policistov v Dravogradu, sprejemanje pobežlih vojakov iz vojašnic in karavlj, spopad na mejnem prehodu Holmec, blokade in zavzetje karavlj JLA na meji z Avstrijo, blokada in pozneje zavzetje skladišč JLA Bežigrad, Pečovnik, Bukovžlak in Zaloška Gorica, obramba in raketiranje RTV-oddajnika Kum, spopadi s kolono JLA in obstreljevanje z vojašnico Bukovje pri Dravogradu, predaja helikopterja JLA »gazela« in blokada VCMR v Rimskih Toplicah.

V tem času poveljevanja, koordiniranja in spremljanja situacije pri enotah na terenu ni bilo časa za počitek. Na morebitne nevarnosti nismo pomislili in mnogokrat tudi ne realno tvegali glede na to, da smo bili slabo opremljeni z orožjem in drugimi sredstvi, zlasti sredstvi za zveze. Z načelnikom štaba sva se usklajevala predvsem s prvima dvema mobiteloma, ki sem ju dobil od direktorja celjske pošte. Dogodke na Holmcu pa smo spremljali s sredstvi za zveze policije. Kontaktiranje, dobivanje in dajanje ukazov ter poročanje z nadrejenim RŠTO oziroma s koordinacijsko skupino v Ljubljani ter podrejenimi območnimi poveljstvi in enotami je bilo večinoma ustno, le malo časa je bilo za pisne ukaze, obvestila in poročila. Tudi

časa za zapisovanje poteka vseh dogodkov ali fotografiranja ni bilo, zato je danes za obeleževanje posameznih dejavnosti premalo arhivskega gradiva iz tega obdobja. Doživljal pa sem tudi težke trenutke takrat, ko se je bilo treba tudi na podlagi premalo preverjenih podatkov odločiti o pomembnih ukrepih. To so bili vsekakor trenutki spremljanja dogodkov na Holmcu, odločanje o spopadih s kolono pri Dravogradu in pripravah za napad na celjsko vojašnico ter vsekakor takrat, ko sem zvedel za naše prve žrtve v spopadih na Holmcu, pri Bukovju in na Kumu. Vmes smo doživeli tudi trenutke negotovosti, nezadovoljstva in jeze z mnogimi prekinitvami ognja, začasnim premirjem in diplomatskimi pogajanjmi. Končno je prišlo do odločitve odhoda JLA iz Slovenije in naša naloga se je nadaljevala s pogajanjmi, z delitvijo premoženja, prevzemanjem zapuščenih objektov in spremljanjem zadnjega vojaka JLA iz Slovenije.

V Zahodnoštajerski pokrajini smo v več kot sto mobiliziranih enotah vpoklicali 10.892 teritorialcev. V vojaških spopadih smo imeli 3 mrtve, 15 ranjenih in 19 poškodovanih. JLA je imela na našem območju okoli 1500 oficirjev in vojakov ter 140 civilnih oseb. V

spopadih so imeli 5 mrtvih, 15 ranjenih in 13 poškodovanih. Ujetih je bilo 24 oficirjev in 73 vojakov JLA. Iz vojašnic in karavlj pa je v TO pobežnilo ali se predalo 22 oficirjev in podoficirjev, 548 vojakov ter 131 civilnih oseb. Enote TO so zaplenile več orožja, streliva, vojaške opreme in prevoznih sredstev ter zasedle 15 karavlj, 4 skladišča in strelišče, pozneje pa smo pridobili še 2 vojašnici, VMRC Rimske Toplice, 2 skladišči in delavnico ter 17 vagonov razne intendantske opreme.

Na posvetu v Poljčah 4. novembra smo se dogovorili, da se za nove oborožene sile - novo slovensko vojsko zaenkrat zadrži ime Teritorialna obramba. V Cerkljah ob Krki pa smo 20. novembra vsi zaposleni v takratni TO Slovenije izrekli slovesno prisego in od člana Predsedstva RS Ivana Omana prejeli bojne zastave - prapore pokrajin.

Tako sta se končala obdobje obrambnih priprav in čas vojne za osamosvojitve Slovenije ter se je začelo obdobje preoblikovanja TO v novo slovensko vojsko. To pa je že nova zgodba za kdaj drugič.

Brigadir mag. Viktor Krajnc

Zakaj v občini Žalec niso oddali orožja JA?

Adi Vidmajer, poveljnik 81. območnega štaba TO Žalec, v usodnih letih 1990 in 1991

Leta hitro minevajo in kar verjeti ne moremo, da letos mineva že 15 let od slovenske osamosvojitve. Ta proces je velik politični zagon dobil po odločnem NE Jugoslovanski armadi, ki se je odločila razorožiti slovensko Teritorialno obrambo. Marsikje ji je to uspelo, iz Savinjske doline in še iz 15 drugih občin v Sloveniji pa so se v vojašnice vrnili s praznimi tovornjaki. O tem velikem dogodku, ki je močno vplival na razvoj poznejših dogodkov ter dokončno izglasovane in pribojevane samostojnosti, priča tudi spominska plošča na obrambnem stolpu v Žalcu, ki so jo slovesno odkrili ob desetletnici neoddaje orožja. Ploščo sta odkrila takratni predsednik občinske skupščine Žalec Ludvik Semprimožnik in poveljnik takratnega občinskega štaba TO Adi Vidmajer. S slednjim tudi obujamo spomin na dogodke pred petnajstimi leti.

»Petnajst let je za zgodovino kratko obdobje, a vendar v človeškem življenju toliko dozori, da se človek trezno, brez pretiranih čustev spomni dogodkov, ki so usodno spremenili ne samo naša življenja, ampak tudi zgodovinski tok našega naroda,« je začel pripovedovati Adi Vidmajer, ki je bil takrat poveljnik 81. območja TO Žalec in eden ključnih mož, ki so s svojim NE obvarovali orožje. O vzrokih, ki so

pripeljali do poskusa odvzema orožja, in samem dogodku pa je povedal: »Konec osemdesetih let so se tudi na območju občine Žalec začeli demokratični procesi, značilni za vzhodno Evropo in posebej za Jugoslavijo. Nezadovoljstvo vojakov, ki so služili vojaški rok v drugih republikah, preoblikovanje JLA za branjenje mej Velike Srbije, afere znotraj JLA so v strokovne vrste Sekretariata za ljudsko obrambo ob-

čine Žalec in našega občinskega štaba TO prinesle spoznanje, da dogodki, ki bodo sledili, ne bodo v prid tesnemu sodelovanju z JLA. Na področju služenja vojaškega roka se je postopoma prenehalo pošiljati nabornike na služenje v JLA, poslani so bili samo tisti, ki so to izrecno želeli. Na področju mobilizacijskih zadev se je sabotiralo izvajanje mobilizacije enot JLA, prav tako pa se je postopno opuščalo po-

FOTO: arhiv Vojaškega Muzeja.

žalostno razformirale, čeprav je Tito na 2. zasedanju Avnoja obljubil, da bodo Slovenci služili vojsko v Sloveniji.

Tretjič so začeli razoroževati slovensko vojsko usodnega 16. maja 1990. Na ukaz, ki je bil posredovan iz GŠ JNA iz Beograda na Republiški štab za teritorialno obrambo in navzdol na regijske štabe, je ta dan JNA začela odvažati orožje iz skladišč Teritorialne obrambe v svoja skladišča. Postopek ni bil v celoti uspešen, ker je slovensko ljudstvo spoznalo ukano in njen

končni namen. V Sloveniji je nastal pravi upor, tako nekateri štabi niso oddali vojne tehnike in orožja, ampak so ga skрили na tajna skladišča. Postopek JNA tudi ni bil v celoti usklajen z Zakonom o ljudski obrambi. Kmalu sta posredovala vlada in CK ZKS. Nastalo je stanje velike napetosti med Republiko Slovenijo in federacijo, ki pa se je vlečlo že dalj časa, zlasti še od leta 1987 po znanem članku v Novi Reviji, nato znanih aretacij in afere z Mladino. Glede oboroženih sil lahko rečemo, da je ime-

lo slovensko ljudstvo našo Teritorialno obrambo za slovensko vojsko, ki je začela nastajati po letu 1968. Dosegla je visoko stopnjo usposobljenosti in opremljenosti, moralni faktor in največja želja vseh ljudi v Sloveniji sta jo plemenitila, tako je po referendumu, volitvah aprila 1990 in razglasitvi neodvisne, suverene Republike Slovenije, bila zmožna ustaviti agresorja z bojnimi operacijami in zmagati. Tudi preimenovana je bila v Slovensko vojsko. Tisočletne želje slovenskega ljudstva so

bile tako uresničene. Po vstopu Slovenije v Nato je postala Slovenska vojska sestavni del svetovne oborožene sile.

Enote Teritorialne obrambe, ki so delovale na Koroškem leta 1991, so same na tem delu Slovenije v vojni za Slovenijo dosegle pomembne in pričakovane vojaške uspehe, saj so skupaj z enotami slovenske policije varovale ozemlje, ščitile organe oblasti in omogočale njihovo delovanje, zaustavile prodiranje motorizirane oklepne enote JNA iz Maribora na Koroško, se bojevale na območju mejnih prehodov Holmec in Vič, kjer so padle tudi žrtve za domovino. Zajele so helikopterski desant specialne enote JNA pri Dravogradu in ga onemogočile. Varovale so letališče pri Slovenj Gradcu, da agresor ni mogel vzpostaviti zračnega mostu. Tam so bile izstreljene tudi salve iz topov zračne obrambe na reaktivna letala JNA, ki so bombardirala Dravograd. Sreča je bila, da so bombe padle v reko Dravo pred elektrarno in mostom ter da ni prišlo do rušenja. Letala sicer po napadu niso strmoglavila, do danes se tudi še ni dalo ugotoviti stopnje poškodovanja, dejstvo pa je, da je aktivno delovala zračna obramba pod poveljstvom stotnika Jožeta Korenta in da agresor tako ni mogel dobiti premoči v zraku, ki je v vsaki današnji vojni potrebna in nujna za zmago na kopnem.

V te obrambne in bojne dejavnosti moramo šteti tudi zajetje in razorožitev pripadnikov obmejnih enot, ki so bili nato poslani domov.

Povsem pa tudi še ni prikazano delovanje struktur MSNZ, saj je bilo veliko storjeno za prevoz orožja čez mejo, sodelovanje nekaterih častnikov, izvidovanja in drugo. Zgodovinski dokumenti pa so to kar precej izpustili. Zato Korošci pričakujemo, da se bo to dopolnilo in spremenilo tako, kot naj bi se enkrat tudi objavila resnica o pravem kralju Matjažu – voditelju kmečkega upora na Koroškem in proti Turkom 1478. leta, Matjaževi vojski in še drugih zgodovinskih dogodkih.

Maksimilijan Marošek

FOTO: arhiv Vojaškega Muzeja.

Postaja za vžig in Tone Jakop - Mafija

Dva iz zavarovanja blokade: Jože Bračič in Tomo Jelovšek

KAKO SO PRIPADNIKI 143. DIVERZANTSKEGA ODREDA TO V STRANICAH POSTAVLJALI CESTNO OVIRO

Črni vragi so dobro opravili nalogo

Moje dnevne vožnje v službo in domov potekajo večinoma po avtocesti, zato se po stari cesti Ljubljana-Celje-Maribor vozim bolj poredkoma, toda vsakič, ko se peljem po soleski mimo straniških grobov starih talcev, se spomnim vojne za Slovenijo.

Dobro je, da se sčasoma bolj spominjamo lepih trenutkov in vedno manj slabih, posebej še, če so med njimi strah, skrbi, negotovost in tudi velika odgovornost, če so med njimi občutki, ki jih kot teritorialci vse do takrat nismo poznali. Nekaj strahu in odgovornosti sem res že tudi prej okusil, posebej med raznimi urjenji pripadnikov »mojega« 143. diverzantskega odreda z minskoeksplozivnimi sredstvi

ali februarja 1991 med dežurstvom oziroma vojaško vajo odreda, ko nam je nad glavami »brnelo« 10 helikopterjev JLA, toda to ni bilo nič proti tistemu, kar je sledilo ob koncu junija in v začetku julija. Seveda bi bilo vse še težje, če ne bi do obisti poznal mojih fantov, njihove sposobnosti in tudi pripadnosti, če ne bi vedel, česa so sposobni in kaj lahko od njih pričakujem, in tudi, če nas domačini Stranic

ne bi tako lepo sprejeli, kot so nas.

Vse, kar iščeš, imaš za svojim hrbtom

Čeprav v začetku nisem dobil točne naloge, smo še med urejanjem tabora in njegovim bojnim zavarovanjem začeli zbirati podatke o vsem, kar bi nam lahko koristilo. Nekakšno posebno srečo smo imeli, da se mi je ponovno, kot že tolikokrat do sedaj, potrdila misel pokojnega očeta, »da imaš vse, kar iščeš, za svojim hrbtom«. V kamnolomu Ingrada so nam obljubili velik tovornjak prekucnik z voznikom Brankom Flisom in dva buldožerja Martina Korenjaka,

Marjan Pelin in Miloš Rebernak iz podjetja Geotehnika sta nam dala na razpolago 2000 kg eksploziva in potrebna sredstva za vžig, skupaj z velikim nakladalcem ULT se nam je ponudil Avgust Jevšenak, na razpolago smo dobili motorne žage, iz Cometa so nam prinesli 4 voki-tokije, vse to brez uradnih papirjev ali ukazov, samo na besedo; kaj ta beseda velja, so že zelo kmalu tudi dokazali. Celo »JLA nam je pomagala«, saj nam je zapustila 114 betonskih tetraedrov, ki so nam še kako prav prišli ob pripravah na morebitno hitro blokado avtoceste med predori in viadukti v Konjiški gori, še več,

Nakladalec in z leve častnik območnega štaba Miro Pesko, Avgust Jevšenak in avtor

Glavni del blokade

Blokada iz konjiške smeri

Iz članka Jureta Zdovca v Novem Tedniku 4. julija 1991, ki je kot državni reprezentant sodeloval na 27. evropskem košarkarskem prvenstvu v Rimu in se ob napadu JLA na Slovenijo odločil, da v reprezentanci Jugoslavije ne bo sodeloval: »Četrtek, 27. junij

Dopoldne sem po telefonu poklical mamo. Seznanila me je z vojaškim napadom na Slovenijo, toda menil sem, da jo je zajela panika. Neprijetno novico sem preveril pri novinarju Dela Stanetu Trbovcu, ki je bil v stalni navezi s kolegico, rimsko dopisnico Mojco Drčar-Murko. Vse je bilo res.

Petek, 28. junij

Zjutraj mi je Trbovc javil, da je bil bombardiran Brnik in da je napovedana možnost napada s kemičnimi strupi. »Boš nočoj igral?« me je vprašal Trbovc. »Ne vem, o tem še nisem razmišljal,« toda lotevala se me je negotovost. Ko mi je Miha Žibrat posredoval vsebino priporočila Športne zveze Slovenije, da se zaradi napada na Slovenijo odrečem nastopu v dresu jugoslovanske reprezentance, sem šel do trenerja Ivkovića, ki je neprizadeto rekel: »Odloči se sam.« V odgovor je kar bruhnilo iz mene: »Ne bom igral!«

(Zadnji tekmi si je ogledal po televiziji, ostal je izoliran, potni list je bil pri vodstvu ekipe. Osvojene medalje ni dobil!) Sobotna in nedelja, 29. in 30. junij

Po negotovi poti do doma, ki sem jo skupaj z Mihom Žibratom, Stanetom Trbovcem in Petrom Vilfanom preživel v avtomobilu Televizije Slovenije, sem v Slovenijo prišel skozi maloobmejni prehod Lipica in kmalu zatem nas je ujel alarm za zračni napad. Tesnoba se je mešala z obupom. V Ljubljano smo prišli brez nevednosti, toda pred mano je bila še pot v Konjice. Na pomoč so mi priskočili prijatelji, do Celja me je peljal Matjaž Tovornik, preostali del poti Smiljan Skarlovnik. Oddahnil sem si šele na Stranica, ko sem v uniformah Teritorialne obrambe srečal nekaj Konjičanov.«

Blokada, vidna iz celjske smeri

zapustila nam je tudi lepo številno v skalo vklesanih bunkerjev, strojničnih gnezd in drugih utrjenih objektov, ki so nastali med »madžarsko krizo« leta 1956.

Spopadi so se začeli

27. junij je minil predvsem ob urjenju v protiolepnem boju in utrjevanju znanj o protiolepnih in protipehotnih minah, ročnih metalcih, na kratko RB-jih, popoldne tudi s pripravami na skromno slovesnost s kresom. Negotovost, strah in skrb nam niso dovolili prešernega praznovanja, zato smo se dokaj hitro razšli, eni po svojih dolžnostih, drugi k počitku.

Ne spomnim se, ali sem pogledal na uro, ko so do nas prispele prve novice o napadu oklepnih enot JLA in ko se je vse začelo odvijati z veliko hitrostjo, tako da za posebne slabe občutke v dnu duše sploh ni bilo posebnega časa.

Ko je do nas prispel stotnik Ivan Pavlič z Območnega štaba TO Slovenske Konjice ter mi predal ukaz za postavitev protiolepne barikade na magistralni cesti Celje-Maribor v soteski Beli potok, je začetna nevroza popustila in začela se je dirka s časom. Po svoje smo bili prav »hvaležni« nekdanjemu podpolkovniku Železiču s Pokrajinskega štaba TO Celje, ki nas je naučil čim bolj poiskati in izrabiti vse prednosti okolice. Na podlagi naših zapiskov s teh urjenj smo se lahko tudi takoj odločili, kje in kako bomo postavili neprehodno protioleпно oviro, in delo je steklo.

Tri vrste vžiga

Obvestili smo vse »civiliste«, na katere smo računali in jih potrebovali, ter v Frankolovem in Stranica, takoj postavili usmerjevalce prometa in dve kontrolni točki v bližini blokade. Na cesti nas je že čakal ULT z lastni-
njemu se je kmalu pridru-

žil še velik priklopnik - prekur-
nik podjetja Dinos (LJ 446 992),
iz Ingradovega kamnoloma pa
je že prihajala prva pošiljka
skal. Nekaj materiala smo dobili
tudi iz bližnjega Jevšenakovega
kamnoloma in blokada je vidno
rasla. Z velikim kupom gramoza
smo prikrili presenečenje, ki je
za tem gramozom čakalo more-
bitne napadalce iz celjske smeri,
enako, samo tam pa s podrtimi
drevesi, smo zamaskirali dru-
gi konec. Dokler smo blokada
skupne dolžine okoli 30 metrov
še izdelovali, smo preko nje lah-
ko spuščali ljudi, ki so se znaš-
li na poti domov, v službo ali
drugih opravkih, in jih veliko
tudi prepeljali do bližnjih avto-
busnih postaj, ko pa so nastopi-
li naši minerci, je vse to postalo
težje, dokler nismo ceste popol-
noma zaprli.

Za naše potrebe smo si pustili
skrivne prehode preko blokade,
vse druge pa smo preusmerjali
na prav tako skrivne poti pre-
ko Konjiške gore in Male. Eks-
ploziva smo imeli dovolj, zato
smo lahko oklepnikom JLA pri-
pravili pravi pekel. Zaradi sigur-
nosti, saj je deževalo kakor za
stavo, smo pripravili tri načine
vžiga (električnega, z eksploziv-
no ter s počasno gorečo vžigalno
vrvico), uredili postajo za vžig,
postavili zavarovanje in se takoj
lotili zapiranja manjšega bliž-
njega kolovoza. Ta kolovoz smo
zaprli le s podrtim drevjem in z
eksplozivom.

Drugi dan smo dobili še eno na-
logo, in sicer, da zapremo regi-
onalno cesto Slovenske Konjice-
Oplotnica. Za izdelavo je bila ta
blokada najenostavnejša, saj je
bilo treba izdelati le zadosti ve-
liko mino v jašku ob cesti, posta-
viti postajo za vžig in zavarova-
nje ter pripraviti pešpot mimo
zapore.

O vsem drugem pa še kdaj dru-
gič.

*Jože Kuzman
Foto: Zdravko Ivčič*

*Iz članka Željka Zuleta o obisku v naši enoti, ki so jo doma-
čini preimenovali v Črne vrage: »Njihovo nepopustljivost
in budnost sva minuli petek občutila tudi s fotoreporterjem
Edijem Masnecem, ko naju je novinarska zvedavost pripel-
jala tik do barikade. Rutinski, a korekten kontrolni pregled
in v redakcijo sva se vrnila praznih rok. Šele po sklenitvi
bolj kot ne navidezne premirja sva se lahko približala ko-
njiškimi fantom.«*

Od 15. do 18. julija 1991 je skupina pripadnikov Civilne zaščite čistila območje v bližini Kočevske Reke, kjer so letala jugovojvske odvrгла štiri letalske kasetne bombe BL-755. Skupina je našla 105 »zvončkov«, to je sestavnih delov kasetnice. Nekaj so jih uničili, druge pa so uporabljali kot učno sredstvo. Na posnetku je skupina po opravljenem delu. Foto: Milan Lampret

Izkazali so se tudi v vojni

Civilna zaščita in drugi sestavni deli sedanjega sistema zaščite in reševanja so imeli med vojni za Slovenijo in po njej pomembno vlogo.

Podobno kot na obrambnem področju in drugih področjih so bile že pred razglasitvijo osamosvojitve izvedene ustrezne priprave tudi na področju civilne zaščite, če bi prišlo ob osamosvojitvi do zaostritve razmer ali po predvidevanjih celo do preprečitve osamosvojitve s silo.

Takoj po obvestilu, da so šli tanki JA iz vojašnic, je bil aktiviran Republiški štab za civilno zaščito (RŠCZ), ki je na Zupančičevi ulici deloval nepretrgoma vse do konca vojne. Takoj se je po-

vezal z vsemi občinskimi štabi in obalnim štabom Civilne zaščite, uvedel dežurstva v vseh štabih CZ, ukazal sklic občinskih specializiranih enot, katerih jedra so bila aktivirana vse do konca vojne. Ukazal je izvajanje ukrepov, ki se izvajajo ob neposredni nevarnosti vojne ali v vojni, kot so ureditev in usposobitev zaklonišč in zaklonilnikov, izvajanje ukrepov protipožarne zaščite, RKB-zaščite in drugo. Prek radijskih valov in televizije so bila prebivalcem vsak dan posredovana navodila za ukrepanje ob zračnih napadih, kako se izdelujejo zaklonilniki, priločne zaščitne maske, kako se hermetizirajo stanovanja in hlevi, kako se zaščitijo vodnjaki, kakšne zaloge hrane in pijače naj si zagotovijo in podobno. Pri izvajanju neposredne zaščite predvsem tam, kjer so bili oboroženi spopadi, so pomembne naloge opravili še zlasti gasilci in služba nujne medicinske pomoči. Posebne ukrepe pa je RŠCZ sprejel tudi ob letalskem napadu na kočevskem območju, grožnjah z razstrelitvijo skladišča naftnih derivatov v Mokronogu ipd. Celotna dejavnost CZ in drugih sil je podobno kot na drugih področjih temeljila na usmeritvah in usklajevanju v koordinacijski skupini, ki je vodila obrambo države.

Glede na to, da leta 1991 Teritorialna obramba ni bila opremljena z vsemi potrebnimi sredstvi, je iz skladišč Civilne zaščite prevzela najrazličnejše agregate, predvsem tiste z manjšo kapaciteto (1 in 2 kW), postelje, odeje, spalne vreče in drugo.

Vojno stanje, vsaj v republiškem štabu CZ, se je končalo z odhodom zadnjega vojaka JA iz Slovenije. Vendar pa to ni bil konec dela za vse pripadnike CZ. Največ dela so imeli pirotehniki, saj

Zdaj ni nobena skrivnost več, da je imela nekdanja jugovojvska svoja skladišča tudi v Grosuplju. Tamkajšnji občinski štab Civilne zaščite je zaradi tega pripravil navodilo prebivalcem, kako in kam bi se morali umakniti, če bi bilo treba. Sestavni del navodila je bil tudi zemljevid, na katerem sta označeni dve območji. Na prvem območju so bila naselja, ki so bila v krogu treh kilometrov od vojaškega skladišča in bi jih morali po potrebi popolnoma izseliti. Za drugo območje pa so predvideli ustrezne varnostne ukrepe, kot so zaklanjanje, namestitve v kleteh in drugih varnih objektih. V navodilu so za prebivalce prvega območja podrobno opisani zbirna mesta ter smeri izmika in kaj naj bi ljudje odnesli s seboj.

Ostanki ene izmed štirih letalskih kasetnih bomb. Zdaj jih v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu pri Ljubljani uporabljajo za usposabljanje pirotehnikov

so morali očistiti veliko površin, kjer so bile zakopane mine, prav tako so morali odstraniti ostanke spopadov iz leta 1991. Delo je potekalo od aprila do julija 1992, od septembra do novembra 1992, od aprila do junija 1994 in od septembra do novembra 1994. Pirotehniki CZ so s pirotehniki TO pregledali okoli 1500 ha površin, pri tem so odkrili ali uničili okoli 800 protipehotnih min različnih vrst ter tako opravili izjemno zahtevno, nevarno in odgovorno delo. Organizacijsko, prostorsko, kadrovsko in tehnično pa je bil še

mного zahtevnejši ukrep kot deminiranje sprejem, nastanitev in oskrba beguncev z območja Hrvaške oziroma Bosne in Hercegovine, do katerih je prišlo po razširitvi vojnih delovanj na območju nekdanje Jugoslavije. CZ je ob pomembni pomoči RKS in drugih služb v obdobju najintenzivnejšega prihoda sprejela, nastanila in oskrbela nad 80.000 beguncev z območja nekdanje Jugoslavije, vse do avgusta 1992, ko je bil ustanovljen poseben urad za begunce pri Vladi Republike Slovenije.

Bojan Kuntarič

Spomini na osamosvojitveno vojno za Slovenijo

Dan pred razglasitvijo samostojnosti Slovenije, 24. junija 1991, sem bil vpoklican v enoto za zveze Teritorialne obrambe v Ormožu. Dežurni štab ormoške Teritorialne obrambe se je namestil na Kerencičevem trgu 5. Naša enota je bila pod poveljstvom 77. območnega štaba TO s sedežem v Ljutomeru.

Povečane pritiske sil, ki so si prizadevale ohraniti Jugoslavijo, in Jugoslovanske armade je bilo mogoče čutiti že nekaj mesecev prej. Zaradi napetosti v zadnjih mesecih pred napadom smo dežurali ob radijskih zvezah ter budno spremljali vsa dogajanja in zaplete. Največji zaplet je bil maja, ko je JLA poskusila likvidirati učni center TO v Pekrah.

Dogajanja v Ormožu

Takrat, 24. junija, je kazalo, da je položaj še bolj napet. Prihajajoči podatki so govorili o možnosti vdora sil JLA čez mejo v Slovenijo z namenom, da preprečijo vse dejavnosti za osamosvojitvev in z zasedbo meje osamijo Slovenijo. To domnevo so potrjevali tudi podatki o premikih določenega števila vojakov iz vojašnic v notranjosti Slovenije v bližino državne meje na severu. O tem smo se tudi sami prepričali, ko smo zvečer spremljali premik skupine vojakov iz smeri Ptuj skozi Ormož in naprej proti Ljutomeru. Naslednji dan, 25. junija, je slovenski parlament na podlagi prepričljivega izida referendumu sprejel Akt o osamosvojitvi Republike Slovenije. Dne 26. junija je bila v Ormožu predvidena slovesnost na zelenici za občinsko zgradbo, ko naj bi posadili lipo v spomin na osamosvojitvev. Zaradi te slo-

vesnosti smo varnostne ukrepe še dodatno poostrili. Ker so se razmere zaradi reakcije zvezne oblasti in vojske JLA naglo zaostriale in je bilo ozračje prenapeto, so lipo posadili brez slovesnosti.

Dne 27. junija smo v zgodnjih jutranjih urah sprejeli sporočilo o pripravi na izhod večjega števila vojakov s tanki in z oklepni transporterji iz vojašnic na Hrvaškem. Pospešeno smo izvajali razne dejavnosti glede razporeda in konkretnih nalog. Medtem ko so druge naše enote na terenu začele postavljati ovire na cestah in mostovih, so v našem dežurnem štabu kar deževale razne informacije po radijskih zvezah in telefonih. Komandir našega oddelka za zveze Marjan Novak je prevzel naloge v štabnem dežurstvu, mene pa so določili za poveljnika enote za zveze, ki je bila hkrati odgovorna za varovanje gradu. V njem sta dežurala osebje sekretariata za ljudsko obrambo in takratni župan dr. Jože Bešvir. Oboroženi smo bili s kratkocevnim orožjem tipa Ingram in škorpiljon, ki jih običajno uporabljajo posadke v tankih. Sprva smo se s takim orožjem zdeli precej neogljeni, ko pa smo se razporedili po objektu, smo le dobili nekoliko boljši občutek. Medtem so kolone oklepnih vozil JLA že bile na poti iz Varaždana proti Ormožu.

Med delavkami občinske uprave sem opazil zaskrbljujoč nemir, ko so skozi okna opazovale nameščanje moštva TO za zavarovanje na dvorišču občine. Ena izmed zaposlenih na občini me je vprašala, ali je res, da se nekaj pripravljaja in da bodo morale prenehati delo. Potrdil sem ji in dodal, da bodo čez nekaj minut odšle domov.

Vojna se je začela

Potem se je vse dogajalo z veliko naglico. Nervoza se je stopnjevala. Skoraj ves čas sem bil v gibanju. Sprehodil sem se od enega do drugega stražarja in ugotavljal, ali je dobro postavljen, pa spet zavil v sekretariat za ljudsko obrambo, da bi dobil kake nove podatke. Nato sem se sprehodil okrog gradu, da bi preveril stanje, in naprej do križišča med bencinskim servisom Petrol in blagovnico Tima, da bi videl, kaj se v mestu dogaja. Medtem sta nas preleteli letali JLA in odvrgli letake. Ti letaki so padli na tla nekje na drugem koncu Ormoža. Kmalu je eden od krajanov prišel iz tiste smeri in prinesel en odvržen letak. Na njem so pozivali prebivalce Slovenije, naj ne nasedajo praznim obljubam nelegalnih slovenskih politikov in naj mirno sledijo njihovim navodilom. Kmalu so se oklepna vozila pripeljala do mostu čez reko Dravo, kjer jih je dočakala

močna barikada, sestavljena iz cestnih vozil in gradbenih strojev. Barikado so postavili pripadniki TO ob pomoči delavcev Tovarne sladkorja. Oviro na mostu so branile enote TO, ki so delovale pod poveljstvom Ivana Kuhariča, in enote miličnikov iz Ormoža. V pomoč je prišlo tudi nekaj pripadnikov TO iz Ljutome. Slišalo se je hrumenje motorjev. Kmalu so grožnje podkrepili še z nizkim preletom vojaških letal in helikopterjev. Ker zahteve oficirjev JLA niso bile uslišane, so se z mogočnim hrumenjem oklepnikov sami lotili tega posla. Kmalu je bilo mogoče opaziti oblak dima, ki se je zastrašujoče dvigal nad mostom. Za tem se je slišalo streljanje, najprej iz orožja večjega kalibra, nato tudi iz pušk. Preko gradu in čez mesto so švigali kosi pločevine in drugega materiala. Po kratkem, grozečem zatišju je zadonelo neposredno nad nami. Pohitel sem k vodnjaku na grajskem dvorišču in videl kose opeke in ometa s strehe, kako so padali s strehe na tla. Zgoraj na grajskem stolpu je bila precej velika luknja. Na srečo hujših posledic ni bilo, saj v tistem delu dvorišča ni bilo nikogar. Kar spreletelo nas je, ali je tudi grad postal njihova tarča? Kmalu je nad nami zadonelo še drugič. Spet je bil zadet grajski stolp. Sledilo je še nekaj detonacij na mostu, nato pa se je položaj nekoliko umiril. Medtem sem poiskal sveže informacije o položaju v bližnji okolici. Ovira na mostu je zdržala! Oklepne enote JLA je niso mogle prebiti. Človeških žrtev na srečo ni bilo, tudi ranjenih ne. Vsaj začasno smo si lahko malo oddahnili.

Poskus odstranitve ovire

Šel sem iz gradu, da bi videl, kaj se dogaja v mestu. Obdajal me je nekakšen turoben občutek. Tu in tam je ležal del odtrgane, zvite kovine, ki je priletel po zraku. Da vsaj ni koga zadel! Nekaj ljudi v civilu se je zaskrbnjeno in radovedno potikal po bližnji cesti, nekateri iz smeri železniške postaje. Na cesti ni bilo videti avtomobilov. Med Timo in gradom so kmalu začeli postavljati barikade. Pripeljali so avtobus in tovornjak z gramozom. Pripeljal je še bager, ki je v bližini spomenika pred gradom začel nakladati zemljo na tovornjak. »Čemu je to potrebno?« sem vprašal voznika bagra. »Na tovornjaku je premalo gramoz.« je bil odgovor. Ko sem opazoval postavljanje ovire, sem bil skeptičen. Pa saj bodo oklepniki z lahkoto potisnili ta vozila po klancu Kolodvorske ceste! Vozniki so preračunljivo postavljali ta vozila eno zraven drugega. Pri tem so dobro izkoristili cestne robnike, vozila pa med seboj povezali z jeklenimi vrvmi. Vse je potekalo z veliko naglico. Poročnik Darko Kosi, ki je vodil postavljanje in branjenje ovire, je pod kolesa vozil postavil protitankovske mine. Potem ta ovira ni bila videti več tako nebogljen. Na zahodnem bregu za Timo se je razporedil diverzantski vod, ki je branila ovi-

FOTO: arhiv Vojaškega Muzeja.

ro. Čez nekaj časa smo prejeli sporočilo, da se iz smeri Središča ob Dravi proti Ormožu premika kolona oklepnih vozil JLA.

Dokaj hitro so oklepniki prihrumeli v Ormož in se ustavili pred oviro. Pri tem so podrli gradbeno ograjo bencinske črpalke, ki so jo obnavljali. Eden od oklepnikov se je ustavil na parkirišču pred gradom. Cev je usmeril naravnost proti zgradbi. Ko smo videli cev oklepnika usmerjeno proti nam, smo se počutili kot ujeti v kletki pred grozečo pošastjo. Drugi oklepnik se je začel zaletavati v oviro, nekoliko se je premaknila, vendar še bolj zagostila. Med hrumenjem motorjev se je slišalo glasno vpitje besne množice občanov. Zaslišali so se tudi strelji iz pehotnega orožja. Odšel sem na zahodno stran gradu, da bi skozi okno videl, kaj se dogaja okrog cestne ovire. Mitralskec na oklepniku me je zagotovo opazil, saj je takoj izstrelil rafal, zato sem se hitro umaknil. Medtem ko sem pogledal, kaj je novega na sekretariatu za ljudsko obrambo, sem ravno prestregel sporočilo, da je oficir JLA ranjen. Dobil je strel v obraz. Tudi dva civilista iz množice občanov sta bila lažje ranjena. Kmalu se je hrumenje oklepnikov malo umirilo, tudi streljanje je ponehalo. Čez nekaj časa je sledilo še nekaj topovskih strelcov iz oklepnika v tovornjak z gramozom, ki so prikolicico precej poškodovali. A je ovira ostala nepremagljiva.

Kdo je streljal?

Prejeli smo ukaz za premik iz gradu na rezervno lokacijo. Najprej sta iz gradu odšla župan in večina osebja sekretariata za ljudsko obrambo. Odnegli so tudi dokumentacijo in opremo. Ostala sta načelnik sekreta-

riata Bojan Rajh in celoten oddelek zaščite gradu. Pospravili smo še preostalo opremo. Ko sem preveril vse prostore, da ne bi kaj pomembnega ostalo, sem ukazal umik v razredčeni koloni skozi pomožni izhod na južni strani. Ocenil sem namreč, da je to najbolj zakrit in varen izhod. Rahlo se je že zmrabilo, bilo pa je še nekaj dima od bližnje cestne ovire. Ker je bila vidljivost slaba, sem opozoril na previdno hojo ob zidu. Kmalu se je nad našimi glavami zaslišalo nekaj zaporednih strelcov. Ukazal sem umik nazaj, vendar me je večji del kolone preslišal, saj so hitro stekli naprej in tako ušli strelom. Pet se nas je vrnilo nazaj v grad in tam smo počakali, da se je položaj umiril. Le kdo je streljal na nas? Na tisti strani so po mojih podatkih bili le pripadniki diverzantskega voda, ki so vedeli, kdo je v gradu. Vojakov JA na tej strani naj ne bi bilo.

Čez nekaj časa smo tudi Bojan Rajh, Matjaž Kociper, Branko Kuharič, Franc Kociper in jaz zapustili grad ter odšli na rezervno lokacijo, v gasilski dom na Hardku. Ko smo prišli tja, so tudi oklepniki JLA zapustili center Ormoža. Oblikoval sem ekipo treh opazovalcev in na območju glinokopa smo opazovali, v katero smer bodo zavili v križišču. Ugotovili smo, da so vsi zavili proti Ljutomeru. Hoteli smo se premakniti bliže, da bi jih lahko še spremljali. Z rafalom iz mitraljeza v naši smeri so nas ustavili, zato smo se vrnili v bazo. Razdalja dobrih štiristo metrov je bila za njihovo orožje malenkost, mi pa smo imeli le dve pištoli.

Naslednji dan zjutraj, ko smo se vrnili na staro lokacijo v grad, sem na položajih za Timo preverjal, od kod tisti strelji prejšnji

večer. Pri diverzantskem vodu sem preveril vse položaje, ki so jih v tistem času zasedali, in ugotovil, da oni niso mogli streljati na južni izhod iz gradu. V obrambi pri Timi so sodelovali tudi pripadniki TO iz Ljutomer. Njihovih položajev nisem mogel preveriti, saj so bili večinoma v gibanju. Ker ni bilo radijskih sredstev, tudi koordinacije med Ljutomerčani in nami ni bilo.

Delna zamenjava moštva

Prišlo je do delne spremembe v naši enoti. Nekaj posameznikov iz enote je na svojo željo in po dogovoru s pristojnimi iz sekretariata za ljudsko obrambo dobilo zamenjavo. Psihološki pritisk ob prvih streljih iz neposredne bližine je bil zanje verjetno prevelik. Vložil sem precej truda, da sem k izkušnemu delu enote vpeljal nove pripadnike TO in jih vključil v odgovorne naloge v vojnih razmerah. Poleg gradu smo sedaj prevzeli še varovanje prostorov štaba TO in zgradbe občine na Ptujski cesti.

Razmere so se umirile, vendar JA še naprej izziva

Sledili so štirje sorazmerno mirni dnevi v Ormožu. Budno smo spremljali dogajanja pred ovirami na ormoškem mostu in obmejnem platuju v Središču ob Dravi, saj so enote JLA večkrat izzivale in grozile s poskusom preboja. Pripadniki takratne milice so na vseh križiščih nadzorovali gibanje vozil in ljudi, tako da so imeli nadzor nad dogajanjem v mestu in okolici. Medtem sem moral prevzeti drugo dolžnost. V štabu TO sem od Marjana Novaka prevzel dolžnost dežurnega, on je namreč moral aktivirati lokalni radio Ormož zaradi obveščanja prebivalcev.

Opreme je bilo malo, pa še tista je bila bolj slaba

Najprej sem se zgrozil nad slabim stanjem sredstev za zveze. Ker je JLA v bližnji preteklosti Teritorialni obrambi pobrala vsa sredstva za zveze, je TO v Ormožu razpolagala le

z eno postajo TK 40 in osmimi ročnimi postajami PTR 100, sposojenimi od civilne zaščite. V ročnih postajah so bili akumulatorji povečini dotrajani. Zato sem zbral vse rezervne akumulatorske celice, izbral najboljše in usposobil, da so akumulatorji zdržali vsaj za krajši čas. Seveda tudi to ni kaj prida pomagalo. Stacionarno postajo PR 40 smo uporabili za prestrezanje podatkov, ki jih je zbiral ormoški center za obveščanje in alarmiranje. Ta center je podatke posredoval sekretariatu za ljudsko obrambo in za občinske civilne strukture. Ročne postaje smo uporabljali za povezavo enot TO na terenu. Za zvezo z nadrejenim štabom TO v Ljutomeru, s policijo in terenskimi izvidniki TO smo uporabljali telefon. Zavidal sem centru za obveščanje, ki je poleg svoje, sicer skromne opreme imel na razpolago še precej sodobnih radioamaterskih radijskih postaj, ki so brezhibno delovale. Tudi moja postaja je bila zraven, saj je v TO ni bilo možno uporabljati zaradi drugih frekvenc in drugačnega sistema dela.

V štab se je stekalo ogromno informacij. Največ jih je bilo iz centra za obveščanje. Te smo komaj utegnili zapisovati. Opazil sem, da se komunicira z enotami na terenu v odprtem tekstu. Pa to je prenevarno! Saj smo v vojni! Na hitro sem sestavil pogovornik z najnujnejšimi izrazi in jih razdelil poveljnikom enot na terenu. Turistični zemljevid občine Ormož sem opremil s svojimi koordinatnimi oznakami in ga prav tako razdelil poveljnikom enot. Tako je bilo komuniciranje že drugačno. V Središču na platuju so se razvrščali oklepniki, zraven njih so se začeli zbirati vojaki, jaz pa sem moral koordinatorja Aleksandra Stamparja obvestiti, da se takoj javi v Pušencih. To se je slišalo tako: »Na vrtu se zbirajo kure in piceki okoli njih. Pivotal, pogled v sadovnjak.« Sistem je bil kar uporaben. Seveda sem izdelal še rezervni pogovornik za zamenjavo, če bi bilo treba. Ko je David iz centra za obveščanje prvič slišal tako komuniciranje, se je krepko nasmejal. Ob prvi priložnosti me je vprašal, »kaj za vruga pomeni tisto štosno izvajanje«. Povedal sem mu, da se pač tako pogovarjam s svojimi.

V štab TO se je javljalo vedno več prostovoljcev, ki so se želeli vključiti v naše enote in se bojevati proti JA. Vse prostovoljce smo vpisovali v evidenco, da bi po potrebi koga poklicali. Takoj nismo mogli nič urediti, saj ni bilo na razpolago orožja. Seveda bi bilo treba prostovoljce primerno usposobiti pred vključitvijo v enote, saj v zadnjem času niso bili na usposabljanjih. Javilo se je tudi precej domačinov - ubežnikov iz enot Jugoslovanske armade. Tudi te smo vpisali v poseben seznam prostovoljcev.

JA še vedno izziva

Oklepniki pred ovirami na ormoškem mostu in na obmejnem platuju v Središču so

FOTO: arhiv Vojaškega Muzeja.

pogosto prižigali motorje in se delali, kot da bodo odpeljali. S tem so nas izzivali, da smo morali biti vedno pripravljene na morebitne spopade. Tudi pogosti preleti helikopterjev so nas vznemirjali. Spremljali smo tudi prelete nasprotnikovih letal, ki pa niso bojno delovala na območju ormoške občine.

Razmere so se spet začele zaostroovati, ko se je 2. julija iz smeri Bjelovarja pomikala nova kolona oklepnikov. Oklepniki, ki so bili ves čas na mejni ploščadi v Središču ob Dravi, so se obrnili in odpeljali na hrvaško stran. Podvomili smo o informaciji s terena, da se res umika. Kolona je pri Macincu zavila proti severu, v smeri proti Štrigovi. Kmalu je do mejne ploščadi pripeljala nova kolona oklepnikov. Ti so po krajšem postanku nadaljevali pot proti Ormožu. Glavnina kolone je zavila proti Šalovcem, čelni del kolone pa je pripeljal do ovire pred Loperšicami. Tam so pripadniki TO streljali na kolono z armbrustom. Čeprav je mina zgrešila, se je kolona oklepnikov obrnila in odpeljala. Kolona, ki je zavila proti Šalovcem, se je očitno poskušala prebiti proti Kogu in naprej čez Presiko proti Radgoni. Sledil je hiter premik naših enot TO na nove položaje. V takšnem položaju je bil velik problem prehiteti nasprotnika in mu preprečiti premik proti Kogu. Naše enote so imele do tja daljšo pot. S kolegom Božom Jaušovcem, s katerim sva takrat dežurala v štabu, sva poskušala kaj ukreniti, da bi le bilo mogoče vsaj za nekaj minut zaustaviti kolono oklepnikov JA. Vsaka pridobljena minuta bi bila dragocena, da bi naše enote prišle prej na območje pred Kogom. Po telefonu sva poskušala aktivirati nekatere vaščane, da bi z motornimi žagami podrli drevesa čez cesto Šalovci-Vitan. Žal so bili oklepniki že preblizu Šalovec, da bi bilo možno kaj ukreniti. V Vodrančah pa nama ni uspelo nikogar priklicati.

Oklepna enota JA je nadaljevala pot čez Kog. Na Gomili pri Kogu je en tank obtičal ob cesti. Glavnino kolone so v Presiki ustavili pripadniki ljutomerske TO. Naslednji dan se je kolona JA po neuspelem preboju skozi Presiko vračala čez Kog proti Središču. Na Bajzku pri Kogu je prišlo do spopada med pripadniki TO in oklepniki. Pri tem je ob obojestranskem zidu obtičal še en tank, ki ga je poškodovala izstreljena protitankovska mina. Ob tem spopadu s pripadniki TO so oklepniki JA poškodovali več hiš, tri poslopja pa požgali. Po neuspešnem poskusu preboja proti Gornji Radgoni se je JA vrnila v svojo bazo na mejno ploščad. Sledilo je nekako premirje oziroma dogovor med Republiko Slovenijo in Jugoslovansko armado. Enote JA so se morale vrniti v vojašnice. Tudi po teh spopadih na naši strani ni bilo žrtve niti ranjenih. Enote JA so imele nekaj ranjenih, nekaj jih je pobegnilo ali pa se predalo. Tako je Jugoslovanska armada doživela še

FOTO: arhiv Vojaškega Muzeja.

en poraz, saj ji ponovno ni uspelo čez naše območje prodrati do Gornje Radgone. Tam je polkovnik JA Popov ostal v brezupnem položaju, saj ni dobil prepotrebne vojaške pomoči. Tako kot na večini slovenskih mej je TO tudi v Gornji Radgoni nadzorovala mejni prehod. Iz drugih krajev Slovenije so prav tako prihajale informacije o neuspešnih enot Jugoslovanske armade. Iz zavzete vojaškega skladišča pri Slovenski Bistrici smo dobili orožje in drugo vojaško opre-

mo. Ta dodatna oprema je občutno izboljšala naše možnosti za obrambo pred agresorjem. Ni nam je bilo treba več uporabiti v spopadih, saj je odslej dogovor o prenehanju vseh spopadov vzdržal. Enote JA so se umikale v vojašnice in niso več poskušale napadati.

Ta zapis spominov na dogodke v času osamosvojitve naj bo dopolnilo k že obstoječim zapisom iz tega časa. Da ne bo pozabljeno.

Jože Kost

KAKO VETERANI PO PETNAJSTIH LETIH GLEDAJO NA VOJNO ZA SLOVENIJO

Zapostavljeni in odrinjeni

Petnajst let. Dolgo ali kratko časovno obdobje? Odvisno, s katerega stališča gledaš. V življenju človeka dolgo obdobje, s stališča naroda in njegove zgodovine majhen kamenček v mozaiku njegove zgodovine. V tem trenutku nas zanima človekovo dožemanje te časovne razdalje.

Na letošnjem glavnem veteranskem zboru, ki je bil marca v Kulturnem domu v Mengšu, smo nekaterim veteranom postavili nekaj vprašanj. »Kako s petnajstletne razdalje

presoimate dogodke ob našem osamosvojanju? Bi kaj spremenili pri svojem ravnanju? Ali družba ceni tisto, kar smo naredili leta 1991? Ali mladi dovolj poznajo dogodke, ki

so pripeljali do naše samostojnosti?« In kaj so odgovorili? Preberite!

Korošcem se dogaja krivica

Rudi Rogeljšek: »Če sem čisto pošten, se dogaja velika krivica. Toliko let po vojni si naše zasluge, zasluge nas Korošcev, prilaščajo drugi. Zaradi tega nismo zadovoljni. V bitki pri Dravogradu smo imeli nadpovprečno število mrtvih in ranjenih, med njimi sem bil tudi sam, vendar se to dejstvo nikjer ne omenja. Zato smo na Koroškem zelo prizadeti. Če bi bil še enkrat v podobnem položaju kot leta 1991, bi znova šel na branik domovine, vendar bi najprej naredil čistko na naši strani. Leta 1991 povečanje, ne glede na to, od kod je prihajalo, ni bilo takšno, kot bi moralo biti, in tega ne bi dovolil več.«

Odigrali tisto nalogo, ki nam je bila namenjena

Matjaž Piškur: »Ne bistveno drugače kot takrat. Prepričan sem, da je takrat Teritorialna obramba, poleg vse drugih dejavnikov seveda, odigrala tisto vlogo, ki jo vsaka vojska ima. To pa je, da s svojim obstojem in pripravljenostjo prepreči agresijo oziroma njeno razširitev. Če pa do nje pride, se z napadalcem spopade. Menim, da je Teritorialna obramba to vlogo takrat v popolnosti odigrala in ker je bila pripravljena za to nalogo, je nasprotnik obupal. Videl je namreč, da smo vsepovsod, v vsaki krajevni skupnosti, in da se lahko skoncentriramo ter pariramo vsakemu njegovemu poskusu.

Težko rečem, ali bi danes naredil kakšno zadevo drugače, kot sem jo leta 1991. Glede na analize in izkušnje bi dal z nekoliko daljšimi pripravami večji poudarek samostojnemu vodenju posameznih enot. Mogoče bi dal večji poudarek zračni obrambi, ki je takrat zelo zamujala. Celo centri za opazovanje in javljanje so bili aktivirani šele 28. junija 1991. To je po mojem mnenju velika napaka, ki je imela za posledico tudi neposredne žrtve.«

Rudi Rogeljšek

Več bi morali sami narediti za svojo promocijo

Franci Hliš: »Na dogodke pred petnajstimi leti gledam zelo pozitivno. Ugotavljam pa, da smo veterani vojne za Slovenijo še vedno zapostavljeni in premalo cenjeni. Trudimo pa se, da bi nas slovenska družba bolj spoštovala.

Lani sem sodeloval pri predstavitvi uniform v Ormožu. Razstavo so obiskovali tako osnovnošolci kot srednješolci. Po pogovoru z njimi sem ugotovil, da morajo, ki so leta 1991 sodelovali v vojni, ne prenašajo izročil svojega in našega boja na svoje otroke. Bojim se, da bo ta del naše zgodovine zelo hitro pozabljen. Zelo veliko bomo za to krivi veterani, saj sami premalo naredimo, da bi mladi bolj podrobno poznali dogodke v letih

Franci Hliš

Matjaž Piškur

1990 in 1991. Zelo se strinjam s tistimi, ki pravijo, da tudi šolski sistem ni najbolj naklonjen dogodkom pred petnajstimi leti.«

Ni dovolj razumevanja za veterane

Zvonimir Vatovec: »Pred petnajstimi leti sem bil vodja izpostave za obrambo v Sežani in takratno dogajanje je bilo, vsaj z mojega stališča, zelo pestro. Na našem območju smo imeli vojno že en dan prej, saj je bil 25. junija 1991 izstreljen prvi strel v Divači, kjer smo na križišču zaustavljali tankovsko kolono, ki je prihajala iz Ilirske Bistrice.

Sicer sem bil do lani na izpostavi in v tem času se je dogajalo marsikaj, od mladih, ki so radi odhajali služiti v Slovensko vojsko, do takšnih, ki so si na vse načine prizadevali, da vojske ne bi šli služiti.

Zvonimir Vatovec

Izmišljevali so si različne trike, od civilnega služenja do zdravniških izvidov in podobno.

Odnos družbe in države do nas veteranov bi lahko bil drugačen, boljši. Menim, da bi morale imeti predvsem lokalne skupnosti veliko več razumevanja do veteranskih združenj. Res je, da imajo v nekaterih lokalnih skupnostih veliko poslušna za potrebe veteranov, druge pa je tega manj, saj se obnašajo zelo mačehovsko. Hudo je predvsem tam, kjer veteranska združenja obravnavajo enako kot neko, recimo, balinarsko društvo.

Mislím, da bi morala država v šolskem sistemu prikazovati veterane in udeležence vojne leta 1991 v veliko bolj pozitivni luči. Zdi pa se mi, da smo napako naredili že na začetku in bi morali že leta 1991 bolj resno proučevati vlogo veteranov v vojni za samostojno Slovenijo. Zgodovinarji bi morali že takrat začeti zbirati dokumente in podatke, skratka vse tisto, kar je povezano z osamosvojitveno vojno. Po petnajstih letih delati to se mi zdi nekoliko prepozno, saj so ljudje že marsikaj pozabili. Tako bo ali pa je že izpuščen oziroma pozabljen marsikateri dogodek, ki je imel leta 1991 pomembne posledice.«

Tako kot naši štirje sogovorniki misli večina članov Zveze veteranov vojne za Slovenijo. In prav je tako. Pri vsem je žalostno le to, da smo odšli veterani v vojno brez razmišljanja, koliko časa bo trajala. Svoj dolg domovini smo častno in pošteno oddelali. Zdaj, petnajst let po vojni, pa bi nas nekateri najraje poslali na sodišča, da bi nam sodili kot najhujšim klavcem iz balkanske morije. Vojna, ki smo jo mi bojevali, nam je bila vsiljena, zmago smo izbojevali v kratkem času z malo žrtvami, vendar je bilo še teh preveč. Če bi bila druga stran bolj normalna, bi se lahko vse dogovorili in šli narazen kot civilizirani ljudje. Toda potem bi nekateri morali začeti delati. To pa jim ni dišalo, saj je laže hoditi oziroma se voziti naokoli in ropati, krasti ...

(KuB)

Pametna izbira

Manj kalorij, več vlaknin!

bogatite svoj jedilnik z ovsenim, polnozrnatim ali pirinim kruhom in posežite po stalih polnovrednih žitnih izdelkih, ki jih odlikuje bogastvo vlaknin: sojinih in rahamovih testeninah, riževih in pšeničnih hrustljavih kruhkih, hrustljavih ploščicah, olnozrnatih piškotih in toastih. Dopolnite jih s sojinimi ali sadnimi namazi. **Izbora izdelkov, ki sledijo smernicam zdrave prehrane, potrjuje Zavod za zdravstveno arstvo Kranj.**

Linija izdelkov

zdravo življenje

Mercator

S PRIREDITVE OB DNEVU ZVVS V GEOMETRIČNEM SREDIŠČU SLOVENIJE

Slavnostni govornik Janez Drobnič, minister za delo, družino in socialne zadeve

Srečko Lisjak, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo

Osamosvojitvena vojna je bila prva vojna, ki nas je združila

Geometrično središče Slovenije v Zgornji Slivni je bilo v soboto, 20. maja, prizorišče slovesnosti ob 15. obletnici samostojnosti Slovenije in ob dnevu veterana. V nekoliko mrzlem vremenu, brez padavin, se je ob simbolih slovenstva in slovenske države zbralo nekaj sto veteranov, njihovih sorodnikov ter prijateljev in gostov iz Slovenske vojske, nekaterih minis-

trstev, občine Litija in drugih. Zbrane so pozdravili slavnostni govornik minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Srečko Lisjak in litijski župan Mirko Kaplja. Prireditve pa so s kulturnimi točkami popestrili Završki fantje, Pihalni orkester Litija in učenke Osnovne šole Jurij Vega.

Slavnostni govornik minister Janez Drobnič je uvodoma podaril, da bi morali biti veterani na odru. Zanesljivo pa imajo svoje mesto na nekem drugem odru - na odru zgodovine. Bojevali so se za pravico in Slovenijo in to mnogi počnejo še danes. »Počasen sem, da vam smem spregovoriti in spregovoril vam bom kot minister in spregovoril bi vam rad tudi kot Janez, kot Slovenec in kot tisti, ki je v dneh osamosvojitve aktivno sodeloval pri vojaških akcijah na Jančah. Saj bi rad spregovoril predvsem o pravi in Sloveniji.

Ko takole pogledam nazaj, z določeno časovno razdaljo, so bili dnevi pred šestnajstimi leti rezultat upora proti krivici in za Slovenijo. Za demokratično in pravično državo državljanov, kjer je življenje vrednota in vsak njen državljan spoštovan, kjer je delo vrednota in je vsako pošteno delo cenjeno in nagrajeno, kjer je odgovornost vrednota in kjer smo drug za drugega odgovorni, vsi pa odgovorni do tistih najranljivejših - naših otrok in socialno prizadetih, kjer je enakost vrednota, pa naj gre za enakost pred ustavo in zakoni kakor

tudi enakost pri dodeljevanju pravic in kjer je znanje vrednota in ne podlaga za izkoriščanje države.« V nadaljevanju se je minister Drobnič vprašal, ali Slovenija danes zna prepoznati krivico, je v nas še kaj pravice, je v nas še tisti duh - želja, pogum, da zmoremo in hočemo sami graditi državo, ki bo v korist vseh njenih državljanov.

Veteranom je končno priznано mesto v družbi, kot jim gre

»Če tega ni več, dragi moji,« je dejal Janez Drobnič, »potem je bil vaš pogum zaman, potem ste

zaman tvegali svoja življenja za razblinjene sanje in lažno samostojnost!

Dragi prijatelji, ni bilo zaman. Naša vlada in jaz kot minister si iskreno prizadevamo za Slovenijo, za pravičnost in poštenost. Rezultat je viden tudi v sprejetju novele Zakona o vojnih veteranih, v katerem se vam priznava enak status, ki ga imajo tudi drugi vojni veterani. Z njim se vam končno priznava vaša vloga, pomembnost in položaj v slovenski družbi.«

Janez Drobnič se je vrnil v vojni čas in dejal, da so nas pred 16 leti prevevali mešani občutki.

Prihod praporov je vedno paša za oči.

Veterani in njihovi gostje

Na eni strani trdna odločenost in enotno prepričanje, da moramo stopiti v bran svoji domovini in spremeniti razmere v naš prid, na drugi strani pa nas je bilo tudi strah za lastno prihodnost in prihodnost države. Nekaj podobnega se dogaja tudi sedaj, čeprav ne gre enačiti sedanosti z dogodki pred 16 leti.

Vlada se je odločila za spremembe na gospodarskem in socialnem področju, ker je trdno prepričana, da je treba zagotoviti večjo blaginjo državljanov, večjo socialno pravičnost, več delovnih mest in boljše perspektivo za mladi rod. Mnogi omahujejo, ali je to potrebno, se morda ne skrivajo pasti, je to tveganje? Ampak, tudi takrat, pred šestnajstimi leti, so se mnogi spraševali, ali je varno izpeljati osamosvojitve. Odločitev je bila pravilna. To, kar počnemo sedaj, je le uresničevanje idej, ki smo jih začeli z osamosvojitvijo.

Slovenija mora biti država, v kateri pravica zmaguje nad krivico

»Vojna za samostojno Slovenijo je edina vojna, ki Slovencev ni ločevala, ampak nas je združila. Enotnost na vseh področjih in zavezanost skupnemu cilju pa sta nam zagotovili samostojno državo. Tudi danes sta potrebni taka enotnost in zavezanost skupnemu cilju.

Z našim delom in s skupno odločitvijo ter prepričanjem, da zmremo, nam bo uspelo povečati število zaposlenih, vlti pogum mladim, da se bodo pogumno odločali za zakon in otroke, bomo zmogli zagotoviti večjo blaginjo in varnost vsem državljanom.

Rad bi, da Slovenijo v evropski družbi poznajo kot deželo, kjer zmaguje pravica nad krivico, delo nad nedelom in spoštovanje posameznika.

Največji greh posameznika je njegova sebičnost. Lahko je biti najboljši na vasi, a če nisi pripravljen razpoloviti kosa kruha in ga ponuditi sosedu, če nisi pripravljen podati knjige z višje police ali pospremiti slabotnega čez cesto, potem si težko dober sovaščan. Če kot državljan ne čutiš s svojimi sodržavljan, ne moreš biti dober Slovenec.

A Slovenci znamo biti najboljši, to smo v preteklosti tudi dokazali. Mogoče smo se prevzeli svobode in samostojnosti. Velika modrost, predvsem pa odgovornost

Litjski župan Mirko Kaplja

in zavezanost skupnemu cilju bodo potrebne, da bomo znali še naprej biti dobri, uspešni, ugledni in ves čas malo samosvoji Slovinci.

In navsezadnje, bodimo ponosni na svoje dosežke, na naše osamosvojitelje in ne nasedajmo

tokrat!« je ob koncu poudaril minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič.

V boju smo zmagali pokončno in dokončno

»Lep veteranski pozdrav tukaj v Vačah, v geometričnem središču

in nočeh smo obranili svoj dom, družino in našo skupno domovino za nas in naše zanamce.

»Naša dejanja in boj so črpali moč, odločnost in pogum v enotnosti slovenskega človeka, ki se je po stoletjih hlapčevstva, ponižnosti in neodločnosti odločil kreniti na samostojno pot. V tem boju smo zmagali pokončno in dokončno.« je poudaril Srečko Lisjak, »ker smo prvič v vsej zgodovini slovenstva vse svoje zmožnosti in sposobnosti zastavili za najvišje človeške ideale, svobodo, samostojnost in demokracijo. To je naša zasluga in vseh tistih, ki so na kakršenkoli način tlakovali to pot z mehkiimi ali s trdimi, toplimi ali hladnimi, z gladkimi ali robotnimi kamni, povezanimi s svojo ljubeznijo, jezikom in kulturo, pa tudi svojo krvjo in življenji. Ta pot je tlakovana za našo domovino in državo, za našo svobodo,

Bogomir Grašič

Ivanka Kres

Jože Gumzej

Milan Štefanec

vsemu, kar nam znova in znova hočejo prodati tisti, ki niso bili nikoli za Slovenijo, nikoli za pravičnost in nikoli za skupne cilje. Želim si časov, ko ne bomo podeljevali nagrad z degradiranjem. Zato je ta spomenik slovenskim rodoljubom, ki so ga odkrili pred dvema letoma, na pravem mestu. Je namreč spomenik slovenske enotnosti in dokaz, da nam lahko uspe le, če premagamo lastne predsodke in imamo skupen cilj. Dragi prijatelji, za nas in za prihodnost naših otrok gre – tudi

Slovenije, ob največjih simbolih slovenstva: grbu, zastavi, lipi in spominskem znamenju rodoljubne vojne za samostojno Slovenijo.« je začel svoj pozdrav predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Srečko Lisjak.

Po njegovih besedah na dan veteranov na simbolični ravni zaznamujemo in praznujemo dneve in noči, ko smo načrtovali, organizirali in zagotavljali z dejanji, orožjem, s krvjo, z življenji, besedo, s sliko in peresom slovenski državni pot v samostojnost. V tistih dneh

demokracijo, samostojnost in napredek.«

Krivične obtožbe nam ne bodo vzele našega dostojanstva

»Zato so vsa omalovaževanja, podtikanja, poskusi diskreditacije posameznikov, skupin in celotnega boja za samostojno Slovenijo dejanja nasprotnikov slovenske poti v boljši in srečnejši jutri. Takšna podla dejanja posameznikov in skupin nas žalostijo, ker blatijo ugled Slovenije in slovenske države v Evropi in svetu. Vsa ta dejanja nam, veteranom vojne za samostojno Slovenijo, niso in tudi v prihodnje ne bodo vzele našega ponosa in naših zaslug, da smo dokazali Sloveniji in svetu, kako se brani domovina.

Že petnajst imamo lastno državo, vpeto v evropske in svetovne integracijske povezave, tega nam ne more vzeti nihče. Ponos in vrednost naroda in države se kažeta tudi v odnosu do časa in prostora, svoje zgodovine in njenih udeležencev, tako kot do svojih ekonomskih, znanstvenih,

Spomenik rodoljubu

umetniških in športnih dosežkov. Vsi ti poskusi omalovaževanja, podtikanja in diskreditacije pomenijo napad na dosežke vojne za samostojno Slovenijo, na dejanja, odpovedovanja, žrtvovanja in naše mrtve sobojevnike,« je povedal Srečko Lisjak.

Zato po njegovih besedah veterani upravičeno pričakujemo in zahtevamo, da država ponosno in odločno zaščiti boj in dosežke procesa osamosvajanja danes za prihodnost.

Srečko Lisjak je še poudaril, da je vrednost zmagovalca v tem, kar je, in ne v tem, kar drugi mislijo, da bi moral biti, in se veteranom in veteranom zahvalil za njihova pogumna dejanja v obdobju 1990-1991.

Dvoma, iti ali ne iti, ni bilo

Po končani prireditvi so se veteranke in veterani zadržali na družabnem srečanju in nekatere med njimi smo vprašali, kakšni občutki

Oba sva vedela, da morava pomagati po svojih najboljših močeh

Nekoliko drugačna je zgodba zakoncev Kres iz Litije. Oba sta bila vključena že v Manevrsko strukturo Narodne zaščite.

Ivanka Kres iz Litije: »Nekoliko drugačno življenje naše družine se je začelo že z nastankom Manevrske strukture Narodne zaščite, saj sva bila oba z možem vključena vanjo. Tako mene kot moža je včasih stisnilo pri srcu, kaj bo, če nas odkrijejo. Še zdaj, petnajst let po teh dogodkih, ko se z možem pogovarjava, nisva ravnodušna in negotovosti ne moreš pozabiti kar tako, na hitro. Tega ni mogoče kratko malo izbrisati in pozabiti, da bi lahko ob samo enem nepremišljenem koraku končali v zaporu ali bi se nam zgodilo še kaj hujšega. Toda oba z možem sva vedela, da to morava narediti in da morava pri tem

li poziv, naj se zglašim v enoti, sem brez razmišljanja odšel in se pridružil fantom, s katerimi smo skupaj vadili, da bi znali pravilno delati z orožjem, če bi prišlo do napada na Slovenijo. Glede na to, da smo bili neke vrste specialna enota, smo bili pod orožjem trideset dni, kar je več kot drugi fantje. Kljub temu da sem invalid, bi tudi danes naredil enako. Seveda so se v meni porajala vprašanja, kaj bo z mojo družino, kaj bo z ženo in dvema majhnima otrokoma, kaj bo z nedograjeno hišo in podobno. Ampak to me ni zadržalo doma. Šel sem, saj je bilo treba braniti tisto, kar smo gradili. Slovenci smo ljudje, ki si vsak v svojem življenju nekaj naredi, in če treba, smo to pripravljeni braniti.«

Teritorialec je postal dva meseca pred vojno

Zelo zanimivo zgodbo nam je povedal Milan Štefanec, Brežičan,

dobil obvestilo, da moram priti na vojaške vaje. Enota, v kateri sem bil zalednik, je vedela, da se nekaj dogaja, da nekaj visi v zraku, vendar nihče ni verjel, da bo vojna. Večer pred začetkom vojne smo vsi gledali televizijo in nihče ni verjel, da bo do česa prišlo. Naslednji dan bi morali končati vajo in oditi domov. Lahko si predstavljate, kakšen šok je to bil za sto ljudi, kakšna streznitev je bil začetek vojne za vse nas. Po stari navadi teritorialcev smo imeli zaključek, malo smo se povesečili, nato pa vojna ... Pravzaprav ni bilo časa misliti na kaj drugega. Bili smo na Bohurju nad Sevnico in vkrcali smo se na avtobus. Ne odpeljali, dobesedno odleteli smo v Dobovo, kjer se je že streljalo in tam je bil ranjen Fink. Vožnjo smo nadaljevali v Mostec, kjer smo postavili zasedo, v kateri smo bili do tretje ure zjutraj. Kakšni občutki so me preletavali na položaju in v moč-

Završki fantje

so jih navdajali, ko so pred petnajstimi leti dobili vpoklice, naj se nemudoma zglašijo v svojih enotah. Bogomir Grašič iz Radeče: »Ko sem pred petnajstimi leti dobil poziv, naj pridem v svojo enoto, me je postalo seveda strah. Človek ni vedel, kaj bo, kaj nas vse skupaj čaka. Najprej sem pomislil na družino, kaj se ji lahko zgodi. Toda dvoma, iti ali ne iti, ni bilo, in sem šel. Vedel sem namreč, da je edina pot, da postanemo in ostanemo samostojni, obramba z orožjem. Bil sem med izvidniki in naša enota je že prej imela vsaj trikrat ali štirikrat na leto usposabljanja. Ko sem dobival pozive na ta usposabljanja, sem včasih sam pri sebi nergal, toda leta 1991 sem bil vesel, da smo se na vajah naučili marsikatero vojaško večino ter smo bili zelo dobro usposobljeni in izurjeni.«

pomagati po svojih najboljših močeh. Tik pred vojno je prišlo do reorganizacije Teritorialne obrambe ter so ukinili občinske štabe TO in ustanovili območna poveljstva TO. Sama sem delala v OŠTO Litija in po ukinitvi sem bila prestavljena v Domžale. Med vojno je bilo v Litiji dokaj mirno, medtem ko se je v Domžalah neprestano nekaj dogajalo.«

Iz bolniške na »fronto«

Na Vačah je bil tudi naš občasni sodelavec Jože Gumzej, ki smo ga vprašali, kako se on spominja dni pred petnajstimi leti.

Jože Gumzej iz Slovenskih Kojnc: »Zelo dobro se spominjam tistih dni. Delovni stroj mi je poškodoval prsta na roki in sem bil na bolniški. Bil sem podčastnik in sem bil razporejen v enoto zračne obrambe. Ko so mi prines-

Pihalni orkester Litija

ki zadnjih nekaj let živi v Rogoški Slatini. Vendar se mu srce kar noče in noče »preseliti« na nov naslov.

Milan Štefanec iz Rogoške Slatine: »Vojno za samostojno Slovenijo sem doživel v Brežicah, sicer pa zadnja tri leta živim v Rogoški Slatini. Moja zgodba o vojni leta 1991 je precej drugačna, kot so zgodbe večine drugih udeležencev. Bil sem namreč aktivni pripadnik JLA in leta 1988 sem izstopil iz njenih vrst. Čeprav so me kar lep čas pustili pri miru, sem bil uradno pripadnik njene rezervne sestave. Dva meseca pred začetkom vojne so me iz Teritorialne obrambe obvestili, da sem prestavljen v njene vrste. Štirinajst dni pozneje so me obvestili, da sem povišan. Čez teden dni (to vem danes, devet dni pred začetkom vojne) pa sem

nem deževju, se z besedami ne da opisati. Na kaj človek vse misli! Trdno sem prepričan, da nihče med nami takrat ni imel poguma, da bi na glas povedal, kaj vse mu roji po glavi. Sam sem razmišljal, kje je moja žena, in zjutraj sem izvedel, da je pobežila k prijateljem v Pišce. V Brežicah sva namreč živela v vojaškem bloku.

Bili smo zelo napeti. Spomnim sem, da smo bili v Dobravi in fantje so bili na straži. Eden med njimi je ponoči začel streljati, ker ga je nekaj vznemirilo, in izkazalo se je, da je bil jež.«

To je nekaj zgodb in tudi vi zanesljivo imate svojo. Zapišite jo in zanesljivo jo bomo objavili na straneh naše in predvsem vaše revije Veteran.

Bojan Kuntarič

20. ZASEDANJE STALNEGA KOMITEJA ZA EVROPSKE ZADEVE

Svetovna veteranska federacija v hudih finančnih škripcih

V Pragi je od 10. do 15. maja potekalo 20. zasedanje Stalnega komiteja za evropske zadeve. Udeležilo se ga je 21 evropskih držav. Prisotne so bile vse države članice Evropske unije, z jugozahodnega Balkana pa se zasedanja niso udeležili predstavniki Bosne in Hercegovine ter Makedonije. Po navadi se zasedanja udeležijo tudi predstavniki iz drugih stalnih komitejev in tudi tokrat je bilo tako, saj so bili v Pragi predstavniki Slonokoščene obale, Palestine, Singapurja in ZDA. Slovensko delegacijo smo sestavljali predstavniki treh veteranskih organizacij, in sicer Marko Kosin iz Zveze združenj borcev, Ivan Pivk, Franc Beltram in Vladimir Pegan iz Zveze društev vojnih invalidov ter Jože Čibej iz Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Zasedanje se je začelo atraktivno s prihodom vojakov v uniformah iz obdobja Marije Terezije in sedanje češke vojske s prapori. Pozdravni govor je imel najprej predsednik Svetovne veteranske organizacije Abdul Hamid Ibrahim, nato predsedujoči Stalnega komiteja za evropske zadeve Ian Townsend in podpredsednik češkega parlamenta Petr Pithart. Temu sta sledila pregled prisotnosti ter sprejem dnevnega reda in poslovnika zasedanja SCEA. Prva prava delovna točka pa so bila poročila o delu vseh članic. Bilo je zanimivo poslušati ta poročila, ki so se pa zelo razlikovala po vsebini in dolžini. Kljub dogovorjenemu obsegu poročila se razen redkih iz-

jem, med katerimi je bila Slovenija, niso držali obsega. Tako smo poslušali o najrazličnejših problemih organizacij, ki so včasih tako banalni, da vsekakor ne sodijo na takšna srečanja. Pa vendar smo lahko Slovenci ponosni, da imamo med vsemi članicami SCEA najboljše urejene odnose z državo v smislu zagotavljanja pravic veteranov.

Dan smo končali s slovesnim sprejemom pri predsedniku češkega senata in obrambnem ministru v čudovitem vrtu Wallensteinske palače, kjer je tudi sedež senata.

Drugi dan smo začeli z delom po delovnih skupinah, to so bile delovna skupina za zdravstveno in socialno oskrbo veteranov, delo-

Del slovenske delegacije, ki so jo sestavljali predstavniki treh veteranskih organizacij: Zveze združenj borcev NOV, Zveze društev vojnih invalidov, Zveze veteranov vojne za Slovenijo pa je zastopal Jože Čibej.

vna skupina za ženska vprašanja in delovna skupina za vprašanja veteranov v Srednji in Vzhodni Evropi, ki so tudi poročale o svojem delu. Že na zasedanju SCEA v Zagrebu smo bili seznanjeni s kritičnimi razmerami na finančnem področju SVF. Problemu se tudi tokrat nismo mogli izogniti. Zanimivo pa je bilo, da smo tokrat prvič prejeli pisni dokument

la odprta dilema glede temeljne spremembe, da naj bi namesto dosedanjega enega predstavnika države v svetu SVF imela vsaka veteranska organizacija svojega predstavnika. To bo po našem mnenju pomenilo še težje usklajevanje in odločanje v generalni skupščini. Tako nas čaka na decembrskem zasedanju generalne skupščine zares težko delo.

Večer smo končali na sprejemu pri podpredsedniku Vlade Češke republike Jiříju Havlu.

Tretji dan pa smo v dopoldanskem delu poslušali predstaviteljev župana mesta Prage Pavla Bema in predsednika češke veteranske federacije. Temu je sledilo še sprejemanje priporočil o boju proti mednarodnemu terorizmu, spoštovanju človekovega dostojanstva, zaščiti veteranskih pravic, ohranjanju spomina in grobišč veteranov in podpori boju proti terorizmu ter se zahvalili OZN za predlog, da je 27. januar spominski dan holokavsta. Predstavniki Slovenije Ivan Pivk, Marko Kosin in Jože Čibej so prejeli spominske medalje češke veteranske organizacije. Sledila je še obširna predstavitev načina reševanja finančne krize SVF, ki pa zaenkrat še ne daje rezultatov. Kot zadnje pa smo se dogovorili o kraju naslednjega zasedanja SCEA. Prvi so predlagali portugalski veterani, da naj bo naslednje zasedanje v Lizboni, temu pa je sledil še predlog veteranov iz Bosne, da naj bo naslednje zasedanje v Sarajevu. Tokrat se je prvič zgodilo, da smo imeli kar dva predloga o kraju zasedanja. Sprejeta je bila diplomatska odločitev, da bo naslednje zasedanje v Lizboni, Sarajevo pa bo gostilo SCEA leta 2010.

Jože Čibej

Vojak v uniformi iz časov vladanja avstrijske cesarice Marije Terezije

o finančnem stanju organizacije, ki kaže, da bo veteranska federacija po dosedanjih finančnih kazalcih postala prezadolžena leta 2014. Varčevalni ukrepi, ki so jih začeli po zasedanju v Zagrebu, ne prinašajo zelenih rezultatov. Obenem pa je res, da kljub temu, da smo prvič prejeli neki dokument s področja financ, še vedno nimamo vpogleda, kako se porabljajo sredstva federacije. V popoldanskem času zasedanja smo izvedli zelo zanimiv poskus interaktivnega dela z oblikovanjem petih delovnih skupin, ki so skušale najti odgovore v zvezi s predvidenimi spremembami statuta federacije. Še vedno je osta-

Predstavniki Slovenije Ivan Pivk, Marko Kosin in Jože Čibej so prejeli spominske medalje češke veteranske organizacije.

GLAVNI ZBOR ZVVS JE V MENGŠU OCENIL DELO V LETU 2005

Veteranska organizacija je delovala dobro

V Kulturnem domu v Mengšu je bil v soboto, 11. marca, glavni zbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Več kot 120 delegatov iz 13 pokrajinskih odborov in 54 območnih združenj, članov predsedstva in gostov je uvodoma poslušalo poročila o delu predsedstva in njegovih delovnih teles. Veliko bolj pa so se mnenja kresala v razpravah o predlaganih spremembah in dopolnitvah Statuta ZVVS. Po burni razpravi so delegati potrdili predlagane spremembe, zavrnili pa so predlog, da bi mandate funkcionarjem v Zvezi veteranov omejili na dva zaporedna. Delegati so tudi sklenili, da se bodo lahko prestopniki iz JLA vključili v veteransko organizacijo, če so prestopili v vrste Teritorialne obrambe

do 27. junija 1991 in ne do 7. julija 1991 (Brionska deklaracija), kot so predlagali nekateri. Delegati so sklenili, da naj predsedstvo začne dejavnosti za ustanovitev zavoda Center vojnih veteranov, ki že nastaja na območju nekdanje vojašnice v Logatcu. Delegati so v razpravah poudarjali, da je treba zadeve urediti tako, da ob morebitnih izgubah v centru zveza ne bo njihov plačnik. Prav tako so pooblastili predsedstvo organizacije, da se s predsedstvom Združenja slovenskih častnikov v naslednjih dveh mesecih dogovori za skupni sestanek, na katerem bi proučili predlog zakona o Slovenski vojski, oblikovali pripombe in jih poslali predlagatelju.

Zasedanje zbora je začel predsednik ZVVS **Srečko Lisjak**, ki je pozdravil delegate. Sledil je kratek kulturni program. Zbrane stano nagovorila predsednik OZVVS Domžale **Dominik Grmek** in župan Občine Mengoš mag. **Tomaž Štebe**.

V razpravi o dnevnem redu je **Jože Klofutar**, delegat OZVVS Tržič, predlagal, da se najprej poslušajo vsa poročila in potem začne razprava o posameznih poročilih, o katerih se glasuje.

Ivan Krušec, vabljen na zbor, je predlagal, da se doda nova točka dnevnega reda,

in sicer »Sklep o ustanovitvi zavoda CVVS«. Predsednik delovnega predsedstva **Vladimir Maher** je dal na glasovanje predlagane spremembe dnevnega reda in te so bile soglasno sprejete.

Poročila o delu organov in teles

Predsednik ZVVS **Srečko Lisjak** je podal poročilo o delu ZVVS za leto 2005. Generalni sekretar **Jože Kuzman** je predstavil finančno poročilo, predsednik Nadzornega odbora **Danijel Božič** je predstavil poročilo o poslovanju v letu 2005, predsednica

Komisije za statutarna, finančna in organizacijska vprašanja mag. **Rina Klinar** je podala poročilo o delu komisije v preteklem letu, predsednik Komisije za kadrovska in statusna vprašanja **Bojan Erlih** je poročal o delu komisije v letu 2005.

Vladimir Maher je kot predsednik Častnega razsodišča ZVVS podal poročilo o delu tega organa ter vse veteranke in veterane pozval, naj ne podpirajo politične stranke in naj se pri javnem nastopanju kot veterani vzdržijo vseh neetičnih in agresivnih dejanj.

Le s skupnimi močmi lahko dosežemo postavljene cilje

Z zasedanjem zbora v Mengšu se je končala prva polovica sedanjega štiriletnega mandatnega obdobja. Čas od lanskega do letošnjega zbora so zaznamovale številne dejavnosti, ki so jih veterani načrtovali, organizirali in izvajali na različnih področjih dela in življenja znotraj domovine pa tudi širše.

Kot je dejal predsednik **Srečko Lisjak**, predsedstvo z zadovoljstvom gleda na dejavnosti, delo in dosežke v preteklem letu. »Zavedamo se, da bi lahko delali bolje in uspešneje, vendar poskušamo v danih okoliščinah delovati optimalno, kar pa ni vedno lahko. Za aktivnosti in dosežke smo za služni vsi, saj le s skupnimi močmi lahko dosežemo zastavljene cilje.«

Letošnji glavni zbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo je potekal v Kulturnem domu v Mengšu.

Zbor se je začel, kot je navada, z državno himno. Delegati so ji prisluhnili stoje.

Premiki v zakonodaji

Na področju normativnega urejanja in delovanja so v veteranskih aktih poskušali odpraviti nekatere pomanjkljivosti in uvesti spremembe, ki so se pokazale kot nujne. Na podlagi pripomb, ki so jih zbrali območna združenja in pokrajinski odbori, so pripravili dopolnjen in popravljen Statut ZVVS. Tako kot leta 2004 so tudi leta 2005 veliko energije vložili v besedilo sprememb in dopolnitev Zakona o vojnih veteranih, tako v delu, ki našteva upravičence za pridobitev statusa veterana, kot v delu, ki opredeljuje pravice, izhajajoče iz omenjenega zakona. »Vseskozi smo stremeli k temu, da mora zakon zajeti vse aktivno sodelujoče v pripravah in vojni za Slovenijo, socialno ogroženim veterankam in veteranom pa omogočiti dostojno življenje. Na žalost vsi naši predlogi, ki smo jih naknadno utemeljili še

z vloženimi amandmaji, niso bili upoštevani. Kljub le delnim uspehom ne bomo odnehali. Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o vojnih veteranih je preстал parlamentarno proceduro, a je na žalost Državni svet izglasoval veto. To nas navdaja z žalostjo in nezadovoljstvom, kajti razlogi so banalni in nepošteni, ker se poskuša obdržati veteranom druge svetovne vojne sistem financiranja izven krovnega zakona. Še naprej bomo poskušali pridobiti vsaj minimalne pravice za vse tiste, ki smo življenje zastavili v obrambo domovine, ter zagotoviti pogoje za delovanje, primerljive z drugimi veteranskimi organizacijami,« poudarja Srečko Lisjak.

Število registriranih OZVVS v ZVVS ostaja nespremenjeno, in sicer 54. Glede sprejema novega OZVVS Ljubljana mesto v ZVVS predsedstvo na podlagi teritorialnega nač-

Uvod v delo glavnega zbora je bil kratek kulturni program.

la, ki ga zagovarja Statut ZVVS, meni, da je lahko na istem prostoru le eno OZVVS. Da bi se izognili nejevolji veterank in veteranov na območju mesta Ljubljana, tako članice kot novoustanovljenega veteranskega društva v zvezi s članstvom v eni ali drugi organizaciji predsedstvo predlaga, da se na skupnem sestanku vodstvi dogovorita o ustrezni prostorski organiziranosti. V dneh pred zasedanjem glavnega zbora je število članic in članov že presežlo 24 tisoč.

Organi imajo vse več nalog

ZVVS ima izvoljene, organizirane in delujoče organe skladno z veljavnim statutom zveze. Organi zveze so v preteklem letu opravili številne zahtevne in obsežne naloge. Vse večje članstvo ZVVS zahteva tudi vse več nalog organov. Predsedstvo ugotavlja, da sta organiziranost in delovanje organov ZVVS dobra ter omogočata demokratično uveljavljanje stališč in potreb članstva. V strokovni službi veteranske organizacije sta generalni sekretar in poslovna sekretarka. Zaradi bolniškega in pozneje porodniškega dopusta dolgoletne poslovne sekretarke so za določen čas enega leta zaposlili pripravnico. Člani predsedstva se zavedajo, da delo strokovne službe ni brez napak, tako kot ni brez napak delo vsakega človeka. Občasne kritike posameznikov so tako delno upravičene in opozarjajo na napake, ki jih lahko odpravljajo le skupaj.

Informativna in založniška dejavnost

V preteklem letu je uredniški odbor po načrtu dela izdal tri številke glasila Veteran v nakladi 22.500 izvodov. Predsedstvo meni, da uredniški odbor uspešno deluje in zagotavlja ustrezno kakovost, obseg in obliko glasila, ki potrjuje svoje poslanstvo. Cena glasila je 250 tolarjev. Ob tem se je treba zavedati, da se povprečno 900 izvodov pošilja različnim institucijam in se jih tako seznanja z veteranskimi dejavnostmi, kakor tudi z dogodki, zaradi katerih smo postali veterani. Predsedstvo je ugotovilo, da promocijska dejavnost ni na ustreznih ravni in da bo treba več truda vložiti v promocijo dosežkov veteranstva ter graditev domoljubja in rodoljubja v zvezi z zgodovinskim spominom Slovenije in slovenstva. Spletne strani veteranske organizacije sprotno spreminjajo in dograjujejo glede na spremembe in tudi zahteve, želje in potrebe članov. Letos načrtujejo izdajo nove brošure s predstavitev ZVVS, tudi v angleškem jeziku.

Sekcije in priznanja

Delovanje sekcije svojcev padlih v vojni za samostojno Slovenijo organizacija podpira po najboljših močeh. Organizacija srečanj je postala že tradicija, ki predstavlja potrebno

Slovesno veteransko dejanje

vez in oporo pri reševanju najrazličnejših potreb in problemov.

Sekcija MSNZ postaja vse bolj aktivna. Naj omenimo le lansko slovesnost v Kočevski Reki v počastitev dneva, ko je prvič zadišalo po slovenski vojski, v počastitev postroja 1. brigade MORiS. Toda treba se je zavedati, da tako številčna organizacija, kot je ZVVS, lahko deluje le z načrtnim delom, ki je podkrepjeno z ustrežno finančno zagotovitvijo.

Lani so za zasluge pri delovanju veteranske organizacije tako na državni kot lokalni ravni najzaslužnejšim članicam in članom podelili 11 spominskih plaket, 100 bronastih plaket, 14 srebrnih plaket in 1 zlato plaketo.

Nekatera OZVVS so pri podeljevanju priznanj zelo aktivna, druga pa žal teh možnosti ne izkoriščajo.

Predsedstvo meni, da bo treba posebno

skrb nameniti tudi usposobitvi štirih do šestih veteranov iz vsakega OZVVS za predpisano opravilo ob žal vse številnejših pogrebih naših pripadnikov.

Območna združenja so začela postavljati spominska znamenja na objektih, v katerih so se dogajali ključni dogodki vojne za samostojno Slovenijo, in po vseh ocenah so takšna dejanja povsod sprejeta z veliko naklonjenostjo.

Nesporazumi zaradi pomanjkljive obveščenosti

Center vojnih veteranov Slovenije (CVVS) so v preteklem letu gradili in dograjevali po vsebini in obsegu, ki so ju omogočali organiziranost in finančna sredstva. Pomisleki v nekaterih okoljih s predvidenim namenom, organiziranostjo, izgrajevanjem

in financiranjem so večinoma temeljili na neustrezni obveščenosti. Razlog zanjo je predvsem v zamujanju pri izdelavi projekta vzpostavitve CVVS, pa tudi v iskanju in zagotavljanju potrebne ravni sodelovanja tako znotraj MORS, MDDSZ kot tudi drugih možnih struktur za lažje, uspešnejše in dolgoročneje sodelovanje. Predsedstvo ZVVS je sprejelo ustrezne ukrepe za organizacijo, poslovanje, financiranje in nadaljnjo graditev CVVS. S sprejetimi sklepi velike večine predsedstva ZVVS se zagotavljajo potrebni pogoji za delovanje CVVS po veljavni zakonodaji in predpisih, obenem pa tudi pregledno zbiranje in porabo finančnih sredstev.

Socialna in pravna pomoč

Na področju skrbi in pomoči so lani na podlagi Pravilnika o dodeljevanju solidarnostne pomoči dodelili pomoč 94 socialno ogroženim članom. Skupno je bilo dodeljeno 5,5 milijona tolarjev denarne pomoči. Omenimo naj tudi pomoč belokranjskim in posavskim veteranom, ki jih je prizadelo hudo neurje s točo.

Organizirana pravna pomoč je bila v preteklem letu dana 46 članom. Večina zadev se nanaša na upokojevanje in statusne zadeve, čeprav opažamo velik porast zadev, ki niso vezane na status vojnega veterana.

Denarne zadeve

Glede finančnih zadev le nekaj poudarkov: bilanca stanja in uspeha je bila pravilno sestavljena in pravočasno dostavljena pristojnim institucijam. Dokumentacija finančno-materialnega poslovanja je bila pravilno knjižena in arhivirana.

Finančno poslovanje v lanskem letu tako na strani prihodkov kakor tudi na strani odhodkov je bilo uravnoteženo, kar je razvidno tudi iz finančnega poročila za leto 2005. Glede na leto 2004 so lani iz državnega proračuna pridobili veliko več sredstev, na kar so še posebej ponosni.

Glede na višino sredstev, namenjenih ZVVS iz proračuna RS za leto 2005, se lahko hitro ugotovi zmanjšanje sredstev v letu 2006 za približno 6 milijonov tolarjev. Kljub temu so lahko v ZVVS še vedno zadovoljni s finančnimi sredstvi, ki jih država namenja za delovanje njihove organizacije. Finančna sredstva bi kazala zmanjševati pri organizaciji, ki se številčno zaradi naravnih zakonitosti zmanjšuje, ne pa pri organizaciji, ki se še razvija.

Šport in rekreacija

Lani so v sodelovanju z nekaterimi OZVVS organizirali ekipne veteranske igre. Tekmovanja so potekala po sprejetih pravilih. V preteklem letu so veteranske športne igre

Verifikacijska komisija je ugotovila, da je od 137 delegatov v Mengeš prišlo 122 delegatov. Ker je bila prisotna več kot polovica, je zbor lahko začel delati.

Zbor je vodilo delovno predsedstvo, predsednik Vladimir Maher ter člana Dominik Grmek in Maksimiljan Gorenšek.

organizirali v Kočevju. Sodelovalo je 127 ekip, najboljši rezultat pa je doseglo OZVVS Kočevje. V tem delu svojega dela in dejavnosti želijo veterani poudariti potrebo po dokončnem sprejetju športnih tekmovanj, ki naj bodo tradicionalna in naj potekajo v spomin na dogodke in dejavnosti, povezane z vojno za samostojno Slovenijo.

Lanskega jubilejnega 20. spominskega pohoda na Triglav se je udeležilo več kot 600 pohodnikov. V okviru tega je treba posebej omeniti tradicionalni pohod Ankarán–Triglav, ki pomeni velik izziv vsakemu udeležencu, še posebno organizatorjem. Ob tem zahtevnem pohodu bi bilo vredno razmisliti tudi o pohodih iz drugih mejnih krajev Slovenije, ki bi se organizirali v tistih dneh redno ali občasno ter se skupaj povezali v neko vseslovensko veteransko pot.

Sodelovanje z drugimi

Področje sodelovanja lahko razdelimo na dva dela: delovanje v domovini in delovanje zunaj Slovenije. Ko je govor o sodelovanju s sorodnimi organizacijami v domovini, lahko ugotovimo, da je dobro ter izpolnjuje potrebe in želje članov tako na lokalni kakor na državni ravni. Kot organizacija so bili veterani vedno za vse oblike sodelovanja, ki temeljijo na spoštovanju dosežkov in posledic, različnosti nastanka, razvoja in pričakovanj, vendar zunaj političnih vplivov in političnega povezovanja. Sodelovanje lahko temelji samo na stanovskem organiziranju in delovanju.

Sodelovanje z veteranskimi organizacijami zunaj domovine je dobro in temelji na stanovski organiziranosti, pogovorih in izmenjavi izkušenj iz sedanjosti in preteklosti.

Poročilo o delu Zveze veteranov vojne za Slovenijo je predstavil predsednik Srečko Lisjak. (slika ima oznako DCSN6696)

Nekaj nalog je tudi neuresničenih

Kljub ogromnemu delu, ki so ga opravili leta 2005, pa ostajajo nekatere naloge neuresničene. Te se nanašajo na področja, na katere sicer veterani lahko imajo vpliv, niso pa pristojni za njihovo reševanje. Eno od področij so bojni in spominski znaki v zvezi z obdobjem 1990–1991. Veliko dela je bilo vloženo v pripravo kompleksnega predloga, ki naj dokončno in pošteno zaobjame vse dogodke in dejavnosti, ki so prispevale k obrambi Republike Slovenije. Rešitev tega področja je v sklepni fazi.

Dejanja iz vojne morajo postati bolj znana in cenjena

Letos bomo zaznamovali 15. obletnico vojne za samostojno Slovenijo. To so dogodki, ki so omogočili in zagotovili obrambo komaj rojene samostojne in demokratične države Republike Slovenije. Svojo dolžnost smo opravili skupaj z večino prebivalcev Republike Slovenije častno in pošteno, s pogumom in znanjem. Zato je bilo žrtev in razdejanj malo, pa kljub temu preveč. Naloga veteranov je, da Slovenke in Slovence spominjo na dogodke iz osamosvojitvene vojne, da bodo postali bolj živi in cenjeni. Premiki na tem področju so na vidiku. Pojavljajo se prva poimenovanja ulic in trgov po dogodkih in dejavnostih iz obdobja 1990–1991. Vsak narod stoji na mladih, zato je zelo pomembno, kako bodo osamosvojitvene dogodke prikazali našim otrokom, vnukom in pravnukom, ki bodo njihova pogumna dejanja ohranjali živa in v lepem spominu generacijam prihodnosti.

Po besedah Srečka Lisjaka predsedstvo ugotavlja, da je bilo delovanje veteranske organizacije v preteklem obdobju dobro. »Veliko je treba še postoriti predvsem na področju veteranske zakonodaje in za uveljavljanje vrednot iz pretekle in polpretekle zgodovine, ki so bistvene za obstoj in razvoj naroda in države. Veteranke in veterani, skupaj in složno moramo nastopati ter zagovarjati naše ideje, interese in želje. Le tako nam bo uspelo, da naša dejanja ne bodo nikoli pozabljena,« je še poudaril predsednik ZVVS Srečko Lisjak.

Razprava o poročilih

Miro Pogačnik, delegat OZVVS Logatec in vodja projekta CVVS v Logatcu, je imel pripombe na Finančno poročilo ZVVS za leto 2005. Predlagal je, da se tako v postavki prihodki kot v postavki odhodki sponzorska sredstva in donacije v finančnem poročilu ločijo. Večina sredstev, pridobljenih za postavitev CVVS, je donacij, ki so namenjene za postavitev tega centra, in se zato sklenejo tudi posebne pogodbe. Povedal je tudi, da je bilo za zgraditev CVVS do sedaj zbranih 80 milijonov tolarjev, v center je bilo vloženi

Komisija za sklepe med delom – mag. Rina Klinar, Vladimir Maher in Danijel Božič

že 50 milijonov tolarjev. ZVVS je prispevala 6,9 milijona tolarjev, čeprav je bilo predvidenih 20 milijonov tolarjev.

Janez Čerin, delegat OZVVS Vrhnika – Borovnica, je spomnil na pobudo, ki jo je dal že lani, da bi postavili obeležja Stanetu Kavčiču. Pobuda naj bi bila poslana Vladi RS, od ZVVS pa ni bilo odgovora, kaj je s predlagano pobudo. Predlagal je, da se sprejeme sklep, ki bo ZVVS obvezoval, da odgovarja na pobude in predloge območnih združenj. GZ je pozval, da naj še enkrat sprejme sklep in oživi pobudo za postavitve omenjenega obeležja.

Ivan Marc, delegat OZVVS občin Ajdovščina in Vipava, je opozoril na nedorečen status in vsebino CVVS, ki bo veliko breme za ZVVS, če se ne bodo vključile še preostale strukture (lokalna skupnost, interesne skupine). Imel je tudi pomisleke glede podpisa pogodbe in denarnega izplačila za vodenje postopka ustanovitve zavoda CVVS ter je predlagal, da se za vodenje postopka pridobi zunanjo strokovno osebo. Povedal je, da na številne pobude, predloge in prošnje ZVVS ne odgovori. Predlagal je, da se finančno poročilo bolj razdeli po postavkah. Izrazil je tudi nezadovoljstvo s promocijo ZVVS kot tudi s prireditvijo v Kočevski Reki. Predlagal je organizacijo kolesarskega maratona po poteh premikov '91 Vogrsko–Šmarjeta.

Jože Klofutar, delegat OZVVS Tržič, je prav tako opozoril na slabo promocijo ZVVS. Glede pobude Janeza Čerina za postavitve obeležja je povedal, da to ni v pristojnosti ZVVS in da naj se poskuša pridobiti naklonjenost občinskega sveta občine. ZVVS je pozval, naj pomaga območnim združenjem pri črpanju denarja iz občinskih proračunov. Predsednik ZVVS Srečko Lisjak je odgovo-

ril na nekaj vprašanj in pobud. Glede obveščeni območnih združenj je povedal, da so v predsedstvu ZVVS predstavniki vseh pokrajin, ki so vmesna vez med predsedstvom in območnimi združenji. Velikokrat odpove prav ta komunikacija med območnimi združenji in predstavniki PO. Proslavo v Kočevski Reki je organizirala Slovenska vojska in ZVVS je s prisotnostjo na tej prireditvi vsekakor opozorila nase.

Generalni sekretar **Jože Kuzman** je pojasnil finančna sredstva, ki so bila nakazana na račun ZVVS za zgraditev CVVS. Do sedaj je na račun ZVVS prispelo nekaj več kot 32 milijonov tolarjev sponzorskih in donatorskih sredstev, za zgraditev pa je bilo namenjenih več kot 41 milijonov tolarjev, torej je ZVVS za zgraditev centra do sedaj prispevala skoraj 9,5 milijona tolarjev.

Danijel Božič je predstavil osrednjo slovesnost ob 15. obletnici izgona zadnjega vojaka JLA iz Slovenije, ki bo 26. oktobra v Kopru. V počastitev tega dogodka bo postavljeno novo spominsko znamenje v obliki svetilnika, ki ga bosta sofinancirala MORS in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, vključena pa je tudi lokalna skupnost. Vse prisotne je pozval k podpori in pomoči za postavitve spomenika. Predsednik ZVVS **Srečko Lisjak** je razložil Načrt dela za leto 2006.

Predlogi in pobude

Franc Dušan Hočevar, delegat OZVVS Velike Lašče, je predstavil dom veteranov OZVVS Velike Lašče v Krvavi Peči in hkrati zaprosil za finančno pomoč pri urejanju doma.

Anton Krkovič, predsednik sekcije MSNZ, je predstavil finančni okvir proslave v Kočevski Reki. Skupni strošek proslave znaša 100 milijonov tolarjev. Večino zneska, to je 80 odstotkov, so pokrili MORS, GŠSV in razni donatorji. Nepokritih je ostalo 11,5 milijona tolarjev, ki naj bi jih poravnala ZVVS. Veterani so bili na prireditvi lepo predstavljeni, imajo pa tudi svojo tribuno. Predlagal je, da glavni zbor sprejme sklep, da se iz finančnih sredstev za leto 2006 pokrije 11,5 milijona tolarjev stroškov za proslavo v Kočevski Reki.

Drago Rozman, delegat OZVVS Radovljica – Jesenice, je opozoril na problem blagajniškega poslovanja območnih združenj in predlagal, da ZVVS kupi računalniški program skladno s slovenskimi računovodskimi standardi.

Generalni sekretar **Jože Kuzman** je povedal, da bo program za blagajniško poslovanje del novega programa za vodenje evidence članstva in bo pripravljen v teh dneh.

K slovesnejšemu ozračju v dvorani so prispevali pevke in pevc Mešanega pevskega zbora Svoboda iz Mengša.

Dvorana Kulturnega doma v Mengšu je bila kar nekoliko prevelika za zasedanje glavnega zbora. Čeprav so bili v uje 122 delegatov, gostje, organizatorji in pevci, skupaj torej več kot 160 ljudi, se je zdelo, da je napol prazna. (slika ima oznako DCSN6683)

Predsednica Komisije za statutarna, finančna in organizacijska vprašanja mag. **Rina Klinar** je predstavila spremembe in dopolnitve Statuta ZVVS.

Zvonko Cvek, delegat OZVVS Kamnik, je opozoril na pravilno razlago 31. člena Statuta ZVVS, ki govori o tem, kdaj začnejo veljati spremembe in dopolnitve statuta.

Andrej Godec, delegat OZVVS Slovenska Bistrica, je predlagal spremembo 7. člena statuta v delu, ki govori o tem, kdo lahko postane član ZVVS (datum prestopa iz JLA).

Jože Klofutar, delegat OZVVS Tržič, je povedal, da ima poleg nekaterih redakcijskih pripomb še tri predloge za spremembo Statuta ZVVS: da naj generalni sekretar ZVVS ostane član predsedstva ZVVS, mandat izvoljenih članov predsedstva naj se omeji na največ dva zaporedna mandata in ureditev statusa pokrajinskih odborov.

Rudi Smodič, delegat OZVVS Krško, je opozoril, da je ZVVS neprofitna organizacija, in postavil vprašanje o dobičku v primeru dobrega poslovanja zavoda CVVS.

Ivan Krušec je predlagal, da se v statut doda določilo, da ZVVS ustanavlja druge pravne osebe in skladno s sklepom GZ opravlja naloge ustanovitelja.

Predsednica Komisije za SFO mag. **Rina Klinar** je odgovorila na nekaj vprašanj. Spremembe in dopolnitve Statuta ZVVS veljajo od sprejema na glavnem zboru. Glede drugih predlogov bo Komisija za sklepe pripravila sklepe, o katerih se bo glasovalo.

Predsednik delovnega predsedstva **Vladimir Maher** je dal predlog za potrditev novih predsednikov PO. Tako je predsednik PO Ljubljana okolica postal **Darko Čop**, ki je zamenjal Bojana Končana, predsednik PO Severnoprimska je namesto Vita Ber-

ginca postal **Rafko Mokorel**, **Marko Milič** pa je zamenjal Ivana Smodiša na mestu predsednika PO Pomurje.

Polemike ob Centru vojnih veteranov Slovenije v Logatcu

Predsednik ZVVS je na kratko pojasnil projekt ustanovitve CVVS v Logatcu. **Ivan Krušec** pa je predstavil potek ustanavljanja zavoda CVVS. Zavod bi se lahko ustanovil do konca leta 2006, tako da bi s 1. januarjem 2007 CVVS lahko deloval kot samostojna pravna oseba v obliki zavoda. **Ivan Krušec** je predlagal sklop sklepov za ustanovitev zavoda CVVS.

V razpravi je **Mitja Jankovič**, delegat OZVVS Brežice, najprej pripomnil, da so veterani vojne za Slovenijo med seboj enaki, brez činov, zato naj se ne naslavlja s čini, ampak kot veterani. Opozoril je na ogromne vložke v CVVS, medtem ko večina območnih združenj preživi zgolj s članarino. Izpostavil je tudi vprašanje, ali ZVVS sploh potrebuje takšen center, za katere potrebe veteranov se center gradi. Spomnil je tudi nastroške vzdrževanja tako velikega centra, predvsem nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, komunalne prispevke ipd.

Maksimiljan Gorenšek, delegat OZVVS Mežiška dolina, je povedal, da so vsa sponzorska in donatorska sredstva pridobljena v imenu ZVVS, zato so to sredstva vseh veteranov in vseh območnih združenj.

Venčeslav Hočevar, delegat OZVVS Sevnica, je spomnil, da je bilo odprtje načrtovano že lani. Zanimalo ga je tudi, kdo sklepa posle ter s čigavim pooblastilom in ali območna združenja projekt postavitve CVVS sploh podpirajo.

Marko Milič, delegat OZVVS Ljutomer, je predlagal, da se zapiše, da ZVVS v primeru poslovanja zavoda CVVS z izgubo ne bo kri-la te izgube. Povedal je tudi, da CVVS ne bo nikoli center vseh veteranov, temveč le ožje ali širše okolice Logatca.

Viljem Donau, predsednik PO Koroška, je predlagal podpis pogodbe med ZVVS in CVVS, v kateri naj se jasno zapišejo pravice in obveznosti obeh pogodbenih strank.

Edvarda Peperka, delegata OZVVS Šentjur, je zanimalo, zakaj pri postavitvi CVVS ne sodelujejo tudi drugi vlagatelji. Opozoril je tudi na velike stroške vzdrževanja tako velikega kompleksa.

Andrej Godec, delegat OZVVS Slovenska Bistrica, je predlagal, da se sklep o ustanovitvi zavoda CVVS umakne, saj je v tem trenutku preveč nejasnosti in nedorečenosti za odločanje. Prav tako pa se kaže velika razdvojenost med delegati.

Danijel Božič, predsednik Nadzornega odbora, je povedal, da odbor predlaga poslovanje CVVS prek druge pravne osebe in da bo GZ, če se ne ustanovi posebna pravna oseba, odgovarjal za posledice. Če bo CVVS ostal pod ZVVS, bo vso odgovornost za poslovanje nosila ZVVS.

Mitja Jankovič, delegat OZVVS Brežice, je predlagal, da se vse dejavnosti glede postavitve CVVS zamrznejo za eno leto.

Ivana Marca, delegata OZVVS občin Ajdovščina in Vipava, je zanimalo, zakaj nihče ne nosi predsedniških pasov, ki so bili podeljeni predsednikom PO in OZVVS na proslavi v Kočevski Reki.

Rina Klinar je pozvala vse veteranke in veterane, da se udeležijo krvodajalske akcije, saj je to poleg izredno humanega dejanja tudi promocija ZVVS.

Bojan Šoper, delegat OZVVS Zasavje, je predstavil pobudo za srečanje vodstev ZVVS in ZŠC, da bi obe organizaciji s skupnimi močmi in skupnimi stališči nastopali pri oblikovanju in sprejemanju Zakona o vojski.

Srečko Lisjak, predsednik ZVVS, je na koncu izrazil nezadovoljstvo z razdvojenostjo v organizaciji, hkrati pa se je zahvalil za različne predloge in mnenja, ki govorijo, da je organizacija živa in demokratična. Glede naslavljanja veteranov s čini je povedal, da je vsakdo lahko ponosen na svoj čin, da pa so vsi veterani vojne za Slovenijo. Pravilnik glede nošenja pasov obstaja in vsak se lahko vpraša, zakaj ga na tako pomemben dan nima. ZŠC se ne sme vtikati v delo ZVVS, to pa ne izključuje sodelovanja z omenjeno organizacijo. Žal so člani ZŠC tudi ljudje, ki so v ključnih trenutkih osamosvajanja in vojne za Slovenijo stali na nasprotni strani. Ob koncu se je predsednik delovnega predsedstva zahvalil za uspešno delo in sodelovanje ter vse povabil na družabno srečanje.

Bojan Kuntarič

Da ne pozabimo

3. TRADICIONALNI POHOD »PO POTI GENERALA MAISTRA«

Srečanje ljudi, ki podobno razmišljajo

V soboto, 22. aprila, dopoldne je bilo na Uncu pri Rakeku kar živahno. Iz vseh krajev Slovenije so prihajali člani veteranskih organizacij, njihovi prijatelji, družinski člani in drugi, da bi se udeležili 3. tradicionalnega pohoda »Po poti generala Maistra«, ki ga je razpisala ZVVS, organiziralo pa Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Postojna (sočasno tudi Pokrajinski odbor za Notranjsko) v sodelovanju s prostovoljnimi gasilskim društvom Unec in policijskim veteranskim društvom Sever za Primorsko in Notranjsko – sekcijo za Notranjsko.

Ob 10. uri je pred 350 pohodnikov prihajala skupina 12 konjenikov, oblečenih v točne kopije uniform slovenskih konjenikov iz obdobja bojev za severno mejo 1918-1919. Na prireditveni prostor so prinesli slovensko zastavo in zastavo EU. Na prireditvenem prostoru pa so že stali praporščaki s prapori obeh veteranskih društev iz osamosvojitvene vojne 1991 ter prapor prostovoljnega gasilskega društva iz Unca, pred domom katerega je potekala krajsa slovesnost.

Zbranim je spregovoril predsednik PGD Unec Bogdan Urbar, ki je vsem zaželel dobrodošlico, predvsem pa poudaril pomen generala Rudolfa Maistra za kraj Unec ter tradicije, ki jih gojijo gasilci, šolarji in drugi, da bi počastili spomin na tako pomembno osebnost za slovenski narod, kot je bil general Maister. Poudaril je, da prireditev poteka na nekdanji posesti generala Maistra in da so se zelo hitro dogovorili s svojci generala Maistra za postavitve gasilskega doma na njihovem zemljišču.

Predstavniki Zveze društev generala Maistra Jože Telič je v nagovoru poudaril pomembnost časa, v katerem je živel general

Maister, še zlasti pa njegov boj za slovensko ozemlje leta 1918 in 1919, njegovo poudarjanje, da je Slovenec, čeprav je končal avstro-ogrsko vojaško šolo za oficirje in živel na ozemlju avstro-ogrske države. In kako edinstven je bil Maister v boju za ohranitev slovenskega ozemlja povsod tam, kjer je živel slovenski kmet, delavec, izobraženec.

Prireditev so popestrili učenci podružnične Osnovne šole Rudolfa Maister z Unca, ki so recitali pesmi generala Rudolfa Maistra – Vojanova in krajše stavke o njem. Prisotne je pozdravil še župan Občine Cerknica Miroslav Levar, ki je vsem zaželel predvsem prijetno bivanje in uspešen pohod ter orisal pomen generala Maistra in njegovega boja po koncu prve svetovne vojne za slovensko ozemlje in »zedinjenje« vseh Slovencev na prostoru takratne Avstro-Ogrske.

Predsednik združenja veteranov notranjske pokrajine je zbrane pozdravil v imenu organizatorjev, poudaril je pomen pohoda, posvečenega generalu Maistru, slovenskemu heroju, vojščaku in pesniku, vsem udeležencem osamosvojitvene voj-

Tretjega pohoda Generala Maistra so se udeležili veterani iz vseh krajev Slovenije, njihovi prijatelji, družinski člani in drugi. Vseh skupaj se jih je zbralo 350.

ne 1991 ter dnevu zemlje, ki se je praznoval na isti dan. Pozval je udeležence, da si vzamejo med pohodom nekaj minut časa in ga posvetijo omenjenim dogodkom.

Po informacijah, ki jih je pohodnikom posredoval vodja pohoda Ludvik Palčič, se je Maistrova konjenica postavila na čelo in pohodniki so krenili na pohod. Tako so si pohodniki glede na lastne kondicijske zmožnosti izbrali dveurni, triurni ali še nekoliko daljši pohod.

Malica (vojaški fižol), ki so jo pripravili v vojašnici Postojna, je pohodnikom na cilju zelo teknila.

Razšli so se z ugotovitvijo, da je bil pohod uspešen in da se vidi jo na naslednjem, četrtem, leta 2007 – verjetno na območju Kamnika.

Vojko Štemberger, Ilirska Bistrica (predsednik območnega združenja Postojna ter odgovoren za organizacijo in izvedbo pohoda)

»Priprave, organizacijo in izvedbo pohoda smo začeli marca letos, ko je bil potrjen načrt dela zveze za leto 2006. Lokacija na Uncu je primerna ne zgolj zaradi narave in znamenitosti okoliša tega kraja, temveč predvsem zaradi dejstva, da je general Rudolf Maister zadnje dneve in tudi smrt dočkal ravno na Uncu.

Ker smo želeli v organizacijo pritegniti tudi tiste, ki obujajo in gojijo tradicijo imena generala Maistra, smo se povezali s Prostovoljnimi gasilskim društvom Unec, saj je njihov dom na nekdanji posesti generala

Maistra, s podružnično Osnovno šolo Rudolfa Maistra na Uncu in z društvom v Cerknici, ki je sestavni del Zveze društev generala Maistra.

Na nekaj dogovorih in sestankih smo pripravili scenarij pohoda ter določili traso pohoda. Za primernost trase in možne variante pohoda je poskrbel domačin Ludvik Palčič, sicer moj dobri znanec iz osemdesetih let, časov tekmovalni smučarskih patrolnih ekip TO v Dražgošah kot tudi na Hrvaškem.

Velik delež organizacije pohoda so poleg članov območne veteranske organizacije sprejeli člani gasilskega društva, aktivno pa so pomagali tudi posamezniki iz policijskega veteranskega društva Sever, ki se je vključilo v organizacijo.

Menim, da je pohod zlasti v vsebinskem smislu lepo uspel, saj se ga je udeležilo prek 350 pohodnikov iz večjega dela Slovenije. Pri tem bi poudaril, da pohodnike vendarle ob spominu na generala Maistra, pesnika, slikarja, heroja in znamenito osebnost naše vojaške zgodovine, vežejo tudi spomini na priprave in osamosvojitveno vojno 1990-1991.

Ker sem slišal kar nekaj pohval na račun organizacije, bi se želel zahvaliti vsem, ki so pomagali pri organizaciji in izvedbi pohoda, še posebej pa pohodnikom, ki so pokazali primerno discipliniranost ter izredno kulturo pohodništva. Tudi zato, ker smo se na dan pohoda poklonili zemlji, saj je praznovala svoj dan - dan zemlje.«

Nekaj misli udeležencev pohoda:

Jože Moljk, Žibršče pri Logatcu (oče v osamosvojitveni vojni 1991 padlega pripadnika TO Miroslava Moljka):

»Če se le da, se z ženo udeležujeva takih aktivnosti. Danes je na sestanku v bližnji Cerknici, pa sem se odločil, da se pridružim drugim pohodnikom, vsaj del poti. Če so aktivnosti blizu doma, peljem jaz. Sicer pa nam za daljše razdalje priskoči na pomoč Slovenska vojska in nam omogoči prevoz. Tudi sicer nas območna veteranska organizacija iz Logatca redno obvešča o vseh prireditvah.

Petnajst let je, odkar je v vojni padel naš sin, a spomin nanj je še vedno močan.

Rad se udeležujem takšnih in podobnih akcij veteranov, saj se srečujem z ljudmi, ki mislijo enako. Vesel sem tudi, da me na raznih srečanjih staršev in svojcev padlih fantov leta 1991 ali na drugih srečanjih prepoznata in z menoj ali ženo pokramljata naš predsednik vlade Janez Janša in načelnik Lipič.

Milan Zgonc, Postojna (policijski veteran vojne za Slovenijo 1991, Policijsko veteransko društvo Sever za Primorsko in Notranjsko):

»Danes sem na pohod pripeljal tudi ženo. Sva vsaj kaj skupaj. Lepo se je srečati z ljudmi, s kolegi - staro gardo, kot pravimo mi tu, na Postojnskem. Takšni pohodi, kot je današnji, so poučni, saj smo si imeli pri-

ložnost ogledati razstavo Boji za severno mejo 1918 in 1919 ter pomembno Maistrovo vlogo v tistem času, pa naravne znamenitosti okolice Unca. Je tudi priložnost za druženje, kar se mi zdi zelo pomembno. Pohod je seveda tudi oblika rekreacije za staro in mlado. Dobro je, da ste pripravili različne dolžine pohoda. Tako si vsak sam izbere dolžino pohoda, kar je zanj tudi najbolj zdravo.

Prav je, da so na takem pohodu veterani teritorialci, policisti, domačini in vsi drugi, ki so leta 1991 sodelovali v vojni in bili tudi takrat skupaj, kot to počnemo danes.

Organizacija pohoda je bila zelo dobra, niman pripomb. Mislim, da je takšen pohod dobra ideja, ki bi jo kazalo na tem področju zadržati, četudi na lokalni ravni. Saj je vendar general Maister tu občasno bival, verjetno tudi pesmi pisal.

Dr. Franc Habe (veteran vojne za Slovenijo in pripadnik MSNZ iz leta 1990) Domžale:

»Z ženo sva se udeležila že več takšnih in podobnih akcij veteranske organizacije. Izkoriščava sedaj to, kar sva v preteklosti zamudila. Pohod je bil prijeten in ne prezahteven in še vreme je bilo lepo.

Zanimiva je tudi postavljena razstava vojaškega muzeja v dvorani generala Maistra. Pohod je bil zanimiv tudi zato, ker nam je bila dana priložnost za druže-

nje in ogled nekaterih naravnih znamenitosti. (Žena Marija je še pripomnila: »Hoja, hoja - to je zelo važno, ne pozabi.«)

Všech mi je bila tudi konjenica, saj so konji sestavni del mojega poklica. Sem namreč profesor na Biotehnični fakulteti v Ljubljani.

Unec mi je tudi blizu zato, ker so to kraji, kjer je služboval moj oče dr. France Habe. (op. pisca prispevka: Širši javnosti je bil znan kot višji znanstveni sodelavec Inštituta za raziskovanje Krasa Slovenske akademije znanosti in umetnosti s sedežem v Postojni. Bil je tudi znan jamar in ustanovitelj jamarskega društva v Postojni davnega 1952. leta, krasoslovec in še kaj.)

Zelo zanimivo je bilo tudi območje Koliševke, kjer smo si lahko ogledali kraško jamo, ostaline pretekle zgodovine, utrdbe iz časov med svetovni- ma vojnoma ter ostanke gradu grofov Windisch Graetz. Bilo je lepo.

Darko Frank, Dolenja vas pri Cerknici (Društvo ljubiteljev narave, konj in tradicije Lovrenc):

»Vsako leto člani društva organiziramo shod, na katerem se med drugim dogovarjamo tudi o naših prihodnjih akcijah. Nekaj moramo storiti tudi za to, da bomo Slovenci prepoznavni kot ljubitelji konj in vojaki, tudi zato, ker je general Maister živel v teh krajih ter je povezan s slovenskimi vojaki - konjeniki, smo si dejali pred nekaj leti. Tako smo na enega od naših shodov povabili madžarske huzarje oziroma Madžare, ki gojijo tradicije madžarskih konjenikov - huzarjev. Pomagali so nam pri iskanju mojstra na Madžarskem, ki bi nam izdelal vojaško blago in uniforme, čim bolj podobne tistim iz prve svetovne vojne.

V knjigi kustosa mariborskega muzeja Sergeja Vrišerja, ki je opisal peti dragonski polk, smo našli opise in fotografije, na podlagi katerih smo dali izdelati uniforme. Uniforme so veren posnetek avstro-ogrske konjeniške uniforme, s tem da smo na pokrivalo dali slovensko trobojnico, takšno, kakršno so si nadeli Maistrovi borci. Naj poudarim, da je bila skoraj celotna sestava tega polka slovenska. Znano je,

da je prvega novembra 1918 ta sestava tudi prostovoljno prestopila k Maistrovi vojski in čez deset dni že uprizorila parado v Mariboru. Zato tudi našim dvajsetim vojaško opremljenim konjenikom večkrat rečejo kar Maistrova konjenica.

Naš prvi nastop je bil pred tremi leti, ko so pred gasilskim domom na Uncu odkrili spomenik generalu Rudolfu Maistru in poimenovali dvorano po njem.

Z veseljem smo se udeležili vaše prireditve. Tudi zato, da bi pohodnikom pričarali čas, ko je živel ta znameniti vojskovodja iz slovenske vojaške zgodovine, in da bi počastili njegov spomin.

Jože Tišler, predsednik Društva generala Maistra za Notranjsko:

»V Društvu generala Maistra smo veseli in zelo cenimo skupno sodelovanje z veteranskima organizacijama ter nadvse plodno sodelovanje z Gasilskim društvom Unec in Osnovno šolo Rudolfa Maistra - Vojanova. Že vaša visoka udeležba na pohodu dokazuje, da obstaja želja pa tudi potreba po priznanju generala Maistra in njegovih borcev za severno mejo - za zgodovinsko dejanje pri teritorialnem oblikovanju Slovenije ob koncu prve svetovne vojne.

Tu na Uncu je bilo mnogokrat izkazano veliko spoštovanje generalu Maistru. Zlasti so k obranjanju spomina na lik in dejanja prvega slovenskega generala prispevali osnovna šola na Uncu in Gasilsko društvo Unec ter prebivalci tega dela Notranjske. Tukaj Rudolf Maister ni bil nikoli zamočan.

V našem društvu se veselimo prireditev, ki izražajo in potrjujejo vrednote, kot so ljubezen do domovine, patriotizem, nacionalna pokončnost in pogum, ki so jih oblikovali Maister in njegovi soborci, borci NOB v drugi svetovni vojni in borci vojne za osamosvojitve 1991.

Veliko nam o tem govori tudi razstava, ki ste jo ob tej priložnosti postavili v dvorani Rudolfa Maistra. Hvala vsem za lep in vsebinsko bogat dan na pohodu po poti generala Maistra in pri spoznavanju krajev, ki jih je imel zelo rad tudi on.

Š. V

Uniforme Maistrovih konjenikov so veren posnetek avstro-ogrske konjeniške uniforme. Na pokrivalo so dali slovensko trobojnico, takšno, kakršno so si nadeli Maistrovi borci. Skoraj celotna sestava tega polka je bila slovenska in 1. novembra 1918 je ta sestava tudi prostovoljno prestopila k Maistrovi vojski.

Spominsko ploščo so odkrili župana dr. Marjan Rihar in Alojz Močnik ter predsednik sekcije MSNZ Janez Čerin.

Odkritje spominskega znamenja MSNZ 90 na Vrhniki

Pripadniki MSNZ 90 Vrhnika - Borovnica so v nedeljo, 2. oktobra 2005, v sodelovanju z občinama Vrhnika in Borovnica na Vrhniki odkrili spominsko znamenje v počastitev 15. obletnice njenega delovanja. MSNZ je namreč v usodnem času leta 1990 pripomogla, da je bil slovenski narod sposoben z orožjem zavarovati svoje demokratične odločitve in se na plebiscitu izreči za osamosvojitve domovine, Republike Slovenije. Sveže nedeljsko jutro je pred stavbo Črnega orla privabilo veliko ljudi. Zbrane je prvi nagovoril Janez Čerin, predsednik sekcije MSNZ pri OZVVS Vrhnika - Borovnica. Nato sta spregovorila oba župana dr. Marjan Rihar in Alojz Močnik. Slavnostni govornik je bil načelnik MSNZ brigadir Tone Krkovič. Orisal je zgodovinsko pot Manevske strukture Narodne zaščite leta 1990. Po slavnostnem nagovoru sta župana s predsednikom sekcije MSNZ Janezom Čerinom odkrila spominsko ploščo. Postavitev slednje je bil zahteven projekt, brez pomoči organizacij in posameznikov do izvedbe ne bi prišlo. Zato se ob tej priložnosti ponovno zahvaljujem vsem, ki ste s svojim prispevkom pripomogli, da smo v središču Vrhnike postavili trenutno najlepše spominsko znamenje v počastitev delovanja MSNZ.

Janez Čerin

Pomoč prizadetim v poplavih

Dne 21. avgusta 2005 je v zgodnjih jutranjih urah Posavje zajelo eno od največjih neurij v zadnjih desetletjih. V občini Krško je petdanska družina izgubila hišo, v kateri so živeli le nekaj mesecev, plazovi so zasuli dve stanovanjski hiši, na ceste se je sprožilo nekaj manj kot 50 plazov, 300 km cest je bilo poškodovanih, 6 km neprevoznih, narasle vode so podrlje 5 mostov, uničeno je bilo ogromno kmetijskih površin, poplavljenih ali ogroženih je bilo okoli dvesto objektov. Škoda na gospodarskih objektih je bila ocenjena na nekaj več kot 80 milijonov tolarjev, na gospodarski infrastrukturi je preseгла milijardo in pol, na kmetijskih površinah pa je ocenjena na nekaj več kot milijardo tolarjev.

Občina Krško je sprožila humanitarno akcijo in na posebnem računu se je za najbolj prizadete družine do 1. decembra 2005 nabralo 24.710.000,00 SIT (povzeto iz Zbornika Občine Krško).

Tudi naše društvo se je vključilo v akcijo in prizadetim članom 21. decembra 2005 podelilo pomoč, saj je med drugimi dejavnostmi tudi to naše poslanstvo.

Poleg ZVVS je v akciji sodelovalo še OZVVS Brežice s 70.000 tolarji, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Glede na višino škode se je komisija na zvezi odločila, da dvema najbolj prizadetima pomagamo s 100.000 tolarji, drugim pa s po 50.000 tolarji, 10.000 pri vsakem pa je prispevalo še OZVVS Brežice.

Pomoč so prejeli Branko Turk, Drago Klenovšek, Jože Radej, Ivan Staroveški, Edvin Kocijan, Milan Planinc in Alojz Vertovšek.

Rudi Smodič

Nov veteranski dom

Na Bledu se je 17. maja sešlo predsedstvo Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice. Združenje ima 1080 članov in je med štirimi najbolj številčnimi v Sloveniji. Seje, na kateri so se dogovorili o počastitvi 15. obletnice osamosvojitve Slovenije, se je udeležil tudi blejski župan Jože Antonič; dejal je, da bodo še naprej podpirali dejavnost območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo. Člani predsedstva so se tudi odločili, da se bodo ob letošnji obletnici osamosvojitve udeležili krvodajalske akcije v jeseniški bolnišnici, pripravili bodo tudi več srečanj, 17. junija na Tromeji in 30. junija na platoju Karavanke. Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice je pred mesecem dobilo tudi gradbeno dovoljenje za gradnjo veteranskega doma v Radovljici, kjer bo prostor namenjen tudi stalni razstavi o osamosvojitvenih prizadevanjih na tem območju. Člani združenja so doslej opravili že veliko prostovoljnih ur, računajo pa še na prostovoljne prispevke članov in drugih.

RK

Foto: Ana Miler

Blejski župan Jože Antonič je na seji dejal, da bodo še naprej podpirali dejavnost območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo.

Slovesnosti ob obletnici

Veterani vojne za Slovenijo pripravljajo na Gorenjskem ob obletnici osamosvojitve več slovesnosti. Osrednja gorenjska slovesnost ob dnevu državnosti bo 25. junija ob 13. uri pri stari stražnici na Ljubelju, slavnostni govornik bo minister za notranje zadeve Dragutin Mate. Na zgorjem Gorenjskem bodo obletnico osamosvojitve Slovenije počastili 17. junija ob 11. uri na Tromeji nad Ratečami, slavnostni govornik bo Drago Zadnikar, ter 30. junija ob 16. uri na platoju Karavanke na Hrušici. Tam se bodo zbrali petnajstič zapored, zbranim pa bo spregovoril jeseniški župan Boris Bregant. V kulturnem programu bosta med drugim zapela Veteranski pevski zbor območnega veteranskega združenja Radovljica - Jesenice in Pevski zbor Nagelj s Hrušice.

RK

Koncert ob 5. obletnici

V okviru območnega veteranskega združenja Radovljica - Jesenice pet let deluje veteranski pevski zbor in je edini take vrste. Šteje 20 pevki in pevcev, vaje imajo vsak ponedeljek, lani je imel 22 nastopov, letos pa 8. Doslej je zbor izdal tri zgoščenke z domoljubnimi, narodnimi in bojnimi pesmimi. Kar 16 pesmi so zapeli tudi 19. maja na koncertu na Blejski Dobravi, ki so ga pripravili ob 5. obletnici delovanja, dnevu veteranov in spominu na Maistrove borce. Na Blejski Dobravi je bil doma borec za severno mejo, Maistrov borec Simon Sodja, od leta 1998 častni občan Občine Jesenice, ki je umrl leta 2001. Na njegov grob so v petek položili tudi venec. Na koncertu so bili tudi njegovi vnuki in pravnuki, župana občin Bled in Jesenice, poslanka Darja Lavtižar Bebler, predsednik borčevske organizacije in številni drugi.

RK

Predsedstvo Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona je obravnavalo delo v letu 2005 in ga ocenilo kot zelo uspešno. (Slika ima oznako mauko)

Seja predsedstva OZVVS Gornja Radgona

Tudi predsedstvo Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Gornja Radgona je obravnavalo opravljeno delo, ki so ga načrtovati leta 2005, in ga ocenilo kot zelo uspešno. Kakor je povedal predsednik OZVVS Gornja Radgona Franc Zemljčič, so lani uresničili kar petinpetdeset različnih nalog (pohod Radovljica-Bled, smučarsko tekmovanje na Golteh, udeležba na glavnem zborovanju ZVVS v Novi Gorici, urjenje praporščakov v Pekrah, proslava OZZBNOV v Blaguskem gozdu, spominski pohod v čast generala Maistra v Cerkvenjaku, pohod ob reki Muri iz Radenec do Gornje Radgone, proslava v Krakovskem gozdu ...). Neuresničeni nalogi sta ostali le srečanje z ženami umrlih članov ter izleta v Vukovar oziroma na Madžarsko. V preteklem letu se je združenju pridružilo novih 167 članov, tako da ima zdaj OZVVS Gornja Radgona že 640 članov.

Letos bodo med 32 postavljenimi nalogami v ospredju priprave na proslavo ob 15. obletnici vojne za Slovenijo, ko naj bi izšel tudi zbornik, v katerem bodo zbrani dokumenti o vojnih dejavnostih v nekdanji občini Gornja Radgona leta 1990 (organizator dejavnosti dr. Ivan Rihtarič. Zgodovinsko društvo Gornja Radgona, je bil tudi na seji) ter o udeležbi na osrednji prireditvi MORIS-a oziroma MSNZ v Kočevski Reki. Dan je bil tudi predlog za podelitev priznanj, bronastih in spominskih plaket, zlatega, srebrnega in bronastega znaka zaslužnim članom, ki se niso prejemniki.

Združenje si je zadalo nalogo, da bo še naprej skrbelo za delitev socialne pomoči članom, ki so brez zaposlitve in prejemajo le minimalno invalidnino ali socialno pomoč, s katero se težko preživljajo. Še naprej bo sodelovalo z občinami. Združenjem slovenskih častnikov (navzoč je bil predsednik Alojz Flisar), Območnim združenjem Sever (navzoč je bil predsednik Stanko Sakovič), Združenjem borcev NOV (navzoč je bil predsednik Jože Kos in drugimi.

Besedilo in foto: Dani Mauko

Četrty pohod spomina in prijateljstva

Več kot dvesto štirideset pohodnic in pohodnikov se je na slovenski kulturni praznik odpravilo na 4. pohod spomina in prijateljstva, ki ga vsako leto pripravi in izvede OZVVS Radovljica - Jesenice. Zbrane pohodnike iz vse Slovenije, kar polovica jih je bila iz drugih dvanajstih območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo, je pred Sindikalnim izobraževalnim centrom v Radovljici nagovoril podžupan Občine Radovljice Jože Kapus; poudaril je, da letos praznujemo tudi Linhartovo leto. Zaželel jim je prijetno pot, na kateri naj poklepetajo in obujajo spomine. Tudi predsednik OZVVS Radovljica - Jesenice Janez Kosej

se je pridružil njegovim željam, vodja pohoda Marjan Bohinc pa je pohodnike povabil na pot. Ta je vodila čez Linhartov trg v Radovljici, Savski most na Lancovem in skozi Bodešče do Prešernovega spomenika na Bledu; tam so položili cvetje. Na krajši proslavi ob spomeniku so za kulturni program poskrbeli učenci blejske osnovne šole in Veteranski pevski zbor OZVVS Radovljica - Jesenice. Pohodnike sta nagovorila župan Bleda Jože Antonič in župan Radovljice Janko S. Stušek. Oba sta se dotaknila spomina na velikega moža slovenskega naroda Franceta Prešerna in dodala, da gotovo ni Slovenca, ki se vsaj v mislih ta dan ne bi spomnil na slovenski kulturni praznik in Vrbo.

Pohodnikom se je na Bledu pridružilo še nekaj novih udeležencev, med njimi tudi radovljiški župan. Odpravili so se proti Zasipu, čez Savo Dolinko v Piškovco in naprej v Vrbo, kamor je po štiriurni hoji prikorakalo 250 pohodnikov. Veteranski pevski zbor OZVVS Radovljica - Jesenice je tudi v Vrbi zapel nekaj pesmi, ki so se obiskovalcem globoko zarezale v srce. In vsi so si bili edini, da bo drugo leto, na 5. pohodu spominov in prijateljstva, njihova pesem zblizala še več ljudi dobre volje, ki jih bosta povezovala Prešernov duh in ponos na slovensko zgodovino.

Valerija Keršič

Petnajst let pozneje

V slovesno okrašeni sejni dvorani krajevne skupnosti Kočevje mesto je Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kočevje 13. januarja pripravilo slovesnost. Na njej je zaslužnim članom Manevske strukture Narodne zaščite župan Občine Kočevje in poslanec v Državnem zboru RS Janko Veber ob 15. obletnici MSNZ podelil zaslužne spominske znake. V nagovoru je med drugim povedal, da je ta nanašala in dobro organizirana ilegalna organizacija močno prispevala k osamosvojitvi Republike Slovenije ter končno prispevala tudi k nastanku slovenske vojske ter izgonu zadnjega vojaka iz že samostojne Slovenije oktobra 1991.

Zbrani pripadniki MSNZ so se dalj časa zadržali v medsebojnem prijetnem klepetu, spominih na minule dogodke in domislicah iz tistega časa. Ugotavljali so, da če takrat ne bi bilo ilegalne organizacije Manevske strukture Narodne zaščite, bi bile možne katastrofalne posledice za slovenski narod.

Spominske znake ob 15. obletnici MSNZ so prejeli naslednji zaslužni pripadniki: Franc Car, Matilda Čop, Jože Polovič, Jože Rački, Dušan Tošaj, Josip Abramovič, Miran Benegalija, Viktor Grabrijan, Stanka Kep, Pavel Krapež, Roman Lavrič, Živko Malnar, Branko Obratovič, Emil Perš, Anton Rački, Franc Volf ml., Cvetko Zorko, Vinko Farkaš ml. in Milan Žagar.

V letošnjem letnem načrtu dela OZVVS Kočevje je določeno, da na objektih, v katerih so bila tajna skladišča, namestijo spominske plošče kot zahvalo za sodelovanje, zanamcem pa v spomin na dogodke v letih 1990-1991, na čas, ko je nastajala samostojna država Slovenija.

Darko Čop

«Stisk roke pove vse». Pripadnik MSNZ Josip Abramovič (desno) in župan Občine Kočevje Janko Veber (levo). Foto: Gorazd Svete, FOTO -S-, Kočevje

NEKAJ UTRINKOV IZ DELA VETERANOV IZ SPODNJE SAVINJSKE DOLINE

Skupinska slika dobitnikov medalj s predsedniki vseh treh veteranskih organizacij in z županom Občine Polzela Ljubom Žnidarjem

Srečanje veteranskih organizacij

Na Polzeli so lani pripravili srečanje veteranskih organizacij Spodnje Savinjske doline iz vojne leta 1941/45 in osamosvojitvene vojne 1991. Prvo takšno skupno srečanje je bilo organizirano leta 2004 ob prazniku Občine Žalec. Dopoldne so lahko veterani uživali ob sejmu dobrot s kmetij, gobarski razstavi in športnih dejavnostih, ki so potekale na različnih lokacijah. Med seboj so se pomerili v tenisu, šahu, streljanju z zračno puško, pikadu in metanju krogov. K športnemu ozračju je svoje prispevala še odbojarska tekma med svetniki OS Občine Polzela in člani veteranskih organizacij. Zelo zanimiva je bila predstavitev Slovenske vojske in Policije. Mnogi so se popeljali na kratko vožnjo s terenskim vozilom in spoznali njegove zmožnosti. Zanimivo je bilo tudi opazovati pristajanje in dviganje policijskega helikopterja ter si ogledovati vojaško in policijsko opremo.

Osrednji del srečanja vseh treh veteranskih organizacij Spodnje Savinjske doline se je začel ob 13. uri s pozdravnimi govori, kulturnim programom, podelitvijo športnih priznanj in z družabnim srečanjem.

Ob koncu uradnega dela srečanja so razglasili še rezultate tekmovanj in najboljšim trem v vsaki panogi podelili medalje.

Tradicionalno srečanje družin

Pomembno in častno vlogo so pri osamosvajanju Slovenije odigrale tudi družine, ki so tajno skladiščile in varovale oborožitev Teritorialne obrambe in civilnih struktur. Vse te družine so bile za zasluge v vojni za Slovenijo odlikovane s priznanjem Slovenska družina. Od oktobra dalje in v spomin na 15-letnico tega pomembnega in zavednega dogodka pa bo na vsaki kmetiji odkrito spominsko znamenje. Na območju Spodnje Savinjske doline bo 13 takšnih obeležij. Prvi dve so slavnostno odkrili na Dobrovljah, preostala pa bodo v sodelovanju z občinami, kjer živijo družine dobitnice priznanj Slovenska družina, odkrili v prihodnjih tednih.

Območno združenje Zveze veteranov vojne za Slovenijo Spodnje Savinjske doline vsako leto organizira srečanje teh družin. Lani so to srečanje v sodelovanju z družinami in Občino Braslovče organizirali na Dobrovljah, kjer so imeli najprej dve priložnostni slovesnosti z odkritjem spominskih znamenj v spomin na oktobrske dogodke, ko so orožje in strelivo TO ter Sekretariata za ljudsko obrambo iz njihovih skladišč odpeljali na tajne lokacije k izbranim domačijam v Savinjski dolini.

Udeleženci lanskega srečanja družin, ki je bilo že šesto po vrsti, so se najprej zbrali na domačiji Rovšnik, po domače Jug, kjer je bilo skrito orožje Sekretariata za ljudsko obrambo Žalec. Podrobneje je dogodke

na tisti čas osvetlil Henrik Kranjc, ki je bil takrat zaposlen na Sekretariatu za ljudsko obrambo in tudi odgovoren za disperzijo orožja sekretariata na tajni lokaciji na Dobrovljah. Ob koncu je Henrik Kranjc z županom Občine Braslovče Markom Balantom in s predsednikom veteranske organizacije Zdenkom Terpinom odkril spominsko znamenje na hiši. Vsi skupaj pa so se še enkrat zahvalili mami Mariji in sinu Otu Rovšniku za prispevek, ki ga je dala njihova družina med slovenskim osamosvajanjem. Nato so se vsi odpeljali do Doma borcev; tam je potekala osrednja slovesnost tradicionalnega srečanja družin z odkritjem spominskega znamenja na domu in s podelitvijo spominskih znamenj vsem drugim družinam. Te so poleg do zdaj že odkritih znamenj na domačiji Rovšnikovih in Domu borcev prejele še družini Artelj in Lobnikar iz Marije Reke, družina Cijan iz Sešč, družina Čremožnik iz Dobriča, družina Završnik iz Zgornjih Grušovelj, družina Janžovnik iz Dobrovelj, družina Likeb iz Založ, družini Alojza Satlerja in Danija Satlerja iz Založ, družina Damjana Kosa iz Prapreč, družina Zlatka Freliha iz Pongraca in Planinski dom v Marija Reki.

Ob tej priložnosti so bili nekdanjim pripadnikom Manevrske strukture Narodne zaščite podeljeni tudi spominski znaki ob 15. obletnici ustanovitve MSNZ.

Odkritje spominskega znamenja na Domu borcev

Sprejem novih članov

Območno združenje Zveze veteranov vojne za Slovenijo Spodnje Savinjske doline je pripravilo sprejem šestintridesetih novih članov v svoje vrste, v katerih je zdaj že okrog 600 članov. Glede na pridobljen status veterana pa bi bila lahko ta številka tudi bistveno večja, saj ima možnost za status veterana vojne za Slovenijo skoraj 2000 oseb.

Na slovesnosti je zbranim novim članom veteranskega združenja spregovoril predsednik Zdenko Terpin. Seznanil jih je z delom veteranske organizacije, dejavnostmi, ki jih imajo, in s pravicami, ki jih kot veterani imajo po 50. letu. Spregovoril je tudi o času pred petnajstimi leti, ko se je začela pot v slovensko samostojnost. Izrazil je tudi obžalovanje, da mnogi ne znajo ali nočejo verodostojno razumeti tistega časa, ki je bil ključni za današnjo samostojnost in neodvisnost Slovenije.

Pripravil D. Naraglav

Predsednik Zdenko Terpin med govorom novim članov

Obiščite Svetino

Bralci se bodo strinjali z mojo trditvijo, da leži Vrunčev lovski dom na enem od najlepših koščkov naše domovine, na Svetini nad Štorami. Tega so se verjetno zavedali tudi Štorski borci davnega leta 1959, ko so zasadili prvo lopato in s prostovoljnimi delom v širih letih ter s 4680 opravljenimi urami leta 1962 zgradili dom, ki je bil namenjen oddihu borcev. Tega obdobja se z veliko nostalgijo spominjam tudi sam, ko sva hodila z očetom na Svetino, kjer je opravljal udarniško delo. Na nedeljo, 15. julija 1962, so slovesno odprli dom. Tega dne je bila odkrita tudi plošča na domu, na kateri je zapisano, da je dom posvečen junaku Franju Vrunču, komandantu 1. celjske čete, ki je bila ustanovljena v neposredni bližini.

Na Vrunčevem domu je bilo veliko dobro organiziranih proslav in raznih srečanj.

To je le na kratko navedena zgodovina Vrunčevega doma. Časi so se spreminjali in spremenilo se je tudi lastništvo Vrunčevega doma. Na veliko veselje borcev je Zelezarna Štore leta 1983 predala ta dom v lastništvo lovski družini Bojansko Štore. Pri izbiri novega lastnika je imela Zelezarna Štore, ki je bila, to lahko z vso odgovornostjo trdim, velika botra tega doma, resnično srečno roko. V vseh letih od prevzeta doma so člani lovskega doma dokazovali, da so odlični gospodarji, organizatorji in gostitelji.

Člani lovskega doma Bojansko Štore so dom temeljito preuredili in ga še vedno marljivo vzdržujejo. Tako so se vsi prazniki, ki izhajajo iz časa NOV, praznovali nemoteno še naprej. Za to gre zahvala vsem lovcem in njihovemu predsedniku Rajmiju Jelenu, ki vedno znova poudarja, da so vrata vsem ljudem dobre volje na široko odprta, predvsem pa, da so borci in veterani vedno dobrodošli.

Zaradi odlične lege doma in veličastnega razgleda z njega so v neposredni bližini postavili stolp za potrebe policije. Kolikor vem, pa tudi za potrebe takratne TO, saj smo v času agresije na Slovenijo leta 1991 ta dom in stolp varovali pripadniki TO. Zraven sem bil tudi sam in na to obdobje me vežejo zanimivi spomini. Nikoli v življenju si ne bom odpuštil, da nisem tistega nedeljskega popoldneva po vročinski nevihti, ki je zajela celjsko kotlino, slikal oblake, ki so se bohotali nad Savinjskimi Alpami. Tako mogočnih in tako veličastnih oblakov v življenju še nisem videl. V moji duši so napovedovali našo zmago. Imel sem prav.

Iz obdobja osamosvojitvene vojne in varovanja stolpa na Svetini je nastala še ena zgodba, ki je na 101. strani knjige mag. Viktorja Krajca (takratnega poveljnika TO Celje) z naslovom Izpolnjena pričakovanja.

Prav zaradi tega se mi je porodila misel, da ustanovimo v Štorah veteransko organizacijo, in letos mineva že šesto leto od njene ustanovitve. Tako smo na tem domu v zadnjem obdobju odkrili spominske plošče veteranom, častnikom, veteranski organizaciji Sever in Planinskemu društvu Štore. To ohranja spomin in izročilo pohoda legendarne 14. divizije od Gračnice pri Jurkloštru do Svetine.

Če boste obiskali dom, boste deležni odlične postrežbe in dobre hrane, predvsem pa tople besede. Pod to streho opravljajo letne konference skoraj vsa društva, v njem pa praznujejo posamezniki tudi razne življenjske dogodke ...

Torej, dragi bralci, kdor še ni obiskal tega doma, naj ga le in naj se tako sam prepriča, da vse, kar sem napisal, tudi drži. Vasica Svetina je bila že trikrat razglašena za najbolj urejeno hribovsko vas v Sloveniji.

Srečko Kržanec, Štore

Zbor veteranov OZVVS Ljutomer

Predstvo je pripravilo in 10. februarja izvedlo zbor veteranov OZVVS Ljutomer. Od 225 vabljenih, ki so poravnali članarino za lansko leto, se je zbora udeležilo 83 članov, to je skoraj 37 odstotkov. Zbora so se udeležili vsi štirje župani, predsednik pokrajinskega odbora ZVVS za Pomurje Ivo Šmodiš, predstavnik OZVVS Gornja Radgona, predsednik ZZB, predsednik ZŠC in novinarji.

Po izvedbi slavnostnega veteranskega dejanja so sledila poročila predsednika o delu v letu 2005, finančno poročilo in poročilo nadzornega odbora. Sekretar je nato podal predlog dela in finančni načrt za leto 2006. Iz poročil je bilo razvidno, da so poslovali in delali zelo uspešno. Kupili so tri slavnostne veteranske obleke, devet veteranskih jaken, digitalni fotoaparati in ob pomoči ZVVS tudi računalnik.

Zbora veteranov OZVVS Ljutomer se je od 225 vabljenih, ki so poravnali članarino za lansko leto, udeležilo 83 članov, to je skoraj 37 odstotkov.

Program dela so uresnili skoraj v celoti, saj so izvedli strokovno ekskurzijo in si ogledali vojaški muzej v Lokvi ter Škočjanske jame, udeležili so se vseh prireditev, ki jih je organizirala zveza. razen veteranskih športnih iger, ker jim ni uspelo sestaviti ekipe. Odpadel je tudi tradicionalni spust po Muri zaradi visoke vode, poplav in blata. Kot nadomestilo za ta spust so organizirali streljanje z malokalibrsko puško in s pištolo. Streljanje je bilo kljub slabemu vremenu izredno uspešno, zato so se odločili, da tudi ta dejavnost postane tradicionalna. Oktobra pa so izvedli že 5. tradicionalni pohod veteranov po Slovenski goricih. Z vsemi dejavnostmi so bili vsi udeleženci zelo zadovoljni, zato so vse vključili tudi v letni program dela za leto 2006.

Na seji predsedstva so ob 15. obletnici svojim članom slavnostno podelili spominske znake MSNZ, spominske medalje ZVVS, izkaznice novim članom in srebrno plaketo ZVVS sekretarju Marku Miliču.

Med razpravljavci na zboru je bilo največ kritike izrečene o nepočasnem sprejemanju veteranske zakonodaje in odnosih oblasti do veteranov vojne za Slovenijo in vseh tistih, ki po sedaj veljavnem zakonu nimajo pravice do statusa veterana, so pa nemalo prispevali, da smo dosegli to, kar danes uživamo vsi državljani Slovenije, tj. svobodno in samostojno Slovenijo.

Marko Milič

Obisk Vojašnice generala Maistra v Mariboru

V torek, 14. februarja, je 45 dijakov ljutomerske gimnazije obiskalo Vojašnico generala Rudolfa Maistra v Mariboru. Pri organizaciji je pomagalo Prleško društvo generala Maistra oziroma predsednik društva Milan Bolkovič iz Uprave za obrambo Murske Sobotice, ki jih je tudi spremljal med obiskom. Na pobudo društva, katerega namen je ohranjanje spomina in lika generala Maistra, sta lani nastali dve raziskovalni nalogi z zgodovinskega področja. Maja Fras, Katja Horvat in Damijan Yučko so v nalogi predstavili Maistrove sodelavce in borce iz Prekmurja ter njihovo prizadevanje za priključitev Prekmurja h Kraljevini SHS. Zelo sistematično in pregledno so predstavili vlogo posameznikov pri procesu priključitve Prekmurja k prvi jugoslovanski državi. Dijakinji 2. e-letnika Anja Ferlina in Iris Kramberger sta v svoji nalogi raziskali odziv Prlekov na Maistrov poziv k obrambi severne slovenske meje leta 1918/19. Osredotočili sta se predvsem na vojaško in politično dogajanje v Prlekiji v prelomnem obdobju po koncu prve svetovne vojne, ko je razpadla avstro-ogrška monarhija in so se po Evropi risale nove meje. V drugem delu naloge sta predstavili tudi borce iz Prlekije, ki so tvegali svoja življenja za dobro slovenskega naroda. Obe nalogi sta nastali pod mentorstvom profesorjev zgodovine Danila Obala in Franca Čuša.

Namen obiska v vojašnici, ki nosi ime prav po enem od najpomembnejših Slovencev in v spomin na katerega smo novembra lani v Sloveniji prvič praznovali državni praznik, je bil predstaviti omenjeni raziskovalni nalogi zaposlenim. Poslušalci so bili nad predstavitvijo navdušeni in poveljnik 37. vojaškoteritorialnega poveljstva major Miran Fišer je nastopajočim predal spominski kovanec tega poveljstva. Vodstvo vojašnice je za dijake ljutomerske gimnazije pripravilo promocijo Slovenske vojske in ogled vojašnice. Predstavljeno je bilo delovanje vojaških enot, nastanjenih v vojašnici. Dijaki so si lahko ogledali tudi del razpoložljive vojaške tehnike, obenem pa so se seznanili s poklicem vojaka, ki se je pojavil s profesionalizacijo Slovenske vojske. Obisk v vojašnici se je končal z okusno malico v vojaški jedilnici. Tako sodelovanje ljutomerske gimnazije z Ministrstvom za obrambo in s Slovensko vojsko poteka že kar nekaj časa. V okviru praznovanja občinskega praznika občine Križevci, ko je Uprava za obramba Murska Sobota izvedla seznanitev fantov z vojaško dolžnostjo in predstavitev vključevanja v Slovensko vojsko, je bila naloga prvič predstavljena. V Gornji Radgoni so jo predstavili ob prvem državnem prazniku generala Rudolfa Maistra - Vojanova. V torek, 7. marca, so vnovič sodelovanju z Društvom generala Maistra za Prlekije obiskali vojašnico v Ljubljani; dijaki so pripadnikom Slovenske vojske predstavili svoji raziskovalni nalogi, sami pa so se seznanili z vlogo in delovanjem Slovenske vojske.

Prleško društvo general Maister si šteje v veliko čast, da lahko promovira Slovensko vojsko ter daje dijakom zgled domoljubnosti in pripadnosti.

Milan Bolkovič - Bole

OZVVS Kočevje volili

Člani OZVVS Kočevje so se na letošnji zadnji marčevski dan v dvorani zgodovinskega Šeškovega doma, ki jim jo je za to priložnost prijazno odstopila kočevska občina, po štirih letih znova zbrali na volilnem letnem zboru. Pozdravu predsednika združenja Darka Čopa je sledilo veteransko dejanje, potem pa so udeležence zbora in goste s priložnostnim koncertom razveselili učenci in pedagogi Glasbene šole Kočevje. V polurnem programu so predstavili širok razpon glasbene poustvarjalnosti, ki sega od narodnozabavnih in zimzelenih melodij do del starejše in sodobne, t. i. »resne« glasbe. Po pozdravnih nagovorih predsednika PO ZVVS Ljubljana okolica ter gostov iz Bele krajine, Ribnice in Velikih Lašč (vabilu veteranov se je odzvala tudi ZZBNOB Kočevje, prijatelji iz OZVVS Domžale in kočevski župan ter poslanec Janko Veber pa so se zaradi neodložljivih obveznosti opravičili) je zbor začel delo. Z javnim glasovanjem je sprejel poročilo predsedstva OZVVS, finančno poročilo ter poročili nadzornega odbora in častnega razsodišča, potem pa organom združenja podelil razrešnico. Sledile so tajne volitve novih organov. Medtem ko je volilna komisija preštevala glasove, je zbor za častnega predsednika imenoval dosedanega prvega moža OZVVS Darka Čopa in ob konstruktivni razpravi, ki sta jo spodbudila Alojz Čampa in Rudolf Karničnik, potrdil letni načrt dela za leto 2006. Za dolgoletno poštvrtovalno in uspešno delo v OZVVS je bronasto plaketo zveze veteranov prejel nekdanji sekretar združenja Alojz Čampa. Kot je ob tej priložnosti posebej poudaril Darko Čop, je Čampa kot prvi sekretar OZVVS Kočevje izvrstno opravil izjemno zahtevno delo pri vzpostavitvi celotne administracije združenja, na pomoč pa je bil vselej pripravljen priskočiti tudi po prenehanju funkcije in je do danes ostal aktiven član območne veteranske organizacije.

V razpravi o splošnih vprašanjih je bila posebej poudarjena želja veteranov, da bi lahko na svojih letnih zborih pogosteje pozdravili predstavnike vodstva ZVVS in morda ob priložnosti tudi predsednika zveze Srečka Lisjaka. Član združenja Miftar Kuklec je kot Albanec, ki je v Sloveniji pred desetletji našel novo domovino, izrazil veselje nad uspešno slovensko potjo v samostojnost in pozval k umirnitvi neproduktivnih sporov o preteklih dogodkih. Vse tiste, ki se že leta trudijo z organizacijo vsakoletnih skupnih izletov članov,

Utrinek iz programa učencev Glasbene šole Kočevje

pa so še posebej razveselile besede zahvale, ki jim jih je namenil Marjan Dupin.

Ker je bilo ugotavljanje izida volitev v organe OZVVS zaradi večjega števila kandidatov zelo zahtevno, je volilna komisija imela obilo dela, tako da je predsednik komisije Bojan Šobar članom združenja rezultate glasovanja lahko sporočil šele malo po 20. uri. V naslednjem štiriletnem mandatu bo OZVVS Kočevje vodil Anton Vovko, njegov namestnik bo Mihael Petrovič st., sekretar Mihael Petrovič ml., člani predsedstva pa Stanislav Pogorelec, Darko Čop, Miran Benegalija in Bogdan Žnidaršič. Nadzornemu odboru bo predsedoval Samo Pogorelec, ki mu bosta ob strani stala člana Štefan Cimer in Tomaž Trope, v častnem razsodišču pa bosta poleg predsednika Leona Behina soodločala še Branko Obravnič in Blaženko Štimec. Po uspešnem delu predhodnikov organe OZVVS že kmalu čakajo novi izzivi, med drugim prenovitev pravil združenja, ki jih bo treba uskladiti s spremenjenim statutom ZVVS.

Večurno naporno delo je zbor končal z veteranskim srečanjem, na katerem so veterani v sproščenem ozračju pokramljali o tem in onem ter obudili spomine na obdobje pred poldrugim desetletjem, ko so se med njimi v najtežjih trenutkih spletile tovariške in prijateljske vezi.

Besedilo: Mihael Petrovič ml.
Foto: Anton Vovko

Prednovoletno srečanje veteranov

Združenje veteranov vojne za Slovenijo Veteran Nova Gorica je konec lanskega leta pripravilo prednovoletno srečanje članov, ki so se ga udeležili tudi njihovi partnerji. Srečanje je bilo v športni dvorani v Biljah. Vsak veteran je za minimalni prispevek dobil veteransko majico in prigrizek s pijačo.

Vse skupaj je najprej pozdravil gostitelj, sicer župan Občine Miren - Kostanjevica Zlatko - Martin Marušič. Srečanja so se udeležili tudi predsednik ZVVS Srečko Lisjak, župan Občine Šempeter - Vrtojba Dragan Valenčič, podžupan Mestne občine Nova Gorica Andrej Miška ter podžupan Občine Brda Aleš Simčič.

Vse prisotne je pozdravil tudi novi predsednik OZVVS Veteran Nova Gorica Toni Gleščič ter predstavil okvirne smernice nadaljnjega delovanja organizacije. Ob tej priložnosti je predal zastave ZVVS predsednikom vseh osmih sekcij v okviru OZVVS Nova Gorica. Za dobro ozračje na srečanju je najprej poskrbel domači etnoansambel Suha špaga, za ples in dobro razpoloženje pa ansambel Plamen. Ob dobri glashi in hrani se je kakih 650 veteranov vojne za Slovenijo z novogoriškega območja zabavalo in obujalo spomin na osamosvojitvene dni.

Bogdan Potokar

Tudi v Litiji »Uporniki z razlogom«

Vojaški muzej Slovenske vojske je skupno z Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo Litija – Šmartno pri Litiji organiziralo razstavo o nastanku Manevrske strukture Narodne zaščite. Postavljena je bila v avli Občine Litija, kjer je bil mogoč ogled od 25. novembra do 8. decembra.

Obiskovalci razstave so se seznanili z delovanjem in s pripravami na osamosvojitveni proces leta 1990. Nazorno so bile prikazane ustanovitve in dejavnosti MSNZ v slovenskem merilu – po pokrajinah. Prvič po petnajstih letih pa je bila občanom predstavljena tudi dokumentirana dejavnost od zadržanja orožja, tajnega skladiščenja oborožitve, lokacije tajnih in rezervnih skladišč do vodenja MSNZ v občini. Ob tej priložnosti so bile podeljene spominske medalje ob 15. obletnici MSNZ in listine častni naziv »Slovenska družina«. Prejeli so jih tisti, ki so sodelovali pri projektu MSNZ leta 1990 ter odvozu oborožitve v tajna skladišča. Razstavo je predstavil pomočnik kustosa pri Vojaškem muzeju SV nadporočnik Albin Mikulič, odprl pa župan Občine Litija Mirko Kaplja.

Boris Žužek

V Litiji so občanom prvič po petnajstih letih dokumentirano predstavili zadržanje orožja, tajno skladiščenje oborožitve, lokacije tajnih in rezervnih skladišč ter vodenje MSNZ v občini.

Sevniški veterani so bili delovni

Predsedstvo sevniškega območnega združenja se je z drugimi telesi organizacije še zadnjič leta 2005 sestalo 2. decembra ter obravnavalo predloge programa in finančnega načrta za leto 2006.

Še pred tem so pregledali izvajanje programa za leto 2005 in ugotovili, da so vse, kar so načrtovali, v zadovoljstvo članov združenja uspešno

Predsedstvo OZVVS Sevnica pri delu

opravili. Posebej so bili zadovoljni, da so novoustanovljena delovna telesa prevzela nase kar precejšen del prejšnjih bremen predsedstva ter še posebno predsednika in sekretarja. Uspešnost delovanja teh teles je treba izkoristiti tudi v nadaljevanju mandata.

Predsedstvo je za leto 2006 sprejelo predlog programa in finančnega načrta, ga posredovalo vsem članom v pisni obliki ter razglasilo na svoji oglasni deski.

S sredstvi članarine, sredstvi proračuna Občine Sevnica in z namenski sredstvi ter lastno udeležbo članov združenja predvideva za letos naslednji program: izdelati nadstrešek nad vhodom v nove prostore ter urediti njihovo ogrevanje, organizirati soudeležbo članov na pohodu po poti generala Maistra, ob dnevu veteranov na Geossu in tradicionalnem pohodu na Triglav, množično udeležbo članov na veteranskem srečanju ob 15. obletnici vojne za Slovenijo na letališču v Slovenj Gradcu, obisk Posavskega muzeja v Brežicah in vojašnice v Cerkljah, sodelovati na srečanju veteranov Posavja v Brežicah, organizirati odkrite spominske plošče MSNZ 1991 na Ponikvah pri Studencu, kjer je bilo tajno hranjeno orožje pred vojno v letih 1990 in 1991, pripraviti srečanje nekdanjih pripadnikov enote za posebne namene intervencijskega voda, nato izlet v neznanu z družabnim srečanjem ter udeležiti se še nekaterih drugih spominskih srečanj v občini in po Sloveniji. Vse člane in prihodnje člane so povabili na letni zbor združenja 21. aprila.

Na koncu je predsedstvo obravnavalo tudi predloge komisije za statusna vprašanja o podelitvi priznanj. Vse predloge je predsedstvo sprejelo in se odločilo, da bo priznanja podelilo na letnem zboru aprila.

Po končanem delu so se prisotni še kar nekaj časa zadržali v prijetnem klepetu.

Ljubo Motore

Spominska plošča ZVVS krasi Gornjakov dom

Na dan samostojnosti Republike Slovenije, 26. decembra 2005, so se člani Območnega združenja vojne za Slovenijo Slovenske Konjice odpravili v občino Vitanje s prav posebnim namenom. Skupaj z gosti so na domačiji Gornjakovih iz Brezna nad Vitanjem odkrili spominsko ploščo ZVVS.

Zbrane je nagovoril Alojz Gornjak.

Veterani in gostje, med katerimi so bili župan Občine Vitanje Slavko Vetrh, poslanec v Državnem zboru Rudolf Petan, generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman, predsednik OZZBNOV Slovenske Konjice Franjo Marošek ter predstavniki OZVV Celje, Šmarje pri Jelšah, Store in Laško, so se zbrali pred občinsko stavbo v Vitanju. Z avtobusom so se nato odpeljali do domačije Alojza Gornjaka v Brezen. Nepogrešljivi ljudski pevci s Stranic so zapeli himno in program, ki ga je povezoval Danijel Oplotnik se je začel. Predsednik OZVVS Slovenske Konjice Ivan Pavlič je zbrane pozdravil in povedal, da so lahko občani občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče še posebej ponosni na 17. maj 1990, ko so najodgovornejši častniki in podčastniki takratne TO Slovenske Konjice s podporo takratne občinske izvršilne oblasti odklonili ukaz o predaji orožja v skladišča JLA. Orožje, strelivo in dokumentacijo so skrili po različnih lokacijah, ena izmed teh je bila tudi pri Gornjakovih. Besedo je prevzel župan Slavko Vetrh in se zahvalil družini Gornjak za pogum pred petnajstimi leti, ko so na njihovi domačiji shranili ogromne količine orožja in s tem dejanjem tvegali svoja življenja.

Danijel Oplotnik je orisal dogajanje iz leta 1990 in takratni dogovor o hrambi orožja. Z Alojzom Gornjakom sta se spoznala v Uniorju, za ka-

tere je Alojz izdeloval razne izdelke iz lesa. Na vprašanje, ali lahko pri njem hranijo orožje, je padla prava domača beseda: »Parvlajc orožje gorsam, se je dost plača. Našim domačim pa nič povajdat, pa tudi ukul ne govorit.« Takšnih in podobnih dogovorov je bilo pred petnajstimi leti veliko. K sreči se je izteklo vse dobro za slovenski narod.

Nato je sledilo slovesno odkritje spominske plošče, to sta storila župan Slavko Vetrh in Jože Kuzman. Zbranim je na kratko spregovoril tudi Alojz Gornjak, katerega je dogodek zelo ganil. Pozneje nam je ob pogostitvi, ki jo je z domačimi pripravil za vse zbrane, povedal: »Takrat je bila potrebna pogumna in hitra odločitev. Ni bilo veliko časa za razmislek. Bil sem ponosen, da so mi zaupali toliko orožja. Ko pa je počila prva puška v bran Slovenije, me je pa kar malce stisnilo pri srcu. Šele takrat sem spoznal, da sem s tem dejanjem tvegaj svoje življenje, življenja družine in svoje premoženje. Lahko rečem, da mi za storjeno ni bilo žal, in danes lahko s ponosom pokažem na spominsko ploščo, ki krasi naš dom.« Župan Slavko Vetrh je nato zbrano družbo povabil na kosilo v Vitanje; tam se je še enkrat izkazal Alojz Gornjak in vsem razdelil spominska darila.

Jože Gumzej

Uspešni belokranjski veterani

OZVVS Bela krajina je imelo letos zbor 18. marca v OŠ Belokranjskega odreda v Semiču, kjer so jim za uvod pripravili lep kulturni program. Zbora se je udeležilo 176 članov in gostje: predstavniki OZVVS Kočevje, OZVVS Novo mesto, OZVVS Trebnje, Združenja Sever, ZSC Metlika, predstavniki ZB vseh treh belokranjskih občin in predstavnica 32. VTP iz Novega mesta. Delo zbora so začeli s simbolnim veteranskim dejanjem.

Lani so bili belokranjski veterani zelo aktivni, saj so organizirali in bili udeleženi pri več kot 40-tih dejavnostih. Poleg uresničevanja lastnih nalog so se vključili tudi v dejavnosti, ki jih je pripravila ZVVS na regijski ali državni ravni. Organizirali so tudi osrednjo prireditev za Dolenjsko in Belo krajino v počastitev 15. obletnice MSNZ na tem območju. Na podlagi podpisane listine o sodelovanju so se udeležili prireditev sorodnih veteranskih organizacij. Prvič letos so se vključili tudi v mednarodno sodelovanje, saj so se udeležili obiska pri veteranih na Madžarskem. Zbor je sprejel vsa poročila ter potrdil finančno ovrednoten načrt dela za leto 2006.

Tudi v tem letu čaka belokranjske veterane veliko nalog, saj jih je kar nekaj postalo že tradicionalnih. Letos mineva 15 let od vojne za samostojno Slovenijo, zato bodo to ustrezno zaznamovali z več dejavnostmi. Organizirali bodo tudi osrednjo belokranjsko proslavo v počastitev tega jubileja. Na zboru je predsednik OZVVS Bela krajina Branko Kobetič podelil priznanja za sodelovanje in požrtvovalno delo v ZVVS. Spominsko plaketo ZVVS sta prejela 32. vojskoteritorialno poveljstvo iz Novega mesta in Občina Semič. Bronaste plakete ZVVS so prejeli člani Branko Adlešič, Franc Banovec, Robert Gregorič, Pavel Šprajcer in Slavko Malešič. Predsednik je podelil tudi izkaznice članom, ki so bili v zadnjem času sprejeti v OZVVS. Tako so letošnji zbor uspešno pripeljali do konca. Sledilo mu je običajno veteransko druženje, ki je potekalo v prijetnem in sproščenem ozračju.

Slavko Malešič

Predstavnica 32. VTP iz Novega mesta sprejema spominsko plaketo.

Podpis listine o medsebojnem sodelovanju med Zvezo združenj borcev in udeležencev NOB Litija, Policijskim veteranskim društvom Sever, odbor Litija, Območnim združenjem slovenskih častnikov Litija in Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno pri Litiji

Volilni občni zbor ZVVS Litija

V sejni sobi občine Litija so se 25. novembra zbrali člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija in pregledali ter ocenili svoje delo v prvem mandatnem obdobju. Kljub izredno slabemu vremenu se je volilnega občnega zbora udeležilo več kot 83 odstotkov članov, ki so bili izvoljeni na aktivih po krajevnih skupnostih. Zbora so se udeležili še župan in podžupan Občine Litija, načelnik UE Litija, predsednik PO ZVVS Ljubljanske pokrajine, predsedniki Občinskega odbora ZB Litija, društva »Sever Ljubljana in odbora Sever Litija«, Območnega združenja slovenskih častnikov Litija, Območnega odbora vojnih invalidov in komandir Policijske postaje Litija. Prisotni so počastili spomin na preminule veterane in prvič izvedli veteransko simbolno dejanje miru, svobode, neuklonljivosti, zmage - ponosa, spomina in opomina.

Sledilo je poročilo predsednika območne organizacije, v katerem so bili nanizani številni izvedeni programi in sodelovanje z mnogimi sorodnimi organizacijami. Nanizane so bile tudi težave, kot so finančna sredstva in prostor za delovanje društva.

Občni zbor je izvolil predsedstvo, nadzorni odbor in častno razsodišče. Sprejel je program dela in finančni načrt za leto 2006. Za uspešno in prizadevno delo v minule obdobju sta predsednik območnega združenja Richard Urbanc in predsednik PO ZVVS Ljubljanske pokrajine podelila bronasto plaketo ZVVS veteranoma Francu Maliju in Borisu Žužku. Pomembno dejanje občnega zbora je bila sprememba imena društva, tako se društvo odslej imenuje »Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno pri Litiji«; s tem so zajeti vsi veterani obeh občin.

Osrednji del občnega zbora je bil podpis listine o medsebojnem sodelovanju med Zvezo združenj borcev in udeležencev NOB Litija, Policijskim veteranskim društvom »Sever«, odbor Litija, Območnim združenjem slovenskih častnikov Litija in Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno pri Litiji.

Ob koncu sta zbrane pozdravila še župan Občine Litija Mirko Kaplja in predsednik PO Ljubljanske pokrajine Bojan Končan.

Zbor so litijski in šmarski veterani končali z družabnim srečanjem.

Boris Žužek

Skupina koroških veterank in veteranov, ki so novo leto 2006 dočakali v domu vojnih veteranov na Obretanovem.

Praznovali so na domu vojnih veteranov

Tudi lani so se veteranke in veterani iz Mežiške doline zbrali na domu na Obretanovem, kjer so praznovali novo leto.

Kljub obilnemu sneženju niso klonili in so se z dobro zimsko opremo odpravili na 1000 metrov nadmorske višine pod Uršljo goro. Tam stoji njihov dom, ki so ga s pomočjo veteranov, veterank, krajanov in sponzorjev lepo obnovili in dogradili, tako da jim je vsem v velik ponos.

Veteranke so poskrbele za dobro jedajočo in pijačo, veterani pa so očistili sneg okoli doma, poskrbeli za vodo, vsi skupaj pa so dom okrasili, da je bilo ozračje res pravo novoletno. Izobesili so tudi slovensko zastavo. Za glasbo so poskrbeli kar sami, saj so sestavili ansambel, ki se je dva meseca intenzivno pripravil na svoj veliki trenutek. Poskrbeli so tudi za prihod Božička, ki jih je obdaril z lepimi darili. Ob polnoči, ko so zagorele sveče, je zagorel tudi lep ognjemet, za katerega sta poskrbela veterana Janko in Milan.

Po neprespani, a prijetni noči so naslednji dan najprej veselo čistili notranjost, nato pa še okolico doma, da so se sploh lahko vrnili na domove, saj je čez noč zapadlo veliko novega snega.

Anton Štrigl

Spomin na 15. obletnico vojne za Slovenijo je živ

V lenarskem domu kulture je bil letni zbor Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo 1991 Lenart. Ta združuje veterane iz občin Benedikt, Čerkvenjak, Lenart in Sveta Ana ter ima 286 članov. Zbora so se udeležili tudi predstavniki območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo iz Gornje Radgone, Ruš in Koroške, lenarski podžupan Franc Krivec, predsednik trojiške Krajevne skupnosti Franc Rojko in predsednik občinskega odbora ZZB NOV Lenart Darko Rebernik.

Kot je v skrbno pripravljene poročilo o delu združenja v minulem letu poudaril predsednik Peter Leopold, so lani skupaj opravili kar 26 večjih nalog. Obsežen delovni program so povsem uresničili, izjema so bile načrtovane zgodovinske učne ure po osnovnih šolah. Te so žal odpadle, ker jim ni uspelo pravočasno pripraviti primerne gradiva. To bodo nadomestili letos in učne ure o slovenskem osamosvojanju v letih 1990-1991 izvedli na vseh osnovnih šolah. Tudi lani so posebno skrb in pozornost namenjali urejanju veteranskega statusa članom, skrbno so zbirali dokumentarno gradivo in uredili evidence, seznanjali javnost z dogodki 1990-1991, odkrili so spominsko ploščo ob 15-letnici Manevske strukture Narodne zaščite v Lenartu, dobro so sodelovali z vsemi občinami, s sosednjimi združenji in z drugimi veteranskimi organizacijami. Na zboru so poročilo o uspešnem in razgibanem delu združenja v minulem letu sprejeli in potrdili. Razpravljali so tudi o letošnjem delovnem programu s finančnim načrtom in ga prav tako soglasno sprejeli. Načrtujejo veliko dejavnosti in prireditve. Med drugim se bodo lenarski veterani vojne za Slovenijo 1991 udeležili pohoda po poti generala Maistra v Uncu, sodelovali bodo na

praznovanju ob dnevu Zveze veteranov vojne za Slovenijo v središču Geoss in se udeležili velikega veteranskega srečanja ob 15-letnici vojne za Slovenijo, ki naj bi bilo na letališču v Slovenj Gradcu. Organizirali bodo tradicionalni pohod po poti generala Maistra za veterane iz Štajerske in Pomurja na Zavrhu, udeležili se bodo tekmovanja veteranov v ribolovu na Ptuju, pohoda na Triglav, obiska pri veteranih na Madžarskem in drugih podobnih prireditve. Poleg že omenjenih zgodovinskih učnih ur bodo konec novembra v Lenartu organizirali tudi okroglo mizo v počastitev 15. obletnice osamosvojitve Slovenije. Na njej naj bi spregovorili o nekaterih manj znanih dogodkih iz tega časa in o prispevku lenarskih udeležencev vojne za Slovenijo 1991. Ker v Lenartu ni bilo bojnih akcij, so se pripadniki takratne Teritorialne obrambe aktivno udeležili bojev v Gornji Radgoni, Konjišču in na Tratah. Del tega dogajanja je popisan tudi v spominskem zborniku »Čas odločitve 1990-1991«, v katerem je zbrano tudi veliko dokumentarnega gradiva. Še naprej bodo pomagali pri urejanju veteranskega statusa, pomagali bodo socialno ogroženim članom in sodelovali z drugimi veteranskimi organizacijami. Ob dnevu upora proti okupatorju se bodo udeležili skupne proslave v počastitev 65-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte in se udeleževali tudi vseh drugih spominskih slovesnosti ob obletnicah dogodkov, ki so povezani s pripravami na slovensko osamosvojanje in z vojno za Slovenijo 1991.

Na letnem zboru so za novega podpredsednika območnega združenja izvolili Božidarja Kolarja, za blagajnika Marjana Ručigaja, za člana predsedstva pa Stojana Bračiča in Ivana Velo. Podelili so tudi nekaj priznanj in zahvalnih listin zaslužnim članom in sodelavcem združenja ter novim članom veteranske organizacije podelili članske izkaznice. Lani so jih sprejeli 23.

Mag. Marjan Toš

Utrinek z odprtja razstave v kočevskem likovnem salonu.

Razstava o bojih za severno mejo gostovala v Kočevju

V okviru tradicionalnega sodelovanja med OZVVS Kočevje in Slovensko vojsko je Vojaški muzej SV v kočevskem likovnem salonu pripravil razstavo o bojih za severno mejo. Obiskovalci razstave so tako med 9. in 16. marcem ob panojih s komentiranim gradivom lahko podoživeli zgodovinske trenutke izpred skoraj devetih desetletij, ko se je odločalo o usodi slovenskega etničnega ozemlja na Štajerskem in Koroškem. Razstavo je z avtentičnimi eksponati iz prve svetovne vojne dopolnil Tomaž Trope, član OZVVS Kočevje.

Na slovesnosti ob odprtju je po pozdravnem nagovoru predsednika OZVVS Darka Čopa avtor razstave nadporočnik Albin Mikulič zbranim najprej predstavil razvoj vojaškega muzejstva v oboroženih silah Republike Slovenije, potem pa jih popeljal skozi najpomembnejše dogodke obdobja med sarajevskim atentatom in dokončnim oblikovanjem naše severne meje. Župan Občine Kočevje Janko Veber, ki je prevzel tudi pokroviteljstvo nad razstavo, se je v prvem delu svojega nastopa ozrl na tvorno sodelovanje med kočevskimi veterani in občino, v drugem, osebnobarvanem delu pa obudil spomin na svojega sokrajana in svojega deda, ki sta se bojevala v vrstah Maistrovih borcev.

Po predlanski razstavi o Slovenski vojski in lanski postavitvi »Uporniki z razlogom«, ki je bila posvečena Manevrski strukturi Narodne zaščite, je razstava o bojih za severno mejo že tretja predstavitev, ki sta jo v Kočevju skupaj pripravila Vojaški muzej SV in območno veteransko združenje. Želja kočevskih veteranov je, da bi takšne prikaze naše vojaške zgodovine nadaljevali. Zato upajmo, da pozdrav, s katerim so se udeleženci ob koncu razšli, ni bil le izraz slovesa, temveč tudi napoved novega skupnega podviga ob letu osreje.

Mihael Petrovič ml.

OBMOČNO ZDRUŽENJE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO DOMŽALE IN NJEGOVIH 13 LET ŽIVLJENJA

Kljub občasnim nizkim udarcem se nismo predali

Vsako društvo ali organizacija ima svojo zgodovino nastanka in kroniko nadaljnjega delovanja v prostoru in času. To velja tudi za veteransko združenje OZVVS Domžale. Kako se je rojevala in rasla naša organizacija!

Prav je, da se v letošnjem letu, ko praznujemo 15-letnico državnosti in osamosvojitve naše države, spomnimo tudi prvih korakov organiziranega nastajanja veteranske organizacije, ki je z ustanovnim zborom v Cankarjevem domu v Ljubljani 10. oktobra 1993 dobila svoje ime Združenje veteranov vojne za Slovenijo.

Prve ideje o novi organizaciji, ki bi združevala udeležence in udeležence vojne za Slovenijo, pa so se pojavile že kmalu po vojni.

Na našem območju, ki je takrat zajemalo območja občin Domžale, Lukovica, Mengeš

in Moravče, smo se 13. maja 1993 prvič po osamosvojitvi in vojni za Slovenijo sestali v gasilskem domu v Mengšu z jasnimi cilji: začeti formirati jedro območne veteranske organizacije in pridobivati člane prihodnje ZVVS.

Pobudo in organizacijo prvega sestanka zainteresiranih predstavnikov iz vrst Teritorialne obrambe Domžale in predstavnikov posameznih občin je vodil poznejši predsednik PO ZVVS Ljubljana okolica Elo Rijavec.

Spominjam se tistega sestanka, saj je bila že ideja oziroma zamisel pohvale vredna

iniciativa, ki mora uspeti. Ker sem delal na Območnem poveljstvu Teritorialne obrambe Domžale, sem v tej iniciativi takoj videl vlogo posameznikov z domžalskega poveljstva TO pri začetkih organiziranja in delovanja nove veteranske organizacije, ki je v nas vzbujala vznemirjenost pred prihodnjo dejavnostjo, saj večini generacij bojevnikov iz leta 1990-1991 ni bila znana niti podrobneje opredeljena.

Vendar ni šlo vedno vse tako lahko. Že takrat so nekateri posamezniki zadevo opazovali bolj »od daleč« ali pa »zelo previdno«. Še danes ne vem, kateri so bili ti razlogi?! Mogoče so razmišljali takole: Spet ena od tistih idej ali projektov kot MSNZ, zato počakajmo nekoliko časa, da vidimo, kako se bodo stvari razvijale. Ali pa so se ustrašili prihajajočega dela in dejavnosti ter so počakali na poznejša obdobja, ko

V IZVAJANJU ČASTNE STRAŽE SO SODELOVALI VETERANI VOJNE ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO.

Boris
Bunc

Darko
Erhart

Dušan
Gorše

Domitnik
Grmek

Branko
Hafner

Martin
Jurkovič

Danilo
Kastelic

Marjan
Kveder

Franc
Peterca

so zadeve postale organizirane, utečene in tudi manj tvegane kot na začetku. Takšni odnosi in gledanja so me kar močno razočarala, še posebno pri tistih, pri katerih bi tudi po službeni dolžnosti pričakoval ravno nasprotno.

Pa se kljub občasnim nizkim udarcem nisimo predali.

Po 15 letih samostojnosti in 13 letih začetka delovanja veteranske organizacije trdim, da smo močnejši, kot smo bili na začetku leta 1993. Pa še močnejši in številčnejši bomo, saj je še vedno dokaj veliko število udeležencev vojne za Slovenijo leta 1991, ki niso včlanjeni v Zvezo veteranov vojne za Slovenijo. Tudi za naše območje velja ta ugotovitev.

Tako letos, ob 15-letnici samostojnosti, načrtujemo srečanje pripadnikov vojnih enot TO Domžale iz leta 1991, na katerem bo priložnost za obujanje marsikaterega spomina na vojne dogodke leta 1991 in se tudi včlaniti v ZVVS oziroma naše OZVVS Domžale.

Ob bližajočem se dnevu državnosti, 25. juniju, pa želim predstaviti dejavnost našega združenja 25. junija 2005, ko smo izvajali deset ur častne straže s prapori pri »Obležju braniteljem slovenske samostojnosti« v Domžalah, obenem pa vsem veterankam in veteranom čestitati ob dnevu državnosti.

Častna straža na dan državnosti 25. junija 2005 pri obležju »Braniteljem slovenske samostojnosti« v Domžalah.

S temi dejanji smo in bomo simbolno počastili in obudili spomine na dogodke leta 1991, ko je slovenski narod prvič v svoji zgodovini razglasil samostojnost in neodvisnost.

Na ta način smo in bomo javnosti pokazali, da smo ponosni na našo mlado državo.

Da se zavedamo našega prispevka v letih 1990-1991, da spoštujemo in negujemo državne praznike, da spoštujemo državne simbole in da nam ni žal vloženega truda niti časa za plemenito in častno držo ob našem pomniku v parku poleg zgradbe Občine Domžale.

Domnik Grmek

HVALA VAM ZA SODELOVANJE IN IZKAZANO SPOŠTOVANJE!

Slavko Pevec

Zdravko Popit

Boris Razpotnik

Roman Rožotar

Bogomir Rus

Vladimir Skok

Marko Trampuž

Zajc Dušan

Žebovec Branko

Očetje in sinovi

Človek si v glavi postavi vprašanje in išče odgovor. Vzrokov, ki neki osebek pripravijo do razmišljanja, je več. So trenutki, ko začnejo možgani delovati kar tako iz čistega dolgočasje. Drugič spet so vzroki za aktivnost miselnih spiral okoliščine, v katerih se znajde primerek človeštva. Nepričakovane razmere ga prisilijo, da aktivira svoje miselne sposobnosti. Lahko pa posameznika ali množico ljudi pripravijo v stanje duhovnosti tudi mediji, ki nas sleherni dan obveščajo o dogodkih doma in po svetu. Tako se je ob pomoči medijev v času informiranja o novelah »Vojnega zakona« v moji glavi porodilo tuhtanje o očetih in sinovih. Pravzaprav o ravnanjih naših prednikov – očetov in nas, njihovih sinov.

Na radiu in televiziji so poročali o novelah »Vojnega zakona«. Spremembe je v omenjenem sklopu zakonov doživelo tudi poglavje o vojnih veteranih. Bil je 6. marec 2006. Zakon naj bi s spremembami izenačil položaj borcev NOB in veteranov vojne za Slovenijo. Iz razprave, ki je potekala v državnem zboru, se je slišalo marsikaj. Opozicija je menila, da so predlagane spremembe zakona krivične do udeležencev NOB. Koalicija pa je vztrajala pri spremembah in jih tudi izglasovala. Le nekaj dni zatem, 10. 3. 2006, so v državnem svetu svetniki izrekli veto na sprejete novele zakona. Spremembe zakona so tako za nekaj časa obvisle v zraku, nekaj tednov pozneje pa so jih poslanci v državnem zboru dokončno potrdili.

Vsa dejanja človeštva skozi čas in prostor so posledica nekih vzrokov. Vzroki imajo za posledico zgodovinske spremembe. Skrajna posledica vseh človekovih ravnanj je tako seštevek vzrokov, ki so različne generacije v skrajnih primerih vodile tudi v oborožene spopade – vojne. Vsaka vojna posledično spremeni bivalno okolje človeštva – svet.

Druga svetovna vojna je trajala šest let. Naši stvarniki so v njej sočasno doživljali neponovljivo epopejo in nacionalno tragedijo. Ideološka razklanost med pripadniki generacije, ki je sodelovala v grozljivi moriji tistega časa, je razdvojila slovenstvo.

Različni pogledi naših prednikov na koristi slovenskega naroda so v obdobju 1941–1945, ko je tudi na našem ozemlju divjala vojna vihra, povzročili desetletja trajajočo delitev na mi in oni. Dejanje sicer epohalnega boja pa je v pomenu besed svoboda in samostojnost ostalo nedorečeno in nedokončano. Odločitev za dejanja posameznikov neke generacije je treba iskati v zgodovinskih pogojih in vzrokih, ki so posameznike vodila v dejanje rodoljubja ali izdaje. Tako kot generacijo Slovencev je vojna razdelila tudi svet na dva nasprotujoča si ideološka pola.

Slovenija je leta 1991 doživela novo vojno. Ta po obsegu sicer lokalna vojna je bila posledica svetovnega procesa, ki je zahteval spremembe. Tudi ta oboroženi spopad z vsemi spremljajočimi dogodki, ki so pretresali svet in predvsem Evropo, je bil posledica nekih vzrokov. Svet se je tako geografsko kot politično temeljito spremenil.

Temeljne značilnosti osamosvojitvene vojne v Sloveniji so: kratek čas trajanja vojne, majhno število žrtev in izjemna učinkovitost ter poenotenje slovenskega naroda. Nekoč ena izmed republik v umetni državni tvorbi je v pičlih 10 dneh obranila proglasitev svoje samostojnosti in dokončno uresničila sanje vseh predhodnih generacij. Vsi, ki gledajo na to vojno s posmehom, ker pač ni bila proizvajalec nekih novih, številnih žrtev in epohalnih junaških dejanj, bi se morali zavedati, da je vojna za samostojno Slovenijo z vsemi svojimi značilnostmi predvsem dokaz, kako učinkovit je lahko maloštevilen narod, če se poenoti v svojih željah in ciljih za uresničitev stoletnih interesov.

Mi smo bili vedno ponosni na svoje očete. Nikoli jih nismo zatajili. Dejanja prednikov so nam bila včasih za zgled, predvsem pa v poduk in opomin. Da nas je zgodovina dobro učila, dokazujejo dogodki leta 1991, ko smo slovenski teritorialci čez noč postali oborožena sila nove samostojne države Slovenije. Brez strahu smo se takrat odzvali na apel naših poveljnikov. Zapustili smo svoje družine, domove in delovna mesta ter prijeli za že prej skrito orožje. Postavili smo se v bran mej samostojne Slovenije in obranili njeno suverenost. Nismo razmišljali o možnih posledicah našega dejanja v primeru poraza. Tudi o številu žrtev

in trajanju vojne nismo razmišljali. Vodilo nas je prepričanje o zmagi.

Našim prednikom je ostala zgolj preteklost, nas pa še vedno zanima pogled v prihodnost. V tem smo si očetje in sinovi različni. Naši stvarniki so preobremenjeni s preteklostjo. Nas, njihov produkt, pa zanima zgolj prihodnost.

Večina veteranov vojne za Slovenijo še vedno spada med aktivno prebivalstvo. Le redkim se je uspelo pretolči do pokojnine. Pri zaposlovanju nihče od nas nima privilegiranega položaja. Niti kakšnih drugih posebnih privilegijev nismo deležni udeleženci vojne 1991. Bitjemo neusmiljeno bitko za lastno socialno varnost in preživetje v upanju, da bo delodajalec uspešen do dne, ko se nam izteče rok trajanja za delo. Grozljivo je dejstvo, da si številni med nami želijo starosti, ker jim le upokojitev pomeni varno zavetje pred aktualnimi grozljami novega, sodobnega časa.

Veliko smo se pred leti učili o bitkah naših očetov. Tudi naše sinove in že marsikaterega vnuka v šolah poučujejo o vzrokih in posledicah druge svetovne vojne. Tudi o bitkah, ki smo jih bili mi, je nekaj zapisano v učbenikih. Pogrešamo pa nekatera dejstva, ki niso omenjena v zgodovinskih knjigah. Tako ni opredeljeno, kako in kdaj se je rodila slovenska vojska. Izjemno počaščeni bi bili, če bi katera od enot Slovenske vojske, katere predhodniki smo slovenski teritorialci, nosila naziv po eni izmed bitk ali katerih drugih pomembnih dogodkih pred osamosvojitveno vojno in med njo.

Še vedno so za medije pomembnejši medsebojni verbalni dvoboji o zmagovalcu in poražencu, dobrih in zlih dejanjih med drugo svetovno vojno in po njej kakor vojna za samostojno Slovenijo. Kot da so dogodki leta 1991 nekaj samo po sebi umevnega in se o njih ne da kaj prida povedati. Veliko se je dogajalo pred oboroženimi spopadi, med vojno in po zmagi in marsikaj je še treba uvrstiti v zgodovino tistega časa.

Prevečkrat je mogoče pri nekaterih slovenskih političkih čutili cinizem in posmeh našim naporom za osvoboditev Slovenije namesto spoštovanja in zavesti o pomembnosti našega boja.

Na papirju smo dočakali enakost veteranov različnih generacij. Boj

pa za nas še ni končan. Preveč front je še odprtih. Čeprav verjamemo v prihodnost, ne smemo dovoliti, da bi naša dejanja v preteklosti zašla na poti pozabe v prihodnosti.

Anton Šutar

Desetdnevna vojna za Slovenijo in veteranski zakon

Ob sprejemanju veteranskega zakona v DZ je bilo izrečenih in napisanih veliko besed. Veliko in preveč besed pa je bilo ponekod izrečenih tudi v povsem negativnem smislu na račun veteranov iz obdobja osamosvojitvene vojne za Slovenijo leta 1991 in o »samo« desetdnevni vojni. Žalostno, resnično, zaskrbljujoče in podlo. Res je in to drži, oboroženi spopad je trajal »samo« deset dni. Vendar takšna podtalna vojna, ali kako bi se človek pravažprav pravilno izrazil, pa je trajala že od 15. 5. 1990 s predajo orožja TO v skladišča JLA do okupacije zgradbe Republiškega štaba TO na Prežihovi 4 v Ljubljani s strani vojaške policije JLA in do izгона zadnjega vojaka JLA iz pristanišča Koper 26. 10. 1991. Torej, komentar ni potreben.

Poleg nekaterih srečnih okoliščin in poleg odločnega upora TO in policije je desetdnevni spopad trajal »samo« deset dni tudi zaradi odlične organizacije, taktike, modrosti in srčnosti pripadnikov TO in pripadnikov policije ter sodelovanja velike večine slovenskega naroda. No, ne vseh. Nekateri so imeli takrat nujna in neodložljiva službena potovanja v tujino. Po vojni pa so uspešno »lastnili« in sedaj v izobilju uživajo sadove osamosvojitve. Vendar to je že druga zgodba.

Verjetno so svojci tistih 19 padlih in 182 ranjenih v tej »samo« desetdnevni vojni zelo ogorčeni in prizadeti ob takšnih izjavah. Tisti pa, ki so izgubili očete, sinove, može in brate v tej »samo« desetdnevni vojni, pa jim je bilo tudi teh deset dni zanesljivo predolgih in za vselej preklelih. Še

teh »samo« deset dni je bilo preveč in nepotrebnih.

Ali mora vojna trajati res več let, da bi bili nekateri posamezniki srečni in potešeni? Ali nismo v teh desetih dneh dosegli tisto samostojnost, o kateri je slovenski narod sanjal stoletja? Ali ni slovenski narod že dovolj krvavel v obeh svetovnih vojnah? In tista desetdnevna enotnost slovenskega naroda se je v hipu razpočila kot mljni mehurček. Sedaj pa, ko sta v državi mir in stabilnost, so se pojavili razni »mirovniki«, pljuva se po partizanih, pljuva se po veteranih itd. Čakam samo še trenutek, kdaj se bodo lotili tudi Maistrovih borcev. Če si slučajno sedaj na kakšni proslavi kdo natakne na glavo kakšno partizansko kapo, ga imajo za klovna in največjega idiota. Ko pa sem gledal na TV prenos iz Normandije ob 60. obletnici izkrcanja zaveznikov, so vsi veterani na glavah ponosno nosili svoje kape. Pri nas pa je to bogokletno in nezaslišano.

In še nekaj o omenjenih »mirovnikih«. Te sem pogrešal v osamosvojitveni vojni za Slovenijo. Nikjer jih ni bilo. Seveda je najlažje in najbolj elegantno biti »mirovnik« v miru. Sedaj se ob določenih prilikah mečejo po tleh in se pripenjajo z verigami v upanju, da jih bodo sigurno varno odstranili. Zanimivo, leta 1991 se nihče od njih ni vrgel pod tank JLA.

Poglejte na primer Izrael. Kako ponosni so Izraelci na svoje vojake in svojo vojsko. Leta 1967 so imeli »samo« šestdnevno vojno z vsemi sosednjimi arabskimi državami. Od ponedeljka, 5. junija, do sobote, 10. junija. Še na kraj pameti ne pride nobenemu Izraelcu, da bi žalil svoje vojake in se iz njih norčeval. Nasprotno, v očeh naroda so heroji in spoštovanja vredni državljani. Razlog več za uvedbo predmeta Domovinska vzgoja v osnovnih in srednjih šolah ter tudi tehten razlog, da bi v srednjih in poklicnih šolah ponovno uvedli predvojaško vzgojo. Saj mladina s profesionalizacijo Slovenske vojske nima pojma o orožju in obrambi domovine. Hvalevreden je podatek, da imamo veliko društev, ki vsaj delno skrbijo za to vrzel. V mislih imam strelska društva, lovce, radioamaterje, tabornike, gasilce, planince ipd. Vsaj nekaj znanja na tem področju pa si le pridobijo in združujejo prijetno s koristnim. Z zvezami in društvi, pomembnimi za obrambni sistem

Republike Slovenije, naša Slovenska vojska odlično sodeluje in jih usesiransko podpira.

In če še omenim zakon o vojnih veteranih. Tu je bil za določeno strukturo ljudi, ki so sodelovali v vojni za Slovenijo, izjemno mačehovski in neživljenjski. Posamezniki so izvajali pomembne in zelo zahtevne naloge, ki pa avtorje prejšnjega zakona o vojnih veteranih niso posebej zanimale. V 38. številki Uradnega lista RS je predstavljen dopolnjen zakon o vojnih veteranih in bo popravil nekatere krivice.

Državi pa je še ostal dolg do tistih, ki smo služili vojaški rok v nekdanji JLA in ki smo zaradi tega izgubili 12, 15, 18, 21 ali 24 dragocenih mesecev delovne dobe. To obdobje nam je bilo odvzeto ter se nam ne prizna in ne upošteva v pokojninsko dobo razen, ja, razen če si ta leta kupiš. Vendar za božjo voljo, kupovati si nekaj, za kar te je prikerajšala država in za kar si bil oškodovan, je pa res slaba in nelogična naložba. Toda odbor, v katerem se zavzemamo za odpravo teh krivic in za priznanje vojaškega roka v pokojninsko dobo, ne miruje. Z veseljem lahko napišem, da je kabinet predsednika vlade to zahtevo posredoval na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Smo aktivni in prepričani smo, da tudi uspeh ne bo izostal, in za te pravice se bomo še bojevali. Ob določenih trenutkih imam v mislih besede ministrskega predsednika Velike Britanije Winstona Churchilla in njegov znameniti govor, ki se glasi: »Nikoli, nikoli, nikoli se ne predaj.«

Ampak pri vsem tem pa nekaj le drži in to je čisto res, služenje v JLA in TO nam je omogočilo, da smo se usposobili in uspešno ubranili svojo domovino. Predusem pošteno in častno. In zato težko razumem izjave nekaterih neuravnovešenih ljudi, ki na tujih TV-hišah dajejo svoje komentarje in pljuvajo po svoji vojski in svojih vojakih ter jih primerjajo z vojnimi zločinci. S tem podlim dejanjem žal blatijo tudi svojo domovino.

Srečko Križanec, Štore

Pozdravljeni!

Morda je malce nenavadno, da kar tako pišem, vendar menim, da ne boste zamerili.

Glede na še vedno aktualne razprave o vojaški paradi ob dnevu osamosvojitve sem pričel razmišljati o dnevih, ko se je Slovenija dejansko osamosvojila. Velikokrat sem bil namreč prepričan, da Slovenija ni bila resnično v vojni. Dostikrat se mi je tudi zdelo, da so vojno za osamosvojitve napihovali, vendar se zavedam, da ni tako. V času osamosvajanja Slovenije sem namreč šele končeval osnovno šolo in osebno vojne nisem občutil, tako kot je tudi ni večina civilnega prebivalstva. Šele kasneje sem se zavedel, da vojne ni bilo občutiti (s tem mislim, da civilno prebivalstvo ni občutilo pomanjkanja, ki ga najbolj prizadene) prav zaradi hitrega in odločnega posredovanja Vas-veteranov vojne za Slovenijo.

Ob tej priložnosti bi se vam rad zahvalil, da ste s svojo poštvenostjo in odločnostjo meni (in menim, da tudi mnogim drugim) dali občutek varnosti, dali občutek, kakor da vojne niti ni bilo.

Lep pozdrav,
Borut

Prvič »zadišalo po slovenski vojski«

Branje besedila na naslovnici lanske decembrske številke glasila Veteran me je z vsebino kljub svoji dobronamernosti msgr. dr. Jožeta Pluta, vojaškega vikarja, nemalo začudilo, kar mogoče niti ni pravi izraz za moje občutke ob prebranem, pa vendarle ... Kot veteran bi pričakoval, da bo nam veteranom mir in srečo v prihajajočem letu na naslovnici našega glasila zaželel predsednik naše zveze ali celo predsednik in vrhovni poveljnik, žal so bila moja pričakovanja verjetno previsoka.

Iskreno cenim dobronamernost napisanega teksta visokega

cerkvenega dostojanstvenika, ne morem pa se strinjati z vsebino, ki ni odraz resničnih zgodovinskih dejstev.

Ponavljajoča in večkrat uporabljena misel in trditev, da je v letu 1990 z nastankom MSNZ prvič v zgodovini slovenstva »zadišalo po slovenski vojski«, se mi kot dolgoletnemu pripadniku TO zdita neprimerni, žaljivi in neresnični. Mogoče me bo kdo v moji trditvi popravil ali se z njo ne strinja, vendar zgodovinska dejstva pričajo, da so bili tudi Maistrovi borci kakor tudi borci NOB pripadniki slovenske vojske. Tudi pripadniki slovenske TO smo se imeli za slovensko vojsko, kar smo, upam, tudi dokazali v pripravah in osamosvojitveni vojni za Slovenijo v letih 1990 in 1991.

S tem člankom ne želim prizadeti verskih čustev veteranov - vernikov, želel pa bi, da se v našem veteranskem glasilu z več taktičnosti in ob upoštevanju zgodovinskih dejstev spoštujejo tudi domoljubna čustva tistih, katerih domoljubje sega v polpreteklo zgodovino.

Veteranski pozdrav.
Anton Stritih

Saj ni res, pa je

Na pisni odziv me je navedlo dejstvo, da se je uvodničar Veterana št. 28 iz decembra 2005 g. Srečko Lisjak v »salonskih« rokavicah lotil kidanja gnoja, ki so ga večkrat prebarvani post/komunisti nametali tako na izročilo osamosvojitvene vojne za samostojno RS kot na veterane vojne za Slovenijo.

Mogoče za posamezne veterane vojne za Slovenijo res velja, da se še »danes sprašujejo, zakaj nam država, ki smo jo ustvarili in ubranili, noče biti mati, ampak je samo mačeha« - in to slaba mačeha, da ne bo pomote. Odgovor na samo/zastavljeno vprašanje fim, malo manj kot binglja pred očmi malo-da-ne že celih 15 let, vse od prvih potez za osamosvojitve RS izpod komunističnega škornja SFRJ, kjer je dotakratna diktatorska oblast delovala brez kakršnihkoli vzvodov civilnega nadzora nad njeno samopašnostjo.

V situaciji, ko v splošnem velja, da je rok človeškega spomina kategorija,

ki s kategorijo Časa pre/rada za/pade pod krinko pozabe, se je treba le zavedati, kdo so bili tisti večkrat prebarvani post/komunistični oblastniki v veliki večini časa obstoja samostojne RS, ki so imeli oblastne škarje in platno v rokah, ko so krojili institucionalni odnos do pomnikov/dosežkov vojne za samostojno Slovenijo in statusa veteranov vojne za Slovenijo.

Ne dvomim, da je večina veteranov vojne za Slovenijo spregledala izdajalsko delovanje komunističnih oblastnikov v času priprav na osamosvojitve RS in kasnejšo izločevalno politiko klientelistično skorumpirane LDS, ki je s pomočjo večkrat prebarvanih komunistov zISD-ja v 12-letni vladavini tranzicijske kradokracije storila (op. a. skoraj) vse, da bi minimalizirala zasluge veteranov vojne za samostojno Slovenijo, zatrla državljanski ponos državljanov osamosvojene RS in zatrla njihovo pripadnost zgodovinskim izročilom samostojne RS. Vse to so v osamosvojeni/samostojni RS vladajoči post/komunisti dolga leta počeli pod sicer za mnoge prozornim plaščem konvertitstva, kjer so slovenskemu človeku, željnega svobode, samostojnosti in demokracije, kazali prijazni (op. a. a. zlagani) obraz »zgodbe o uspehu«, v srcih pa so nosili in še vedno nosijo izročila tako in drugače propadle komunistične diktature SFRJ. Opisani politiki več kot očitno podpirajo vodstvo post/komunističnih sindikatov, ki prozorno delujejo predvsem v smeri političnega preživetja zapriseženih pripadnikov post/komunizma, kjer skupaj, celo v snežnemu metežu, z jugoslovansko zastavo v rokah, prepevajo/se derejo - »druže Tito, mi ti se kunemo, da sa tvoga puia ne skrenemo! Za vse opisane post/komunistične konvertite smo veterani vojne za Slovenijo nič več kot navadni izdajalci njihove srčne predanosti diktaturi komunizma propadle SFRJ - iz navedenega »izdajstva« pridobitev komunistične revolucije SFRJ tudi izvira dosedanja problematika družbenega statusa in ugleda veteranstva vojne za Slovenijo.

In ko si tako »nalijemo« odstavek ali dva lahko preverljivih zgodovinsko dokumentiranih dejstev, se naenkrat pokaže/izkaže, kdo so tisti politični konvertiti, ki so po tistem, ko jim ni uspela izdaja RS s predajo orožja TO komunistični JLA, poskušali vsaj mačehovsko/dokončno obračunati

s pozitivno podobo veteranov vojne za Slovenijo, in to z ne prav bistro »afero Holmec«, v kateri so poskušali maloumno diskvalificirati/ kriminalizirati boj osamosvojiteljev RS, ki so tisti, kakorkoli obračamo, ki so izborili svobodno, samostojno in demokratično RS.

Komur so izpostavljena, lahko preverljiva zgodovinska dejstva poznana, se ne čudi in ne vptjochi negativni razliki, ki jo v kontekstu do sedaj sprejete zakonodaje izraža negativni odnos do veteranov vojne za Slovenijo napram veteranom druge svetovne vojne.

Saj ni res, pa je!

Franc Trunk, veteran vojne za Slovenijo, Lucija

Dokazi so na boljšem trgu!

Letos mineva 15 let od osamosvojitve Slovenije. Postali smo mlada država. Omogočen nam je bil vstop v Evropsko unijo kot enakopravni članci. Končno smo postali odvisni sami od sebe, od svojih znanj in hotenj. Postali smo ponosni in s pokončno držo smo ustanovili prvi parlament, vlado, dobili prvega predsednika, samo svojo vojsko. Začeli smo korakati v svet. Omogočili smo neslučen razvoj podjetij in podjetništva. Nekateri so neznansko obogateli, popravile so se krivice iz let po drugi svetovni vojni, dobili smo certifikate in postali solastniki podjetij ...

Nihče oziroma zelo redki pa so se vprašali, kdo, kje, kdaj je to omogočil.

Nismo bili Jankoviči, ne Mermolji, ne visoko usposobljen kader na vodilnih položajih in ne politiki. Bili smo samo ponosni in nekoliko pogumni slovenski fantje, ki smo v srcu nosili zavednost in spoznanje, da smo Slovenci. Nihče se ne vpraša, koliko je bilo neprespanih noči, pogumnih dejanj in pametnih odločitev. Koliko je bilo potrebno odrekanih in razumevanih družin, ko smo bili na položajih, ko smo na skrivaj organizirali bojno silo bodoče Slovenije?

Kdo se spominja bojev v Krakovskem gozdu, na Toškem čelu, v Gornji Raadgoni, Logatcu, na Vrhniki?

Zakaj vse to pišem? Preprosto zato, ker želim tako pokazati vse spoštovanje do fantov, ki so to počeli, ki so bili z menoj na položajih, s katerimi smo bili skupaj pripravljene dati življenje za svoje ideale, za boljše življenje in za svojo državo.

V letošnjem letu bomo imeli raznovrstne prireditve v spomin na te dogodke. Res je, da sicer ne vem, zakaj. Pojdite na boljši trg v Ljubljani in videli boste na »kupe« dokazov, da se ne spoštujemo, ne spoštujemo Slovenske vojske, ne zaslug veteranov in ne svoje domovine. Kaj nam pomenijo znak MSNZ 1990, znak specialne brigade MORiS, bojna uniforma, v kateri smo osamosvojili Slovenijo?

Nisem jezen na ljudi, v glavnem Neslovence, ki trgujejo z našimi uniformami in žal tudi odlikovanji, jezen sem v prvi vrsti na nas veterane, na g. polkovnika Srečka Lisjaka, predsednika ZVVS, na vrh Slovenske vojske in končno na policijo, ki dopušča nezakonito preprodajo in nošenje uniform in s tem tudi blatenje zaslug, ki jih veterani vojne za Slovenijo imamo. Najbolj od vsega me jezi dejstvo, da g. Srečko Lisjak kljub mojim protestnim pismom ne čuti potrebe, da bi mi vsaj odgovoril, prav tako ne samo vodstvo ZVVS s sekretarjem Jožetom Kuzmanom na čelu.

Rad bi rekel prisrčen veteranski pozdrav, pa bom raje rekel, se vidimo tam nekje na boljšaku.

Marko Hvale, Ljubljana

Veteranom 1991!

Spoštovani prijatelji, čeprav Vas ne morem poznati osebno, na vse, ki smo leta 1991 branili samostojno slovensko državo, gledam kot na svoje prijatelje. Leto, v katerem se spominjamo 15-letnice, odkar smo branili našo domovino, se je šele dobro začelo, vendar se spet oglašajo glasovi, kot jih poznamo že dolgo. Posamezniki, ki tmajo tudi najbolj ugledne nazive, službe in položaje, spet začnajo z omalovaževanjem deleža slovenskih teritorialcev in policistov pri slovenski svobodi naše domovine. Brez kančka sramu

razpredajo, kako so Slovenijo osamosvojili literati in filozofi, v vojni pa smo tako ali tako zmagali vsi.

To ni res!

Kot prvo: vsi sploh nismo bili za samostojno slovensko državo, še manj za oboroženo obrambo slovenske suverenosti. Dovolj je pogledati tako imenovano Deklaracijo za mir, ki se je spomladi 1991, pred grozečim napadom na slovensko suverenost, zavzemala za razorožitev naše domovine. Pogledati deklaracijo in njene podpisnike. Ni treba drugega, kot si znova priklicati v spomin funijske in julijske dni leta 1991, obuditi v spomtnu, kar smo tedaj doživljali, se spomnite na one, ki so šli proti nam s tanki, pa na peto kolono v naših vrstah, na katero nismo nikoli pokazali. Nobeden izmed nas, ki smo se tedaj postavili po robu eni od najmočnejših evropskih armad, ne bo pozabil, da tam, kjer je govorilo orožje, ni bilo nikogar drugega, ne politikov, ne pesnikov in ne dušebrižnikov. Tam sta stala nasproti sovražniku samo slovenski vojak in policist. In v vojni, kjer vlada orožje, zмага samo govorica orožja. Zmagajo samo tisti, ki ga upravljajo. Tankov leta 1991 ne bi zmogla ustaviti nobena beseda, nobena še tako lepa pesem ali filozofska misel. Tanke in tuje vojake je ustavil slovenski vojak. Samostojno Slovenijo je v vojni z ramo ob rami branil s slovenskim policistom.

Če ne bomo sami skrbeli za ohranjanje spomina na tiste čase, ne bo nihče.

Pišite v Veterana, pišite v knjige in zbornike, ki izhajajo, toda pišite tudi v Vojnogodovinski zbornik. Mnogi ga poznate. Od prve številke namenja posebno pozornost prav nastajanju nove slovenske vojske in vojni za Slovenijo 1991. Toda veliko je ostalo še nepovedanega. To so tudi spomini, ki jih vsak med vami nosi s seboj. Nič manj ne bodo vaši, če jih boste delili še z drugimi. Strani Vojnogodovinskega zbornika so vam odprte. Vse, kar boste napisali, bo dobrodošlo. Za nobene vejice in slovico se ni treba bati, saj je to stvar lektoriranja. Le resnično naj bo, to pa to. Resnica je najmočnejše orožje.

Janez J. Švajncer, Logatec

VETERAN DRAGO KOKOT:

Človek ni samo telo, je tudi duh, in oboje potrebuje kruh!

Ime mi je Drago Kokot in sem bil rojen 16. julija 1970 v mariborski porodnišnici. Moj domači kraj je tik pod Pohorjem, zahodno in nedaleč od Ruš, lepa vasica z imenom Smolnik. Tukaj živim od nekdaj. Po končani osnovni šoli v Rušah sem se v Mariboru na srednji šoli izšolal za metalurga. Med šolanjem sem v prostem času, predvsem ob vikendih, hodil v hribe, smučal, vodil v hribe osnovnošolce in bil član markacijskega odseka v Rušah.

V srednji šoli sem veliko tekmoval v orientaciji za teritorialno obrambo. Vedno sta mi prijateljstvo in družba veliko pomenila in rad sem se gibal med dobrimi ljudmi. Znam jim prisluhiti.

Leta 1989 sem bil poklican na služenje vojaškega roka. Služil sem v Bileči. Tam je bila velika vojašnica – šola za rezervne oficirje – že v času Avstro-Ogrske. Tam sem mnogo prepeščil in hvaležen sem bil samemu sebi, da sem bil tako dobro kondicijsko pripravljen. Šolo za rezervne oficirje sem uspešno opravil. Ni bilo težko, a veliko hoje je bilo treba opraviti v dežju in snegu. Bili pa so tudi lepi meseči vojaškega roka, ko sem kot komandir, po činu vodnik, obiskoval vojake po drugih vojašnicah v Jugoslaviji. Spoznal sem vojake vseh narodnosti in z njimi preživljal ure in dneve v uniformi.

Po končanem služenju vojaščine sem se po dolžnosti prijavil v Rušah na oddelku za obrambo in prejel čin podporočnika. Za nekaj mesecev sem se poslovil od vojaške obleke. Kot štipendist Tovarne dušika Ruše sem po opravljeni vojaščini takoj dobil zaposlitev v tej tovarni. Od marca 1990 sem delal pri pečeh. Komaj sem začel delati, si služiti svoj denar, so se v naši državi oktobra 1990 začele težave. Kot rezervni oficir sem bil zelo mlad poklican na orožne vaje, ki so

Drago Kokot - Dragec

se nato razvile v vojno za Slovenijo. Sprva smo bili vseskozi v bojni pripravljenosti in imeli sestanke, na katerih smo obravnavali različne teme.

Ne morem pozabiti januarja 1991, ko so v večernih urah stopili pred vrata trije možakarji, naši kurirji, in mi povedali, da moram z njimi. Odpeljali so me v štab TO v Rušah. Zaupali so mi poveljstvo diverzantskega voda. Naša naloga ni bila lahka. Več dni smo preživeli na kmetiji Tišler, nedaleč od Sv. Duha na Ostrem vrhu, kjer smo spali na senu. Naša naloga je bila, da ne dovolimo vojakom JLA, da prevzamejo nadzor nad mejo z Avstrijo. Pri svojih 21 letih sem se s temi ljudmi zelo dobro razumel.

Bili so veliko starejši od mene, a moja navodila in povelja so morali izvajati kljub moji mladosti. Bil sem najmlajši oficir v štabu in daleč naokoli.

Vojna za Slovenijo ni trajala dolgo, a mi smo bili angažirani kar dobro leto, da so se stvari uredile. Ne smem pozabiti povedati, da sem za to odgovornost prejel častni znak Obrani domovino ter leta 2001 tudi spominsko medaljo.

Po opravljeni dolžnosti sem se vrnil v svojo delovno organizacijo, kjer sem bil zaposlen pri peči kot metalurg. V družbi sodelavcev sem se dobro počutil in bil njihov prijatelj. Še vedno sem se rad ukvarjal s športom, hodil v hribe in začel malo gle-

dati za puncami. Leta so bila tukaj in rekel sem si: »Dragec, zdaj pa resno.« Kar hitro sem pri lepi planinski koči na Arehu spoznal dekle, ki je postala deklica moje ga srca. Ime ji je bilo Apolonija, jaz pa ji še danes, ko mi je skrbna žena, rečem Polonca. Začela sva resno. Imela sva vsak svoje delo, Polonca kot likalka v podjetju Moda v Mariboru, čeprav je po poklicu slaščičarka, jaz pa sem bil v naši Tovarni dušika. Leta 1993 sva se poročila in rodil se nama je sinček edinček Matic, ki nam je danes že v veliko veselje in oporo. Živeli smo v sobici pri mojih starših: žena Polonca, sin Matic in jaz, Dragec, kot mi pravijo prijatelji.

Porodila se nama je misel, da bi zgradili prizidek. Istega leta pa sem začel bolehati za astmo in moral sem se prekvalificirati. Dali so me na drugo delovno mesto, postal sem odpretnik v skladišču. To delo sem opravljal dve leti, a težav z astmo in raznimi alergijami ni bilo konca. Leta 1994 sem dobil mesto administratorja. Delal sem na področju plač in materialnega knjigovodstva v Tovarni dušika Ruše. Leta 1997 pa je postala bolezen močnejša od mene in preko noči, s kupom pozitivnih misli na družino, sem ostal priklenjen na invalidski voziček. Bil sem popolnoma v rokah drage žene, staršev ter prijateljev, ki me še danes v velikem številu vsak dan obiščejo.

Dolgo sem ležal po bolnišnicah in se z voljo boril zase in za svojo družino, hodil sem v Sočo in opravljal številne terapije, da bi izboljšal stanje ter olajšal mladi ženi in sinu delo, ki ga imata sedaj z mano. Takrat smo izvedeli, da ob astmi boleham še na centralnem živčevju. Še rahla možganska kap in danes je to, kar pač je. Kjer je volja, je tudi pot. Minilo je že osem let, odkar sem odvisen od žene, Matica in staršev. Po dveh letih sem se mo-

Drago z ženo Polonco in sinom Maticem

ral upokojiti. Žena je prevzela veliko odgovornost nase, saj je morala dokončati prizidek, ki sva ga s skupnimi močmi začela graditi. Ni obupala; delo je vodila z mojimi starši in s številnimi prijatelji, ki so mi stali ob strani. Življenje pri starših je bilo težko: do sončnih žarkov me je vodilo kar 18 stopnic.

Leta 2001 smo se preselili v naš prizidek, ki je urejen za moje potrebe; ženo, starše in prijatelje sem razbremenil. Vseh pet let do vselitve pa sem se s pomočjo družine trudil za zdravje. Nisem obupal, določene stvari so

se celo popravile, nekaterih pa ne morem izboljšati. Še danes se zelo trudim, da bi vsaj osnovne stvari (presedanje iz postelje na voziček in obratno) lahko opravi sam. Tako bi lahko sam poskrbel za osebno higieno. Skromne želje imam, a trdno upam, da mi bo nekoč z lastno voljo in s pomočjo družine uspelo.

Zdaj doma v prostem času, ki ga imam zelo veliko, rišem, hodim po šolah in se z otroki pogovarjam o bolezni in kako naj otroci spoštujejo invalide na cesti. Z njimi kaj narišemo in to mi je v veliki veselje, ker cele dneve sedeti

doma ni prijetno. Zelo rad sem v družbi prijateljev, saj od njih črпам pozitivno energijo. Te sposobnosti sem si pridobil v Soči, kamor še danes rad odidem.

Zahvaljujem se podružnici MS Maribor, predsedniku Ježu in svojemu poverjeniku Stanku, saj sta mi v veliko pomoč. Skupaj z društvom MSS mi veliko pomagata v težavah. Zahvaljujem se tudi Območnemu združenju veteranov vojne za Slovenijo Ruše, še posebej predsedniku g. Tonetu Sračniku, ki ne pozablja moje name, temveč me obiskuje in mi pomagajo, kjer koli

morejo. Tako so mi pomagali pri nakupu invalidskega vozička in postavitvi hišnega dvigala, za kar smo jim vsi v družini zelo hvaležni. Posebej bi se rad za pozornost zahvalil tudi predsedniku Območnega združenja slovenskih častnikov g. Jožetu Gašpariču, ki me tudi nikoli ne pozabi.

Ob koncu svoje zgodbe bom zapisal, da brez svoje družine in staršev ne bi tako dobro uspeval. Kljub volji je treba imeti bogastvo ob sebi. To sta mi žena in sin Matic.

Drago Kokot - Dragec

JANEZ SVETINA, 95-LETNIK Z REČICE, PRIJETEN IN VITALEN SOGOVORNIK

Moderen človek, s pridihom preteklosti in nostalgčnosti

Janez Svetina z Rečice pri Bledu, upokojeni trgovec in oče ustreljenega Iva Svetina v Gornji Radgoni 28. junija 1991, se je iskreno razveselil obiska, sinovih prijateljev iz Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice, ko je sredi januarja praznoval 95. rojstni dan.

Predsednik združenja Janez Koselj in predsednica Krajevne skupnosti Rečica Ana Miller sta mu čestitala, vsi skupaj pa so obujali spomine na prehojeno Svetinovo pot. Odlični spomin in močna volja sta še vedno njegovi sopotnici. Svetina dokazuje, da je že res, da če si nekaj vse življenje počel z veseljem in resno, ti je za tem resnično žal in začutiš praznino nekje na dnu srca! Njegov drugi dom je bila trgovina, saj je v njej prebil veliko časa, in se je zelo težko sprijaznil z upokojitvijo.

Janez Svetina je vitalen in prijeten sogovornik. Tu pa tam pa se njegovo oko zasolzi, predvsem takrat, ko se spomni na pokojnega sina Iva in lani umrlo ženo Jožico, ki je na Bled prišla iz Dolenjske. Spoznal jo je v trgovini Pri Zupanu, v kateri je delala kot prodajalka. Svetina je vzel v najem manjšo trgovino v hiši, kjer zdaj živi, nad njo sta z Jožico po poroki leta 1941 tudi stanovala, med vojno pa so Svetinovo trgovino Nemci zaprli. Zatem sta z ženo imela zbiralnico mleka.

V mladih letih je rad igral na vaškem odru, zelo pri srcu mu je bila igra Vest, potem pa je z družino ob nedeljah hodil v hribe in na gore in prehodil je slovensko planinsko transverzalo.

Padli sin Ivo je bil psiholog in prevajalec, petnajst let je živel v Indiji in se dodobra naučil hinduščine, tragično pa je preminil med slovensko osamosvojitveno vojno v Gornji Radgoni, kamor je šel predavat. Ima še hčerki Olgo in Marjano, družbo pa mu delajo tudi vnukinje in vnuka Renata, Jaro, Grega, Eva in Nuša ter pravnukinja Ana.

Svetina je na praznovanju še povedal, da za dočakano visoko starost veliko pomenijo dobri geni in skromnost, pa malo in dobro jesti ter poskrbeti za dobro družinsko srečo. Vsak dan si sam pripravi zajtrk in večerjo,

za kosilo pa poskrbi hčerka Olga. Janez rad rešuje križanke, prebira časopise, mika pa ga tudi mobilni telefon ...

Hja, Janez Svetina je moderen človek, s pridihom preteklosti in nostalgčnosti. Dopol-dansko klepetanje v njegovi družbi je bilo prijetno in tako zelo doživeto, da so se nam vsem ob njegovem pripovedovanju prikazovale resnične podobe ljudi in dogodkov tistega, njegovega časa, nekoč in danes.

RK

Foto: Valerija Keršič

Predsednik OZ VVS Radovljica - Jesenice Janez Koselj in predsednica KS Rečica Ana Miller ter 95-letni slavljencec Janez Svetina, oče ustreljenega Iva Svetine v Gornji Radgoni 28. 6. 1991

Štefan Šemrov

(1955-2006)

Na pokopališču v Laškem smo se 20. marca z vojaškimi častni poslovlili od polkovnika Slovenske vojske Štefana Šemrova. Polkovniku Štefanu Šemrovu je kruta bolezen mnogo prezgodaj pretrgala nit življenja.

Karierno vojaško pot je začel leta 1977 v takratnem Občinskem štabu za teritorialno obrambo Občine Laško. Visoko vojaško strokovno znanje, dosledno osebno izpopolnjevanje ter vsestranska pripadnost vojaškemu poklicu so mu omogočili poklicno napredovanje. Leta 1989 je prevzel odgovorne naloge na področju operativno-učnih, zatem organizacijsko-mobilizacijskih zadev v Pokrajinskem štabu TO Zahodnoštajerske pokrajine in bil leta 1994 imenovan za načelnika štaba - sočasno namestnika poveljnika. Od leta 1998 do invalidske upokojitve je poveljeval 8. vojaškoteritorialnemu poveljstvu SV v Celju.

Štefan Šemrov je bil človek, ki je ljubil vojaški poklic. Disciplinarnost, bistrost in hrabrost so odlike dobrega častnika. Polkovnik Šemrov je imel vojaško strast in modrost poveljnika v odločilnih trenutkih. Njegovo znanje in izkušnje smo spoštovali vsi. Gradil je takratno Teritorialno obrambo, organiziral Manevrsko strukturo Narodne zaščite, vodil vojaške operacije v osamosvojitveni vojni in gradil novo, sodobno Slovensko vojsko. Kot odličen poveljnik je vedel, da se moramo prilagajati standardom zavezništva, in je bil še kako ponosen, ko smo vstopili v zvezo Nato in Evropsko unijo. Vso svojo veličino človeka, častnika in rodoljuba je najbolj neposredno pokazal, ko je z dušo in s srcem, brez omahovanja pristopil k projektu MSNZ. Kot človek dejanj in odločnosti je z zagrizenostjo in s prepričanostjo o pravih odločitvah potrjevalno in premišljeno deloval v tem edinstvenem projektu. Imenovan je bil za načelnika MSNZ Zahodnoštajerske in kot prvi mož na tem prostoru načrtoval, organiziral in pripravljaval pripadnike in organizacijo za obrambo slovenskih tisočletnih sanj o lastni državi. Njegove velike zagnanost, požrtvovalnost in pripravljenost za delo so pustile velike dosežke tudi v ZVVS, v kateri je aktivno sodeloval in deloval od začetkov leta 1993 pa vse do prezgodnje smrti. Bil je predsednik Pokrajinskega odbora ZŠP in član predsedstva ZVVS.

Za pogumna dejanja ter viden prispevek h krepitvi in k razvoju poveljstva in enot Slovenske vojske je bil odlikovan z visokim državnim odlikovanjem srebrni častnik znak svobode Republike Slovenije ter najvišjimi priznanji MORS in SV.

Dolgoletni sodelavci bomo ohranili lep in trajen spomin na človeka, kakršen je bil polkovnik Štefan Šemrov. Cenili smo njegovo doslednost, nebičen odnos ter skrb za sorbore in sodelavce. Njegova neizmerna volja do življenja in dela nam je bila in bo za vzor ter v veliko oporo pri nadaljnji krepitvi vojaškega kolektiva.

Sodelavci

Vili Globočnik - Komanč

(1941-2006)

Na prvi delovni dan letos smo se na pokopališču v Trziču poslovlili od našega člana Vilija Globočnika, katerega smo krajani in prijatelji bolj poznali pod vzdevkom Komanč. V svojem okolju je bil znan po skromnosti in odkritosti, bil je brez dlake na jeziku, kritičen spremljevalec vsakodnevnega dogajanja v domačem kraju. Vili je bil pripadnik Teritorialne obrambe vse od njene ustanovitve. Kot odličen športnik, gorski reševalec in lovec, predvsem pa kot zaveden domoljub je bil tudi pripadnik enote TO za PSD, v tej enoti si je prislužil vzdevko Komanč, na kar je bil še posebno ponosen.

Leta 1991 se je kot prostovoljec aktivno vključil v delo občinskega štaba TO Trzič, v veteranski organizaciji je bil kljub šibkemu zdravju aktiven, z veseljem in s ponosom se je udeleževal veteranskih srečanj ter kritično spremljal naše delo.

Vili, s toplino in hvaležnostjo v srcih te bomo ohranjali v spominu, hvaležni smo ti za vse dobro, kar si storil v življenju, in tega je bilo veliko.

OZVVS Trzič

Matija Simončič - Dani

(1952-2006)

Nepričakovano nas je 1. maja zapustil član našega združenja Matija Simončič - Dani iz Račice, Loka pri Zidanem Mostu. Med osamosvojitveno vojno je bil pripadnik Teritorialne obrambe Sevnica. Sevniški veterani ga bomo ohranili v trajnem spominu kot dobrega tovariša.

OZVVS Sevnica

Vinko Brula

(1961-2006)

Nenadoma, mnogo prezgodaj, vendar za vedno je vrste našega združenja zapustil veteran Vinko Brula. Član je bil od ustanovitve združenja. Spominjali se ga bomo kot vestnega in dobrega tovariša.

Veterani smo ga s praporom pospremili k zadnjemu počitku. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ZVVS Bela krajina

Milan Tratar

(1947-2006)

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil naš član Milan Tratar iz Trščine pri Trzišču. V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je kot oboženi pripadnik Narodne zaščite sodeloval pri varovanju objektov v krajevni skupnosti. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

OZVVS Sevnica

Ivan Eterovič

(1948-2006)

Po dolgotrajni boleznici je naše vrste zapustil naš član Ivan Eterovič. V Teritorialni obrambi je med osamosvojitveno vojno opravljaval naloge v 5. pokrajinskem poveljstvu TO. Svojo nalogo in dolžnost pri obrambi domovine je izpolnil vestno in odgovorno. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

OZVVS Zasavje

Josip Muhvič

(1949–2006)

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 57. letu zapustil naš zvesti član Josip Muhvič. Bil je skromen in predan ter je vsako zadano nalogo opravil odgovorno, na njemu svojstven način.

Josipa smo k zadnjemu počitku pospremili na pokopališču v Kočevju. V trenutku žalosti so ostali spomini, ki so za vse, ki so ga poznali in spoštovali, ostali nepozabni. Odzval se je klicu domovine v trenutku, ko je bilo najbolj potrebno.

Josip, hvala ti za tvoj prispevek k samostojnosti Republike Slovenije.

OZVVS Kočevje

Peter Metul

(1959–2005)

Mnogo prezgodaj in nepričakovano nas je decembra 2005 zapustil veteran vojne za Slovenijo, naš soborec Peter, nosilec bojnih znakov »Obranili domovino« in »Bukovje 1991« ter značke »Niso prodrli«.

V naših vrstah je med osamosvojitveno vojno deloval kot bolničar in mu gre velika zahvala za njegov nesebični trud in požrtvovalnost.

Njegov hobi je bil ribolov, ki ga je z veseljem prenesel na druge družinske člane, tako da so vsi skupaj preživljali prijetne urice ob dobrem prijemu.

Veterani se ga bomo spominjali kot dobrega in predanega člana naše organizacije.

K zadnjemu počitku smo ga pospremili 24. 12. 2005 na pokopališču Barbara.

Slava in hvala ti, Peter!

ZVVS Območja Mežiška dolina

Andrej Javornik

(1955–2006)

Globoko nas je pretresla novica, da je v delovni nesreči tragično preminil član našega združenja Andrej Javornik. V vojni za Slovenijo je bil pripadnik 27. OŠTO Ribnica, sodeloval je v intervencijski skupini, ki je izvajala blokado vojašnice v Ribnici. Bil je vesten, zanesljiv in poslušen vojak. S svojimi deli je bil vzor drugim pripadnikom v enoti, ki ji je pripadal.

Veterani smo ga pospremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Hrovači.

Ostal nam bo v lepem spominu.

OZVVS Ribnica

Martin Grošelj - Tine

(1965–2006)

Na domačem pokopališču smo se 4. februarja mnogo prezgodaj poslovili od Martina Grošlja - Tine iz Preserij pri Radomljah.

Našega prijatelja in prizadevnega člana smo na poslednjo pot poleg svojcev, prijateljev, sodelavcev in znancev pospremili tudi člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo iz Domžal, katerega član je bil od junija 1996.

Dragi prijatelj Tine!

Iskrena hvala za tvoj prispevek k našim skupnim naporom in doseženim uspehom v obrambi naše svobodne in samostojne države Slovenije.

Vsem svojcem izrekamo iskreno sožalje.

OZVVS Domžale

Rafael Božič

(1951–2006)

Zahrbtna bolezen je iz naših vrst mnogo prezgodaj izrgala našega člana in kolega Rafaela Božiča iz Idrije. Bil je dolgoleten teritorialec, ki je svoje dolžnosti opravljal predvsem na področju zaledne oskrbe. Kot pripadnik zalednega voda pri poveljstvu Teritorialne obrambe v Idriji je aktivno sodeloval tudi v osamosvojitveni vojni za Slovenijo.

Služboval je v Kolektorju v Idriji. V prostem času pa je bil aktiven član zelene bratovščine.

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu!

OZVVS Idrija – Cerklje

Jože Čebin

(1929–2006)

Po hudi bolezni je v 77. letu preminil Jože Čebin, naš član in pripadnik MSNZ.

Na Jožetovi domačiji je bilo leta 1990 in 1991 tajno skladišče orožja in streliva takratne Teritorialne obrambe občinskega štaba Zagorje ob Savi.

Jože je bil veliki rodoljub in predan zagovornik takratnih dejanj. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

Predsedstvo ZVVS za Zasavje

Dušan Bradač

(1961–2006)

Kruta usoda je hotela, da nas je nepričakovano zapustil naš veteran Dušan Bradač.

Kot zaveden Slovenec se je takoj na klic odzval v enoto 1. brigade SV »MORIS« ter v njej deloval zanesljivo in vestno. Pripadnike te enote je z značilnim humorjem nešteto krat razveseljeval in jih tolažil. Pri delu je bil natančen in zanesljiv. S temi vrlinami je pridobil simpatije med soborci, ki so ga spoštovali.

Član OZVVS Kočevje je postal kmalu po ustanovitvi združenja, svoje delo je usmerjal v širitev delovanja ZVVS v okoljih, kjer je delal in živel.

Kočevski veterani smo ga z veteranskim pogrebom pospremili k zadnjemu počitku na pokopališču v Kočevju.

Tolaži nas le to, da smo imeli aktivnega člana, vedno pripravljene za sodelovanje. Takega bomo tudi ohranili v trajnem spominu, svojcem pa izrekamo sožalje.

OZVVS Kočevje

Tretje državno prvenstvo veteranov

Območna organizacija ZVVS Velenje in območna organizacija ZSČ Velenje sta 4. februarja ponovno organizirali državno prvenstvo v smučanju in streljanju na Golteh. V Velenju obe organizaciji že vrsto let dokazuje, da se s skupnim delovanjem in nastopom lahko doseže in preseže marsikatera navidezno nepremagljiva ovira. Temelj za to so mnoga skupna programska izhodišča, programi se dopolnjujejo in veliko nas je, ki smo člani obeh organizacij, sodelovanje s Slovensko vojsko pa je tradicija, ki jo bomo še bolj okrepili.

Namen bolj srečanja kot tekmovanja je druženje pripadnikov SV ter obeh organizacij, ki so v usodnih letih osamosvojitve enotno in suvereno pripomogli, da imamo Slovenci danes samostojno državo. Pokrovitelji tekmovanja so bili GŠSV, ZVVS in ZSČ. Navzočnost velikega števila vidnih gostov in tekmovalcev potrjuje, da je bila odločitev o organiziranju takšne oblike srečanj pravilna.

Zahvaljujem se vsem organizatorjem, tekmovalcem in gostom, čez tristo nas je bilo tukaj na Golteh. Zahvala velja tudi vsem do-

natorjem in sponzorjem. Prepričan sem, da se prihodnje leto v takšnem ali pa še večjem številu ponovno srečamo na 4. državnem prvenstvu ZVVS.

Rezultati posamezno – ZVVS: 1. Boštjan Lesjak, ZVVS Spodnja Savinjska dolina I, 2. Miran Adrinek, ZVVS Spodnja Savinjska dolina I, 3. Oto Špilar, ZVVS Zasavje I.

Rezultati ekipno – ZVVS: 1. OZVVS Spodnja Savinjska dolina I, 2. OZVVS Zasavje I, 3. OZVVS Zasavje III.

Dušan Ajtnik

DRUGO ODPRTO PRVENSTVO ZVVS SEVERNOPRIMORSKE V VELESALOMU

Prehodni pokal ZVVS si je priborila ekipa gostiteljev

Lani izražena želja pobudnikov organizacije odprtega prvenstva veteranov vojne za Slovenijo Severnoprimske v veleslalomu OZVVS Idrija – Cerklje, »da bi to prvenstvo postalo vse-slovensko«, se lepo uresničuje. Na letošnjem 2. odprtem prvenstvu, ki je v soboto, 28. januarja, potekalo na smučiščih Smučarskega centra Cerklje, se je udeležilo sto deset tekmovalcev iz šestnajstih območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo in dveh območnih združenj ZSČ. Kljub slabemu vremenu, ki tekmovalcem ni bilo naklonjeno, organizatorjem pa je povzročalo precejšnje težave, lahko zapišemo, da je prva izmed dejavnosti iz letošnjega koledarja prireditev ZVVS lepo uspela.

Oblačno in vetrovno zimsko jutro, ki je nato prineslo tudi pravi snežni metej, je organizatorje sprva navdajalo s skrbjo, kako izpeljati tekmovanje in koliko prijavljenih tekmovalcev se bo v takem vremenu sploh odločilo priti na Črni Vrh nad Cerkljem. Kmalu se je izkazalo, da je bila skrb odveč. Prav prijetno se je bilo srečati s kolegicami in kolegi veterani iz območnih združenj Ajdovščina – Vipava, Brežice, Dolenjska, Grosuplje, Idrija

- Cerklje, Kamnik – Komenda, Kanal, Komenski kras, Kranj, Ljutomer, Logatec, Radovljica - Jesenice, Ribnica, Spodnja Savinjska dolina, Šentjur in Trzin ter območnih združenj slovenskih častnikov Idrija - Cerklje in Nova Gorica.

»Veterani vojne za Slovenijo so nosilci izročil slovenskega bojevnštva in s sodelovanjem na veteranskem prvenstvu, ki poteka v okviru 29. spominskih tekem Partizanske smučine – Cerklje '45, na svojevrsten način ohranjamo spomin na smučarske tekme, ki so sredi vihre

Slovesnost ob odprtju je potekala v pravem snežnem metezu.

druge svetovne vojne potekale v tedaj osvobojenem Cerkljem,« je bila misel, ki so jo v nagovorih na otvoritveni slovesnosti poudarili predstavnik borcev Matevž Jeklar, poveljnik Poveljstva sil kapitan Renato Petrič, župan Občine Cerklje Jurij Kav-

čič in predsednik ZVVS Srečko Lisjak.

Veteranke so se na veleslalomski progi pomerile v eni starostni kategoriji, veterani pa v treh starostnih kategorijah. Tekmovali so za posamične in ekipne uvrstitve. Za ekipno uvrstitev sta štela dva najboljša rezultata tekmovalcev iz posameznega območnega združenja v vsaki starostni kategoriji. Ekipa so letos prvič tekmovali tudi za prehodni pokal ZVVS v veleslalomu.

Kljub olimpijskem načelu, da je pomembnejše sodelovati kot zmagovati, povejmo, da je ekipno zmago in s tem tudi prehodni pokal ZVVS v veleslalomu osvojila ekipa OZVVS Idrija – Cerklje pred ekipo OZVVS Spodnja Savinjska dolina in OZVVS Dolenjska.

V posamični tekmi je bila med tekmovalkami 1. Ana Miler, OZVVS Radovljica – Jesenice in

Zbrane je pozdravil tudi predsednik ZVVS Srečko Lisjak.

Prehodni pokal ZVVS je ostal doma. Iz rok Srečka Lisjaka ga je prevzel Marijan Platiše

2. Milena Kržišnik, OZVVS Idrija - Cerčno. Med tekmovalci so se najbolj odrezali: v kategoriji nad 55 let 1. Aleksander Carli, OZVVS Idrija - Cerčno, 2. Boris Jordan, OZVVS Idrija - Cerčno, 3. Tone Zupančič, OZVVS Kranj; v kategoriji od 41 do 55 let: 1. Rajko Brus, OZVVS Ajdovščina - Vipava, 2. Miran Adrinek, OZVVS Spodnja Savinjska dolina, 3. Miro Stular, OZVVS Kranj; v kategoriji do 40 let: 1. Samuel Borovinšek, OZVVS Idrija - Cerčno, 2. Borut Mikuž, OZVVS Idrija - Cerčno, 3. Boštjan Brus, OZVVS Idrija - Cerčno.

Del zmagovalne ekipe OZVVS Idrija - Cerčno z ministrom za okolje, Janezom Podobnikom in županom Občine Cerčno Jurijem Kavčičem

Poleg veteranov vojne za Slovenijo so v svoji kategoriji tekmovali tudi slovenski častniki. Na Partizanskih smučinah pa so sodelovali tudi borke in borci NOB ter članice in člani ZZB, ki so se pomerili v veleslalomu in smučarskih teh. Množično so se vojaškega prvenstva v veleslalomu, ki je prav tako potekalo v okviru te prireditve, udeležili tudi pripadnice in pripadniki Slovenske vojske.

Po končanem tekmovanju so se udeleženci in udeleženci tekmovanja zbrali v Hotelu Cerčno. Tam jih je s krajšim koncertom pozdravila godba na pihala ETA Cerčno. Na sklepni slovesnosti je navzoče poleg predsednika organizacijskega odbora nagovoril predsednik častnega odbora Janez Podobnik, minister za okolje in prostor, Slavnostni govornik pa je bil minister za obrambo Karl Erjavec. Po priložnostnem kulturno-zabavnem programu in razglasitvi rezultatov so najboljše veteranke in veterani iz rok predsednika ZVVS Srečka Lisjaka prejeli zaslužene medalje in pokale. Po uradnem delu so se udeleženci zadržali še na kosilu, prijetno druženje pa je bilo lepa priložnost za obujanje spominov in izmenjavo mnenj med različnimi generacijami slovenskih bojevnikov. Proti večeru so se udeleženci razšli s prijetnimi vtisi iz Cerknega ter z dogovorom, da se prihodnje leto ponovno dobijo v še večjem številu.

Marijan Platiše

Župan Mirko Kaplja in predsednik Rihard Urbanc sta izročila še medalje udeležencem internega tekmovanja, ki so ga pripravili za člane domačega veteranskega združenja.

Tradicionalno tekmovanje veteranov

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno pri Litiji je 7. januarja organiziralo tradicionalni tekmovanje v streljanju z zračno puško in malem nogometu. Z njim je počastilo 15. obletnico Manevrske strukture Narodne zaščite, dan samostojnosti in enotnosti ter obletnico bitke na Tisju. Tekmovanja sta v Litijo privabili predstavnike območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo Vrhniko - Borovnica, Moravče in Litijo - Šmartno, združenji slovenskih častnikov Novo mesto in Litija, veterane vojne za Slovenijo Sever Litija in Policijsko postajo Litija. Na sklepni slovesnosti, ki je bila po končanih tekmovanjih v litijski športni dvorani, sta o pomembnih obletnicah praznovanja spregovorila predsednik litijskih in šmarskih veteranov Rihard Urbanc in litijski župan Mirko Kaplja, nato sta podelila ekipam še priznanja in pokale. V malem nogometu je zmagala prva ekipa litijskih in šmarskih veteranov pred častniki iz Novega mesta in veterani z Vrhniko oziroma iz Borovnice, v streljanju z zračno puško je prav tako slavila prva ekipa domačih vete-

ranov pred prvo ekipo litijskih častnikov in veterani Sever Litija. Med posamezniki je bil najboljši strelec predstavnik veteranov Sever Litija Franc Koncilija pred domačima veteranoma Edvardom Srebrnjakom in Jožetom Erjavcem.

Župan Kaplja in predsednik Urbanc sta nato izročila še medalje udeležencem domačega veteranskega združenja, ki so sodelovali na internem tekmovanju v petih disciplinah. V tenisu je zmagal Srečo Rozina, v pikadu Edvard Srebrnjak, v streljanju z malokalibrsko puško in s pištolo Jože Erjavec, v streljanju na glinaste golobe Janez Nograšek in v ribolovu Janez Kavčič.

V minulem letu se je v veteransko organizacijo Litija - Šmartno vključilo 15 novih članov, tem je predsednik Rihard Urbanc na slovesnosti izročil članske izkaznice.

Slovesnost so veterani, častniki in gostje sklenili z družabnim srečanjem ob golažu, ki ga je pripravila Slovenska vojska. Vsem sponzorjem, ki so omogočili navedeno tekmovanje in srečanje, se organizatorji iskreno zahvaljujejo.

Boris Žužek

Kropa 2006

Tradicionalnega teniškega turnirja dvojic Kropa 2006, ki ga je v soboto, 13. maja, pripravil gorenjski pokrajinski veteranski odbor, se je udeležilo 12 parov. Najbolje sta se odrezala Drago Kavčič in Iztok Kržišnik, druga sta bila Jože Pogačar in Franci Šmit, tretja pa Drago Geršak in Maks Vrečko.

RK

PRIJAZNO

Zgrajeno za vaše udobje.

STANOVANJA IN POSLOVNI PROSTORI

POSTOJNA

Poslovno stanovanjski objekt **RIBNIK**
Poslovno trgovski objekt **PRIMORKA**
Poslovno stanovanjski objekt **POLJANE**

PIVKA

Poslovno stanovanjski objekt **PIVKA**

ILIRSKA BISTRICA

Stanovanjski objekt v Ulici 7. maja, št. 8-10

I&S Aladin

NEPREMIČNIRE

Informacije:
Primorje d.d.
Vipavska cesta 3, Ajdovščina
www.primorje.si

05

36 90 343
36 90 351

TRIGLAV – SIMBOL SLOVENSTVA

RAZPIS

21. jubilejnega pohoda borcev NOV, veteranov vojne za Slovenijo (ZVVS in Sever) in slovenskih častnikov na Triglav

Spominski pohod posvečamo Triglavu – simbolu slovenstva, partizanskim patroljam, ki so se v boju za svobodo povzpelle na vrh leta 1944, 61-letnici zmage nad nacifašizmom, 15-letnici vojne za samostojno Slovenijo in obletnici ustanovitve Manevrske strukture Narodne zaščite. Pohod bo ena od osrednjih vsakoletnih domovinskih prireditev v Sloveniji.

Program pohoda

Letošnji 21. jubilejni pohod bo 7. in 8. julija. Na pot bomo krenili v petek, 7. julija, ob 6. uri z Rudnega polja. Organizirani pohodniki bodo iz posameznih smeri Primorske na pot šli po svojih programih.

Z Rudnega polja nas bo pot vodila nad Velim poljem, mimo Vodnikovega doma preko Planike na vrh Triglava, kjer bo ob 13.30 krajša kulturna slovesnost.

Sestopili bomo k Triglavskemu domu na Kredarico. Vsem združenjem priporočamo, da pohodnike opremijo s svojim praporom, ki ga bodo ponesli na vrh Triglava oziroma Kredarico. Združenja naj organizatorju sporočijo udeležbo na gori s praporom.

Ob 17.30 bomo pred Triglavskim domom na Kredarici zaznamovali naš pohod in njegovo zgodovinsko izročilo na proslavi s pozdravnim nagovorom in kulturnim programom. Program bomo začeli z mimohodom praporov vseh združenj po protokolu, ki ga določi praporščak ZVVS. Če pohod na vrh ne bo mogoč, bo proslava na Kredarici predvidoma ob 15. uri – odvisno od vremena. Po tej slovesnosti bomo druženje nadaljevali do približno 22. ure.

Odhod s Kredarice nazaj na Rudno polje bo 8. julija ob 7. uri. Od 10. do 12. ure bo za vse udeležence pohoda v biatlon-skem objektu na Rudnem polju kosilo (enolončnica).

Ob 13. uri bo na biatlonškem stadionu na Rudnem polju sklepna javna prireditev letošnjih spominskih triglavskih prireditev, ki se jo bomo pohodniki udeležili v postroju, prapori s pohoda in slovesnim prihodom pohodnikov na prireditveni prostor.

Zbiranje prijav

Število prijav pohodnikov je neomejeno. Omejeno pa je število pohodnikov, ki bodo lahko prenočevali v Triglavskem domu na Kredarici, Planinskem domu Planika in Staničevi koči.

Prijave bodo zbirala posamezna OZVVS. Dodatne informacije o pogojih za udeležbo zainteresirani dobijo na svojih območnih združenjih, ki imajo celotne razpise in prijavnice z navodili. Pohoda se vsak udeleži na lastno odgovornost.

Organizator bo vsem udeležencem zagotovil spominsko majico, kapo, priponko in topel obrok ob povratku na Rudnem polju.

Na svidenje na pohodu!
Organizacijski odbor

Opravičilo

Opravičujemo se veteranom in veteranom območnih združenj Laško, Slovenska Istra, Ruše in Trzin, ki so po naši napaki prejeli dve položnici za plačilo članarine v letu 2006. Do napake je prišlo zato, ker ta združenja sama pošiljajo položnice, mi pa smo jih nehotno dodali v spisek tistih, za katere jih tiskamo in razpošiljamo mi.

Jože Kuzman,
generalni sekretar

Razpis tradicionalnega tekmovanja v lovu rib s plovcem Ptuj 2006

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Ptuj pod pokroviteljstvom ZVVS in Mestne občine Ptuj organizira 5. tradicionalno tekmovanje veteranov vojne za Slovenijo v lovu rib s plovcem Ptuj 2006.

Tekmovanje bo v soboto, 5. avgusta, v Ptuj, na ribniku Rogoznica.

Ekipno tekmovanje bo potekalo pod pokroviteljstvom Mestne občine Ptuj v počastitev občinskega praznika MO, tekmovanje posameznikov pa pod pokroviteljstvom ZVVS. S tekmovanjem bomo počastili 15-letnico osamosvojitve Slovenije.

Najbolje uvrščene ekipe in posamezniki bodo nagradjeni s pokali in z medaljami. Vsak udeleženec bo dobil spominski znak tekmovanja.

Potek tekmovanja:

od 8.00 do 8.30	prihod v Ptuj in prijava tekmovalcev
od 8.30 do 9.00	žrebanje startnih mest
od 9.00 do 9.55	odhod na lovná mesta in priprava na tekmovanje
od 9.55 do 10.00	hranjenje
od 10.00 do 13.00	tekmovanje
ob 13.00	kosilo
ob 15.00	razglasitev rezultatov in podelitev priznanj ter medalj najbolje uvrščenim tekmovalkam/tekmovalcem.

Nadaljevanje srečanja in druženja ob dobri jedachi in kapljici. Dobro voljo prinesite s seboj.

V prenovljenem ribniku so naslednje vrste rib: prevaduje krap, babuške, zraven so še ploščiči, linji, rdečočke in rdečeperke. Vljudno vas prosimo, da se tekmovanja udeležite in nam vaše prijave pošljete na zgoraj navedeni naslov ali pokličete po telefonu vsak torek med 17. in 18. uro, lahko pa pošljete e-pošto ali pokličete Staneta Žitnika (031 380 570) za dodatne informacije.

Odkodnina za tekmovanje je 1000 SIT na udeleženca. Lahko jo plačate na TR št. SI56 04202 0000430326 ali neposredno ob poimenski prijavi ekipe na kraju tekmovanja.

Rok za prijavo je 20. julij 2006. Prosimo vas, da se zaradi tehnične izvedbe držite roka. Lahko se prijavijo posamezniki in ekipe.

V pričakovanju našega srečanja vas iskreno pozdravljam in vam želim dober prijem!

Stane Žitnik,
predsednik ZVVS Ptuj

Koledar prireditev OZ VVS Radovljica – Jesenice

- sobota, 17. junij, ob 11. uri: tradicionalno (8.) srečanje veteranov iz občine Kranjska Gora pri planinskem domu Tromeja nad Ratečami

- sobota, 24. junij, ob 20. uri: kresovanje na Suhni na Jelovici

- nedelja, 25. junij, ob 14. uri: osrednja proslava veteranov Gorenjske pri nekdanji stražnici Ljubelj

- petek, 30. junij, ob 16. uri: srečanje, posvečeno dnevu državnosti in obletnici odhoda JLA iz Zgorijesavske doline, na mejnem prehodu Karavanke na Hrušici

- 21. spominski pohod veteranov na Triglav, ki bo 7. in 8. julija, sklepna prireditev pa bo v soboto, 8. julija, na biatlonškem stadionu na Rudnem polju na Pckijuki

Prosimo za pravočasno prijavo.

Prijetno praznovanje dneva državnosti!

RAVENSKI ŽELEZARJI SO POSTALI NAJVEČJI DOMAČI DOBAVITELJ OPREME SLOVENSKE VOJSKE

DRUŽBA

Sistemska tehnika temelji na 400-letni tradiciji

»Sistemska tehnika je družba v sklopu jeklarsko predelovalnega okolja, ki ima svoje korenine v skoraj 400-letni tradiciji izdelave, predelave ter končne obdelave jekla in ki si je skozi desetletja nabrala bogate izkušnje, dognanja in znanja o materialih in tehnologijah. Razvoj predelave jekla v izdelke z višjo dodano vrednostjo se je začel po drugi svetovni vojni in dosegel večji razmah sredi osemdesetih let, ko je bila proizvodnja že sodobno opremljena s številnimi modernimi stroji. V tem obdobju se je predvsem razvila proizvodnja metalurške in vojaške opreme, ki sta zametek današnje Sistemske tehnike.

V družbi je zaposlenih 320 delavcev iz domačega koroškega okolja, letno ustvarimo približno 6 milijard tolarjev prihodka. Smo gospodarska družba, ki se zaveda poslovnega in družbenega okolja, v katerem živimo, zato investiramo v razvoj, kadre in kakovost.«

V slovenskem prostoru ste znani kot proizva-

V sicer skromni obrambni industriji Republike Slovenije je Sistemska tehnika z Raven na Koroškem vodilni predstavnik ter največji domači dobavitelj Slovenske vojske. Spoštovani gospod generalni direktor Jože Studenčnik, nam lahko na kratko predstavite vašo družbo?

jalec vojaških oklepnih vozil valuk 6 x 6, vendar vidimo, da dejavnost Sistemske tehnike ni omejena zgolj na vojaško oziroma obrambno področje.

»Prevladujoči proizvodni program v Sistemske tehniki je vojaška oprema, na katerega sta vezani dve tretjini zaposlenih. Vojaški program pa niso samo kolesna oklepna vozila in pripadajoči sestavni deli, temveč so tu tudi drugi izvozno zanimivi izdelki, kot so torzijske vzmeti, artilerijska orožja in njihovi deli. Pri storitvenih dejavnostih na vojaškem segmentu ponujamo tudi servis in vzdrževanje naših proizvodov. Temu namenjamo veliko pozornost, kajti zavedamo se, da izdelka kupcem ne moremo samo prodati, ampak

ga moramo spremljati v celotnem ciklusu uporabe.

Tako imenovani civilni segment proizvodnje in storitev lahko opredelimo v dejavnostih proizvodnje metalurške in procesne opreme ter rezervnih delov s storitvami toplotne obdelave, meritvami in preiskavami materialov. Naš dolgoročni cilj je čim bolj uravnovežiti oba segmenta proizvodnje. Ta usmeritev živi v viziji Sistemske tehnike že nekaj let, vendar se je uresničevanje te ideje bolj aktivno izvajalo v zadnjih dveh letih s projektom programa kovanih valjev.«

Iz vaših besed sklepamo na strateško in razvojno naravnost družbe v prihodnost. Kateri so novi projekti v vojaškem segmentu proiz-

vodnje oziroma drugih storitev?

»Do sedaj smo razvojne potrebe reševali z lastnim razvojem in s pogodbenimi podizvajalci, kot je Inštitut CEMEK v okviru Fakultete za strojništvo na Ljubljanski univerzi. Dolgoletne pozitivne izkušnje iz omenjenega sodelovanja, predvsem pa vse večje potrebe po širitvi razvoja so vodile k ustanovitvi skupnega inštituta za simuliranje interakcij, modeliranje specialnih konstrukcij in razvoj različnih izdelkov, modulov in sistemov za potrebe razvoja in uporabe vozil. Obenem želimo v okviru inštituta usposabljanje mlade strokovnjake in jih pripravljati za najzahtevnejše naloge v razvoju in proizvodnji. Zavedamo se, da na globalnem trgu lahko nastopamo samo z izdelki visoke kakovosti in uporabo najmodernejših tehnologij.

Ponosni smo na lastne razvojne potencialne, mlade strokovnjake, ki so zagotovilo razvoja in uspeha.

Na teh osnovah lahko sprejemamo pogumnejše odločitve, ki korenito vplivajo na poslovanje podjetja, saj razvoj novih proizvodov zahteva tudi prilagajanje tehnoloških procesov, tehnično opremljenost in ustrezne prostore. Skupaj z lastnikom smo se odločili postaviti novo tovarno, ki bo zgrajena po sodobnih standardih in bo izpolnjevala zahteve po ločitvi vojaške proizvodnje in servisiranja ter vzdrževanja vojaške opreme.«

V zadnjem času veliko slišimo o novem vozilu krpan 8 x 8. Ali lahko nekoliko osvetlite razvoj in proizvodnjo tega vozila?

»Krupan 8 x 8 je večji brat valuka 6 x 6. Ima štiri osi, osem koles, pogon na vsa kolesa in je namenjen operativnim nalogam oklepnih enot. Enako kot valuk

Z vozili valuk je Sistemska tehnika pokazala, da ve, kako se zadevi »streže«.

Kmalu bodo iz tovarniških dvoran prišla vozila nove vrste krpan. Na posnetku je sklopka novega vozila

6 x 6 doseže hitrost do 105 km/h. Odlične pospeške mu dajeta ugodno razmerje moči motorja na enoto teže in avtomatski menjalnik s predležjem, ki mu omogoča 12 prestavnih razmerij. Vozilo je večje in omogoča nadgradnjo oborožitvenih sistemov večje ognjene moči, pod-

Na povabilo Ministrstva za obrambo o dobavi kolesnih oklepnih vozil 8 x 8 smo v Sistemski tehniki od januarja do aprila letos pripravili izredno obsežno in strokovno zahtevno ponudbo. Hkrati smo ob redni proizvodnji valukov osvajali proizvodnjo vozil krpan 8 x 8. Ta je sedaj že uvedena in teče skladno s tehničnimi zahtevami ministrstva oziroma Slovenske vojske. Pridobitev tega posla je za Sistemsko tehniko in Koroško izredno pomembna. S tem poslom bi pridobili vsaj sto novih delovnih mest v našem podjetju in skoraj toliko še pri slovenskih podizvajalcih.

in mladi hočejo v večja središča. Kako se lotevate te težave?

»Širitev prodaje in proizvodnje vozil valuk 6 x 6 in krpan 8 x 8 v Jugovzhodno Evropo, proizvodnja vozil krpan 8 x 8 za Slovensko vojsko in vključevanje v skupne projekte skupine Gene-

ral Dynamic. Prek našega poslovnega partnerja Steyr z Dunaja bomo poskušali doseči dodatno povečanje naših razvojnih in proizvodnih zmogljivosti. Kot sem že omenil, bomo pri tem potrebovali približno 100 dodatnih visoko kvalificiranih delavcev. V Sistemski tehniki bomo zaposlovali predvsem varilce, ključavnice, strugarje, rezkalce, avtomehanike in razvojne inženirje smeri strojništvo, elektronika, informatika in metalurgija. Dodatne zaposlitve bodo potrebne tudi pri naših domačih dobaviteljih zunaj Koroške.«

Torej je vaše podjetje stabilen nosilec razvoja na območju Koroške?

»V Sistemski tehniki se zavedamo odvisnosti od okolja, v katerem živimo in delamo, to zavedanje pa pomeni tudi spodbujanje in sodelovanje v razvoju tega, tako na področju šolstva in infrastrukture, športnih in drugih dejavnosti, kajti samo sinergija med vsemi dejavniki v okolju prispeva k stabilnemu in dolgoročnemu razvoju.«

Milan Šajn

»Rad bi se vam zahvalil za obiske v naši družbi ter ob bližnjih praznikih v Republiki Sloveniji še posebej čestital veteranom vojne za Slovenijo, ki so pred 15 leti odločilno prispevali k osamosvojitvi Slovenije.«

bno kot pri tankih. Razlika je v tem, da je srednje kolesno oklepno vozilo v primerjavi s tankom lažje, hitrejšo, zelo prilagodljivo operativnim potrebam in v primerjavi s tankom učinkovitejše tudi z manjšo ognjeno močjo. Ker je tudi nekajkrat cenejše od tanka, slednjega vedno bolj izpodriva in zamenjuje. Razvoj doktrine opremljanja oboroženih sil daje kolesnim oklepnim vozilom vse večjo prednost in veljavo. Iz navedenih razlogov smo v Sistemski tehniki začeli razvoj osemkolesnega vozila tipa krpan 8 x 8 v različnih izvedbah že leta 2003. Tako imamo danes razvitih več različic: transportno, bojno, poveljniško in vozila z minometom.

Če prav razumem, se resno pripravljate na gradnjo nove tovarne na Ravnah.

»Odločitev za novo tovarno smo sprejeli jeseni 2005. Izvedbeni projekti so naročeni in v izdelavi. Tako začetek gradnje načrtujemo jeseni 2006, konec pa avgusta 2007. Do takrat bo proizvodnja potekala na obstoječi lokaciji. V okviru nove tovarne načrtujemo okrog 8000 m² proizvodnih in poslovnih prostorov.«

Iz povedanega lahko sklepamo, da je Sistemaska tehnika pomemben nosilec razvoja na Koroškem, kjer z delovnimi mesti ni lahko

SISTEMSKA TEHNIKA d.o.o.
SKUPINA VIATOR & VEKTOR
Koroška c.14, 2391 Ravnah na Koroškem, Slovenija

PROIZVODNI PROGRAM

<ul style="list-style-type: none"> ☐ SPECIALNA OPREMA ☐ KOLESNA OKLEPNA VOZILA ☐ VALUK 6x6 ☐ SANITETNO VOZLO VALUK 6x6 ☐ KRIPAN 8x8 ☐ CEVI ZA HAVVICE, TOPOVE, MINOMETE ☐ ZADNJI IN ZAKLEPI ☐ OKLEPNA OPREMA ☐ TORZUSKE VZMETI 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ SISTEMSKA OPREMA ☐ METALURŠKA OPREMA ☐ SERVIS
---	---

OD VALUKA

DO KRPAN

NA KOROŠKEM

Nagradna križanka

	POJAV DA DOBI KDO ALI KAJ DRUGAČNO VSEBINO ALI OBLIKO		RAZKOŠEN SPOMENIK	SLOVENSKI SLIKAR (SIMON, 1851 - 1930)	ŽENSKO IME	VZHODNO-AFRISKI GRM	IME BIBLJSKE MARJINE MATERE													
	GROBA ŽALJIVA BESEDA		10																	
	OHLAPEN MOŠKI POVRŠNIK				3															
	SPISEK TISKOVNIH NAPAK NA KONCU KNJIGE																			
	OKSID					MAJHEN OBROČ	PRIPOMOČEK ZA LAŽJE OPRAVLJANJE DELA													
	LEPO VEDEDENJE	2																		
	RUDI FINZGAR				DOMAČE SLIKNO NIHAJOČI GIB TELOVADCA															
HOLANDSKA JADRNIČKA Z RAVNIM DNOM VOKALA					RADKO POLIČ STRANSKI POGANJEK DREVES															
AVTOR: CVETO ERMAN	SLADOKUSEC	IZOBRAŽEVANJE	SRBSKO MESTO	GRŠKA BOGINJA USODE	RADO MURNIK	ANTIČNI BEOCANI	ŠIRNA TRAVNATA RAVAN V ŠPANJI	BESEDNA UGANKA	IZGOVORJAVNA IZUMRLI ČLENO-NOŽEC											
VRHOVNO POVELJSTVO OBOROŽENIH SIL																				
SLOVENSKI KANT AVTOR					11				RUSKI PESNIK (NIKOLAJ) ZBIRKA VIN											
DALJŠE OBDOBJE BREZ DEZJA						KRTINA SVETILKA NA PETROLEJ		7		DOLGO TRDNO VLAKNO IZ BANANOVA SPLIT										
5			POSLEDICA DUŠEVNE TELESNE PREOBRE- MENITVE	ŠPORTNIK V FINALU VRSTA VRANA							ZAPOREDNI ČRKI ABECEDE	PLEMENITI NEDOSE- GLJIVI CILJI	NAJVEČJI PRITOK INDA SATLEDŽ					ČESTITKE ZA PRAZNIK		
PRASKA						ZOBNO VNETJE													PALICA ZA ČIŠČENJE PUGA	
KISAR		8				VEČJA ROČNA LESENA POSODA ZA VINO	FINSKO PRISTANIŠČE TURKU				KNAP AMERIŠKI PISATELJ HUNTER									
BILAŽENOST V BUDIZMU							PRISTANIŠČE V GRČJI						GRŠKA CRKA							
OKREPITEV UTRDITEV							IRHOVINA			4			STEBLO TRAV							
BREZOBLIČNA IN NEOBDELANA GMOTA						PRIPRAVA ZA PEKO MESA			RAZKOŠNI AMERIŠKI OSEBNI AVTO											
Nagradna križanka:							BELGUSKO MESTO JZ OD BRUSLJA		DEL VELIKE BRITANJE										9	
Ime: _____																				
Priimek: _____							1	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Ulica: _____																				
Kraj: _____							9	11	1	10	5	1	12	6	1	10	5	7		

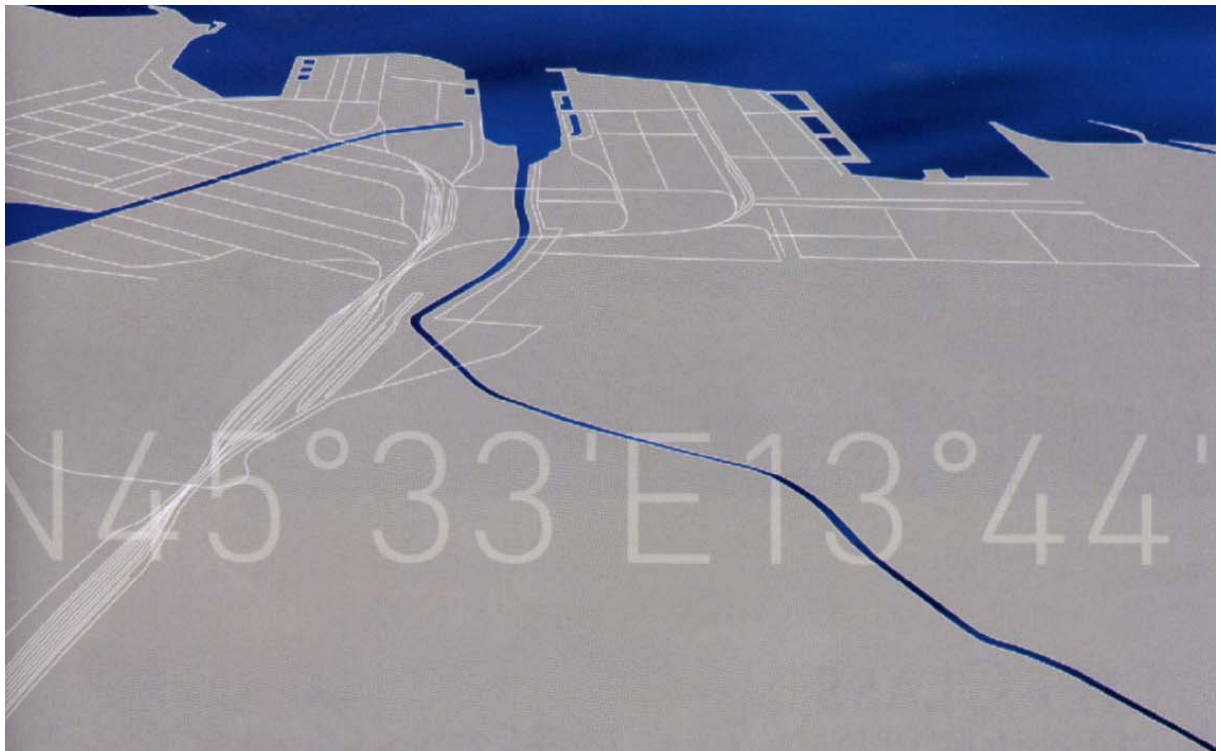
REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Tudi v tej, praznični številki revije Veteran smo za vas pripravili veliko nagradno križanko. Tri srečneže, ki jih bo določil žreb, čakajo praktične nagrade. Rešitve pošljite na dopisnici na naslov **Zveza veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana.**

Nagrade iz prejšnje številke bodo dobili: Sonja Kavčič, Gorenji Vrsnik 20, 5281 Spodnja Idrja, Jože Flajs, Ledina 11 a, 8290 Sevnica in Darko Trbovc, Prvomajska 20, 8290 Sevnica.

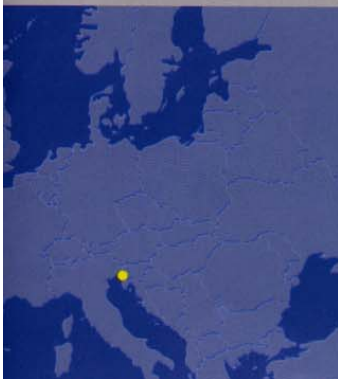
SLOVARČEK

OGRIN: slovenski slikar
ASEJEV: ruski pesnik
SATLAJ: največji pritok Inda
TRIOBIT: izumrl členonožec
EDUKACIJA: izobraževanje
ITEA: pristanišče v Grčiji
AAK: holandska jadrnica

LUKA KOPER

Luka Koper, d.d., pristaniški in logistični sistem
Vojkovo nabrežje 38, SI - 6501 Koper
tel: 05 6656 100, fax: 05 63 95 020
portkoper@luka-kp.si
www.luka-kp.si

tu se srečamo

LIFECLASS HOTELS & RESORTS

PORTOROŽ / PORTOROSE

... *ozemite si čas.*

LifeClass Resort**** Portorož Hoteli Slovenija, Riviera, Apollo, Mirna in Neptun

4-dnevni paket s polpenzionom v Resortu LifeClass****

- v terminu od **27.5.2006** do **8.7.2006** že od **47.200 SIT** / 196,96 € na osebo dodatni dan že od 11.300 SIT / 47,15 € na osebo
- v terminu od **8.7.2006** do **5.8.2006** že od **56.300 SIT** / 234,94 € na osebo dodatni dan že od 14.000 SIT / 58,42 € na osebo

Paket »Mediterranski utrinki« vključuje:

namestitvev v dvoposteljni sobi • ustrezno število polpenzionov • Sončni napoj za dobrodošlico • 1x vstop v Sauna Park (do 3 ure) razen v terminu od 8.7. do 2.9.2006 • kopanje v bazenih • rekreacijski program: fitness, joga, tai chi, aerobika uporaba hotelske plaže • uporaba sončnih teras • zabavni program • otroški Mini Klub • varovano parkirišče (do polne zasedenosti) • prost vstop v Casino Portorož

Ponudba velja za omejeno število sob.

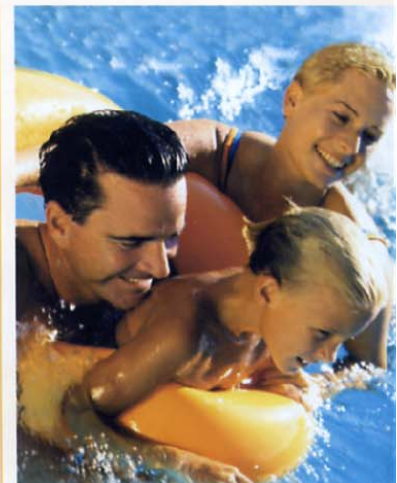
Cene ne vključujejo turistične takse.

15% POPUSTA
za 4 in več-dnevne pakete v terminu od 8.7. do
5.8.2006 za rezervacije izvršene do 15.6.2006.

**Dodatne ugodnosti
za veterane:
10% POPUSTA**
pri plačilu z gotovino

POSEBNE UGODNOSTI ZA OTROKE:

Pri bivanju najmanj 4 noči v hotelih Mirna in Neptun od 24.6. do 5.8.2006 (za tretje in četrto ležišče): EN OTROK do dopolnjenega 14. leta starosti v sobi z dvema odraslima osebama biva GRATIS, drugi otrok do dopolnjenega 14. leta ima 30% popusta.

Istrabenz Turizem d.d. • Obala 33 • 6320 Portorož
Tel: 05 696 90 01 • 05 696 90 40 • Faks: 05 696 90 03 • E-mail: booking@lifeiclass.net

www.lifeiclass.net